

מזרח חדש (אוי קלט)

עתון יומי בלתי מפלגתי בשפה העברית. העורך: ד"ר א. מרטון האחראי: ד"ר שן המו"ל: מורח חדש בע"מ ת"א רח הנגב 11.

שנה ל"ו. XXXVII. עוףליאמ.

פוסטקוסטו: Dr. MARTON ERNO. A szerkesztésért és kiadásért felelős: SCHON DEZSO. - Kiadó: Mizraco Chadas Ltd., Tel-Aviv. Rechov Hanegev (voit Schiestager) 11. sz. Telefon: 67677

UJ KELET

PÁRTONKIVÜLI NAPILAP

A szent városból küldjük szívbeli jókívánságainkat BOLDOG ÜESZTENDŐT IZRAEL NÉPENEK

S.FRIEDMANN LTD JERUSALEM

NYERSMÉRLEG 5715-RŐL Az államelnök ros-hásánái üzenete Izrael lakosaihoz és a zsidó néphez

Irta: Dr. Marton Ernő

Milyen volt, ez az év, a zsidó idősámítás 5715-ik éve, amelyetől most búcsút veszünk? Jó év volt-e, vagy rossz? Nehéz erre a kérdésre egyértelmű és kategórikus választ adni, de ha a zsidó történelem relációjába helyezük a kérdést, akkor nyugodtan megállapíthatjuk, hogy az elmúlt év a zsidó nép szempontjából a viszonylagos nyugalom és a békés fejlődés éve volt és ennél fogva viharos történelmünk ritka és derűs lapjai közé tartozik. Az északafrikai válságtól eltekintve a zsidóság túlnyomó többsége komolyabb bajok és veszteségek nélkül abszolválta ezt az esztendőt és nem voltak észlelhetők lényegesebb eltérések sem a zsidó népi biológiai alkotmányában, sem földrajzi elhelyezkedésében.

A nagy viharok elszárgultak már a zsidó nép fejé fölé. Elvonult a második világháború halált és pusztulást hozó vihara és elcsendesedett a zsidó államalapítás és szabadságharc életre-erkesztő vihara is. A zsidó nép több mint húsz éven át

cseppfolyós állapotban volt és ezek a viharok olyan alapvető, gyors és drámai változásokat idéztek elő fizikai állapotában és szellemalkatában, amilyenre nincsen példa egyetlen más nép történelmében sem.

Tíz évvel a világháború befejezése és hét évvel az államalapítás után a zsidó nép demográfiai képe és földrajzi elhelyezkedése kezd végre újra kikristályosodni és stabil jellegűt öltetni.

Statisztikai szempontból nézve, a zsidó életnek három nagy centruma van ma a világon: az Északamerikai Egyesült Államok 5 millió 200 ezer, Szovjetország 2 millió 200 ezer és Izrael 1 millió 600 ezer zsidóval. Amint látjuk, a 12 milliót számláló világzsidóságnak pontosan 75 százaléka él ebben a három országban. További 15 százalék hat ország között oszlik meg: Anglia 400 ezer, Argentína 400 ezer, Franciaország 300 ezer, Románia 250 ezer, Marokkó 250 ezer és Kanada 200 ezer zsidóval. A fennmaradó tíz százalék szét van szórva a világ majdnem minden országában.

A három nagy zsidó centrum mindegyike külön világot képvisel, sajátos életritmussal és a zsidó jövő más-más lehetőségeivel. Eppen ezért nem lehet ezen centrumok jelentőségét csupán a számok súlyával mérni.

Ma már senki sem kételkedik benne, hogy a zsidó nép jövője szempontjából Izraelnek van a legnagyobb jelentősége, noha számszerint csak a harmadik helyen áll a zsidó települések sorában. Bár a fiatal zsidó állam még nem tölti be azt a szerepet, amelyet a zsidó nép nevelése és irányítása terén betölteni hivatott, de már létezésének pusztán ténye is átalakítóg hat nemcsak a zsidóság gondolkodására, hanem a többi népek beállítottságára is a zsidósággal szemben.

Egy távoli és szinte bizzar példát szeretnék felhozni ennek igazolására. Ebben az évben jelent meg Hans Habernak, az ismert magyar-zsidó származású írónak „Ich stelle mich” című nagy feltűnést keltő önéletrajzi regénye, amelyben a szerző valóságos exhibicionista kéjjelgessel rántja le a leplet saját maga és édesapja (Békesi Imre) erkölcsi tévelygéseiről és jellemtelenségeiről. Heidelbergi diákéveire emlékezve megemlíti Habe, hogy gyakran kellett krakélérmódra párbajokat provokálnia, mert csak ilyen formán tudta magáról elhárítani a gyávaság vádját. „Ma már, Izrael államának megalakulása után — írja Habe — nincs többé szükség erre, mert a zsidó szabadságharc után a zsidóknak nem kell már folyton bizonyítaniuk a

gójok előtt, hogy nem gyávák.”

Ezt a megállapítást olyasvalaki teszi, aki azt írja magáról, hogy ő már kereszténynek született. Ennek a tökéletesen asszimilálódott zsidó írónak ez az odadobott megjegyzése többet mond Izrael államának a világban gyakorolt hatásáról, mint sokszáz politikai dokumentum. A zsidó nép pozíciója mindenütt megerősödött mind politikai, mind pszichológiai szempontból.

A zsidó állam jelentősége természetesen számos más téren is kidomborodik. Az a tény, hogy ez a gazdasági fejlődése kezdetén álló kis ország vállalkozik arra, hogy a következő évben 40 ezer veszélyeztetett marokkói zsidót telepítsen le, mindennél jobban bizonyítja, milyen fontos nemzetmentő szerepet kell betöltenie a zsidó államnak ma és a jövőben.

A hisztadruiti, municipális és általános választások politikailag különösen mozgalmassá tették Izrael számára az elmúlt esztendőt. Az egyetlen említésre méltó belpolitikai változás a centrum-pártok gyengülése, részben a lakosság összetételében az elmúlt négy esztendő során bekövetkezett változással magyarázható. De kétségkívül megnyilatkozik benne a növekvő idegesség is, amely Izrael az arab határmentő támadásokat kíséri. A közelmúlt gázai események veszélyesen a háború közelségébe sodorták az országot, de az izraeli hadsereg visszautasítását, amely helyreállította a nyugalmat, ezúttal a világ közvéleménye, sőt a Biztonsági Tanács is szankcionálta.

A zsidó állam léte és biztonsága tehát az elmúlt évben is hősiesség helytállást tett szükségessé mind a hadsereg, mind a határok mentén lakó telepések részéről. A határok védelme számos emberéletet követelt, de a zsidó nép tisztában van vele, hogy ez a nemzeti függetlenségért. (Folyt. a 2. oldalon)

Az új év alkalmával Jicchák Ben Cvi államelnök jókívánságait küldi az ország összes lakóinak, vallásra és fajra való tekintet nélkül, valamint a szétszórtságban élő összes zsidó testvéreinek. Unnepi üzenetében az államelnök megállapítja, hogy az elmúlt év sem hozta meg a remélt békét és pihenést: szomszédaink még nem békéltek meg Izrael állam felállításának tényével és barátaink a távolban még nem jutottak el az erélyes határozatig és a tényleges döntésig, amely különbséget tegyen az üldözött és az üldözőt, a támadó és a megtámadott között.

Az államelnök ezután ki-

emeli az országfejlesztés terén az elmúlt évben elért eredményeket. Ebben az évben fokozódott az alijja üteme is, — majdnem 40.000 zsidó érkezett az országba. Komoly munka folyt a különböző alijjacsoportok egybeolvasztása terén is. Az iskola és a hadsereg jár az élen, de előmozdította ezt a munkát a telepítés, a parlamentáris élet és a törvényhozás egyaránt.

Komoly eredményeket értünk el a nyelvterjesztés terén is. A negyedmillió iskolázatlan gyermeken kívül több, mint 150.000 felnőtt tanuló neherül különböző tanfolyamokon. „A nagy műnek csak az elején állunk. A különböző

gókban élő zsidóságnak házára, otthonra van szüksége. Szívük mélyén mindannyian tudják, hogy Izrael nyújtja számukra a megváltást, és az ő hazájuk, otthonuk.”

Az államelnök szövege a következő szavakkal ér véget:

„Könyörgöm Izrael Sziertjéhez és Felszabadítójához, terjeszd ki békéd sátrát mink és a földkerekség minden lakójára, hozz békét Izrael népére és Jeruzsálemre. Legyen ez az év, a nyolcadik esztendő, amelybe a független zsidó állam lobogója alatt lépünk be, boldog és elégedett új esztendő mindannyiunk számára.”

Kudarccal végződtek Burns kairói megbeszélései

Egyiptom nem hajlandó a Biztonsági Tanács határozatainak megvalósításáról tárgyalni. — Anglia nagyon kétes magatartást tanúsít az akabai öböl ügyében

Kairó, (UP). Egyiptomi kormánykörökből származó értesülés szerint Burns tábornok tárgyalásai az egyiptomi hadügyminisztériumban a Biztonsági Tanács legutóbbi határozatainak végrehajtásáról, kudarcra végződtek. Burns tábornok, aki Szalah Gohar ezredessel, a hadügyminisztérium palesztinai osztályának vezetőjével tárgyalt tegnap délelőtt már visszarepült Jeruzsálembe. Az újságírók kérdéseire kijelentette, hogy nem látta értelmét a további kairói időzésnek.

Egyiptomi kormánykörökben nem indokolták meg a kudarc okát, mértékadó körök véleménye szerint azonban Burns nem tudott megállapodni Gohar ezredessel és ezért kihallgatást kért Abdel Nasser miniszterelnöktől és Ahmed Fauzi külügyminiszterrel. Ezt a kérését elutasították, Burns tábornoknak pedig az a véleménye, hogy a Biztonsági Tanács határozataival kapcsolatban magasabb egyiptomi személyiségekkel kell tárgyalnia.

London (UP). Az angol külügyminisztérium szóvivője közölte, hogy Eljahu Ejlát izraeli nagykövet megbeszélést folytatott Harold (Folyt. a 20. oldalon)

„Mindent elkövetünk, hogy teljesíthessük az arab követeléseket”

— mondotta Eric Johnston egyiptomi tárgyalásaival kapcsolatban

Kairó, (UP). Egyiptomi kormánykörökből származó értesülés szerint tegnap jelentős előrehaladás történt Eric Johnston és az egyiptomi

külügyminisztérium megbízottai között a Jordán vízének felhasználásáról folyt tárgyalásokon. Az egyiptomi külügyminiszterrel folytatott tárgyalásai után Johnston sajtófogadáson kijelentette, hogy sok technikai kérdést rendeztek és „mindent elkövetünk, hogy teljesíthessük az arab követeléseket. A megbeszélések rendben folytak.”

Kairói körök szerint Johnston régi terve „tökéletesen megváltozott”, mert annak részleteit úgy módosították, hogy „felelősen találkozzanak az arab követelésekkel”. Johnstonnak és munkatársainak sikerült szoros kapcsolatot teremteniük a tervben érdekelt arab államokkal és most az arabok egységes válaszát várja. Kairói körök szerint „az arab válasz megérdemli, hogy várjanak rá”.

Egyiptom, Libanon, Szíria és Transzjordánia külügyminiszterei szeptember 28-án ülnek össze Kairóban és azon fogják megfogalmazni az arab államok egységes válaszát.

Kחיבה וחתימה טובה Kíván VEVŐINEK, ROKONAINAK ÉS BARÁTAINAK

TEL-AVIV, TELEFON: 82456

SHAVIT - kávé FOGYASZTONAK שנה טובה SHAVIT-MOVEK TEL-AVIV

Advertisement for a product featuring a bird and a bottle, with text: שנה טובה מועד חג שמחה

Schwarz Éva és Endre TALME MENÁSE örömmel tudatják, hogy Hedva kislányuk megszületett.

JUNGREISZ ERVINNEK A JERUZSALEMI HEBER EGYETEMEN TÖRTÉNT VEGYÉSZDOKTORRA AVATÁSÁHOZ SOK SZERENCSET KIVÁN a KENDE és WEBER CSALAD

MŰVESZI, MODERN KÉPKERETEZÉS Eredeti festmények és reprodukciók. ELŐNYÖS ÁRAK. J. Wollner T.-A., Dizengoff 177 (Armon Dávid mozi közelében) שנה טובה

BOLDOG EREDMÉNYES ÉVET KIVÁN: BLUE BAND

Nyersmérleg 5715-ről

(Folyt. az 1. oldalról)

ség szükséges velejárója és, hogy egy nép csak ezen az áron harcolhatja ki békéjét és biztonságát. Ennek a hősies helytállásnak eredménye az, hogy Izrael politikai és gazdasági helyzete ma szilárdabb, mint bármikor azelőtt.

*

Fájdalmas pontját képezi a zsidó életnek az oroszországi zsidóság sorsa. Ez a zsidó csoport, amely egykor szive és éltető lelke volt az egész népek, közel 40 év óta erőszakosan el van vágva a zsidóság többi részétől és nemzeti szempontból teljes elszorvadásra van ítélve. Az a veszély, amely Sztalin uralkodásának utolsó fázisában fenyegette és amely a moszkvai orvospárterben érte el kulminációját, szerencsére elmúlt és az orosz zsidóság fizikai létét ma már nem fenyegeti közvetlen veszély. De hogy még mindig erőteljes antiszemitizmusnak kell lennie Oroszországban, azt mi sem bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy az orosz kormány a legutóbbi időben adott ki újabb figyelmeztetést, hogy minden antiszemita megnyilatkozást szigorúan meg fog büntetni.

Az a remények, amelyek Sztalin halála után keltek életre, csak nagyon kis mértékben valósultak meg. Az utóbbi hónapokban tettek ugyan néhány kisebb concessiót az alijja, a hitközségi szervezkedés és a földi nyelv használata terén, de ezek oly jelentéktelenek, hogy értékük csaknem a nullával egyenlő. Az orosz zsidóság még mindig el van szakítva a zsidó kultúra és a zsidó élet fájától.

Ha az orosz kormány új politikája nemcsak porhintés, hanem a nyugati világgal való őszinte megbékülés vágyából fakad, akkor ennek a politikának a zsidó-kérdés kezelésében is meg kell nyilatkoznia. A hidegháborút a zsidósággal szemben is meg kell szüntetni. Az orosz zsidóság is vissza kell hogy nyerve az a természetes jogát, amellyel egyébként Oroszország minden nemzetisége rendelkezik, hogy szabadon ápolhassa népi kultúráját és szellemi érintkezést tarthasson fenn a világ többi zsidóságával, főként pedig Izraellel.

Az elkövetkező év az orosz rezsim nagy próbatétele lesz, nemcsak világpolitikai, hanem zsidó vonatkozásban is

és mi oly sok csalódás után sem adjuk fel a reményt, hogy az orosz zsidóság előbb-utóbb ismét bele fog iktatódni a zsidó nép vérkeringésébe és ismét aktív részt fog venni a nép egyetemes gondjaiban és örömeiben.

Ugyanez a remény éltet bennünket az orosz befolyás alatt élő többi államok zsidóságával kapcsolatban is.

*

Sokkal derűsebb képet mutat korunk legnagyobb zsidó centrumának, az észak-amerikai zsidóságnak élete. Ez a zsidóság az elmúlt évben ünnepelte Amerikában való megalapításának 300 éves évfordulóját és a jubileumi év számos megkapó rendezvényében mutatta be az amerikai zsidóság szédítő fejlődését, valamint jelentős részvételét Amerika felépítésében. Ha tisztában is vagyunk vele, hogy Amerika ugyancsak a gálut egyik országa, amelyben változatlanul érvényesülnek a gálut örök törvényszerűségei, mégis meg kell állapítanunk, — és ezt örömmel tesszük, — hogy az amerikai gálut az összes eddig létező gálutok között a legjobb, a legkényvesebb és talán a legbiztonságosabb is. Az antiszemitizmus és a diszkrimináció nem szűnt ugyan meg Amerikában sem, de csökkenőben van. Az elmúlt év politikai vívmányának kell tekintenünk, hogy az úgynevezett McCarthyizmus, amely az utóbbi évek egyes fázisaiban aggasztó jellegűt kezdett ölteni, súlyosan kompromittálva lett és befolyásának legnagyobb részét, elvesztette.

Biológiailag ugyancsak ki-elégítőnek lehet mondani az amerikai zsidóság helyzetét. Bár a zsidók természetes szaporulata 1920 és 1940 között 37 százalékkal csökkent, az utolsó 15 év alatt azonban újra emelkedőben van és nincs kizárva, hogy rövidesen ismét elérje az 1920-as színvonalat. Gazdaságilag ugyancsak kielégítő a zsidók helyzete.

Az amerikai zsidóság az elmúlt évben tovább fejlesztette nagystílusú és meghatározó erőfeszítéseit zsidó értékek konzerválása és ifjúságának a zsidó jövőbe való átmentése érdekében. Az asszimiláció és a népi elkallódás veszélyei és kísértései oly nagyok, hogy ez ellen valóban csak heroikus gesztusokkal lehet küzdeni.

Bár pénzzel az ilyen erőfeszítéseket aligha lehet le-

mérni, mégis némi fogalmat alkothatunk magunknak a munka arányairól, ha tudjuk, hogy az amerikai zsidóság évente közel 500 millió dollárt fordít saját belső szükségleteire, valamint Izrael és a külföldi zsidóság megsegítésére. Ez azt jelenti, hogy minden amerikai zsidó lélekre évi 100 dollár zsidó közteher esik s ennél fogva minden családfőre 4-500 dollár, ami közepes élet-színvonalú országokban megfelel egy család teljes lét-fenntartási költségeinek. Soha emberi közösség nem vállalt még magára ilyen terhet önként, minden külső kényszer nélkül, csupán belső sugallattól hajtva.

Ennek a gigantikus zsidó életkeretnek, amely 4000 hitközségben van megszervezve, üzemeltetéséről egy 40 ezer főnyi hivatalnok-hadsereg gondoskodik (beleértve a rabbiakat, tanítókat, szociális munkásokat, gyűjtőket és egyéb hitközségi alkalmazottakat) és máris elhangzott a követeles, hogy a hivatalnokok számát még ebben az évben megduplázzák, vagyis 80 ezerre emeljék fel, mert a zsidó élet intenzívebbé válása megköveteli a közéleti munkások számának ilyenarányú növelését.

Ez a körülmény természetesen magával hozza a zsidó élet elbürokratizálódását és a manager-rendszer felülke-rekedését, de ez ma már nem specifikusan zsidó, hanem általánosan amerikai jelenség, amelynek hatása a zsidóságra sem tudja kivonni magát.

Meg kell még emlékeznünk a gálut két országjáról, amelyeket az elmúlt évben megérintett ugyan a válság szele, de szerencsére semmi kárt nem okozott. Az egyik állam Brazília volt, ahol a múlt év elején rövid tartamu forradalom zajlott le, amelynek eredményeként Vargas köztársasági elnök öngyilkosságát követett el. Csak kevesen tudták, hogy ennek az államszínvonnak némi zsidó háttere is volt. Vargas elnök legitimebb munkatársa és tanácsadója a zsidózármazás Horácio Lauder pénzügyminiszter volt, aki az ismert litvániai Klabin-családból származik. — Vargas elnök legnagyobb ellenfele pedig az arabszármazású Ricardo Jafet volt, aki a brazilai Nemzeti Bank elnöki tisztségét töltötte be és egyike az ország legnagyobb iparmágnásainak. A libanoni arab és a litvániai zsidó rivalizálása nagymértékben előmozdította a válság kirobbanását. Egy pillanattal pedig úgy nézett ki, hogy Vargas bukása hátrányos kihatással lesz a brazilai zsidóság helyzetére. Szerencsére azonban, úgy fejlődtek a dolgok, hogy ez nem következett be.

Brazília egyébként ma a gálut legdinamikusabban fejlődő országa. Tizenöt év alatt a zsidóság száma megháromszorozódott, 40 ezerrel százhuszezerre emelkedett és Brazília különböző városaiiban, de főként Sao-Paulóban virágzó zsidó hitközségek keletkeztek, amelyek kitűnnek a zsidó tradíciók-

hoz és Izraelhez való ragaszkodásukkal.

A másik ország, amelyet a válság szele érintett, de szerencsére nem sújtott, Argentína volt, ahol Peron elnök ellen kíséreltek meg államcsínyt. Peron elnök alatt a zsidók viszonylagos biztonságban és nyugalomban éltek, míg Peron ellenfelei között ott láthatók a legreakciósabb és a legantiszemitább elemek. A dél-amerikai államokban általában komplikálja a zsidók helyzetét az, hogy ezekben az országokban igen nagy-számu arab kisebbség él. Argentínában például több százezerre rúg a számuk. Ezek az arabok a náci és nyilas menekültekkel karöltve mindent elkövetnek, hogy erőteljes antiszemita mozgalmat termeljenek ki. A katolikus egyház hivatalosan ugyan nem támogatja az antiszemitizmust, de politikai céljainak elérésére szívesen veszi igénybe ezeket a szélső reakció és antiszemita csoportoknak a segítségét. A közvetlen veszély elmúlt ugyan Argentínában, de az ottani helyzet mégis nagy óvatosságra int és megkülönböztetett figyelmet igényel mind Izrael, mind pedig a világ vezető zsidó szervezetei részéről.

*

Az egyetlen pontja a gálutnak, ahol tényleges veszélyek leselkednek a zsidóságra, Északafrika, vagyis Marokkó, Tunisz és Algír, ahol körülbelül félmillió zsidó él. Ezekben az országokban most egy az Arab Liga által szított nemzeti felkelés van folyamatban és ha e felkelés kifejezett célja nem is a zsidóság ellen irányul, mint melléktermék, mégis növekvő mértékben követel áldozatokat és különösen sötét árnyékot vet a jövőre. Ez az oka annak, hogy Izrael állama és a cionista világszervezet meghírdették a mentőalijja szükségességét Északafrikából, főként Marokkóból. Ez az alijja új és rendkívül feladatok elé fogja állítani Izrael. Rendkívül fontos azonban, hogy ez az alijja gondos tervezés és előkészítés útján valósuljon meg és ezért az alijja tényleges szervezése mellett széleskörű politikai tevékenységre is lesz szükség, hogy az ottmaradó zsidóság létét, legalább a műhatatlanul szükséges átmeneti időre, biztosítani lehessen. Minden jel arra mutat, hogy az elkövetkező évben, vagy talán években Izraelnek és a világ zsidóságának legfőbb gondja az északafrikai zsidóság sorsának biztosítása lesz.

*

Aki rendszeresen figyeli a zsidóság geopolitikai helyzetét és ennél fogva tisztában van a nagy zsidó tragédiát előidéző okokkal, az utóbbi években jóleső megnyugvással tapasztalhatta, miként alakul ki a zsidóságon belül egy merőben új egyensúlyi helyzet, miként kristályosodik ki egy nemzeti centrum, amelyet a zsidóság kétezer éven át nélkülözni volt kénytelen. A fejlődés folyamata még nem ért véget, de a konturok már világosan kirajzolódnak előttünk. Nincs messze az idő, amikor Izrael lesz az egyetemes zsidóság stabil központja, amely körül úgy helyezkednek el különböző gálutok, mint bolygók a nap körül.

Ez a helyzet nagy terhet és nagy felelősségeket ró nemcsak Izrael államára, hanem az ország minden egyes polgárára is. Az új év küszöbét azzal a szilárd elhatározással kell átlépnünk, hogy nem fogunk törpének mutatkozni a nagy feladatokhoz, amelyeket a történelem helyez a vállainkra. Ebben a reményben küldjük meleg Ros-Hásáná üdvözlőnk Izrael minden polgárának, a magyar jsiuv tagjainak és az Uj Kelet olvasóitól.

A Hitachdut Olej Hungaria országos vezetősége

Öszinte szívből köszönti az újesztendő küszöbén a Magyar Zsidók Világszövetségének elnökségét, minden egyes tagozatát, az Izraelben működő HOH-helycsoportokat, vezetőségeiket, és legmelegebb jókívánásait küldi.

Adja a Gondviselés, hogy az újesztendő hozzon megoldást a zsidóság minden problémájára és köszöntsön ránk egy boldog, békés, alkotásokban gazdag, áldásos újév, amikor — még ha új terhek vállalása árán is — keblünkre ölelhetjük az eddig még gálutban rekedt testvéreinket.

שנת שלום ואופור
שנת יצירה ושגשוג

Beér Seva MAGYARAJKU VÁLASZTÓINAK
שנה טובה KIVÁN
Hoffmann Dezső,
AZ NE DELEGÁLTJA
A VÁROSI TANÁCSBAN.

BARBIEN
A KITÜNÖ KESNELKÜLI
borotválópor
שנה טובה
NEM CSIP, NEM ÉGET ÉS SIMARA
BOROTVÁL. • EZT KÖVETELJE
GYÓGY- ÉS ILLATSZERTÁRAKBAN. • ÁRA 300 Ft.

Óriási ünnep előtti torgalom a haitai kikötőben

Visszaérkeztek a cserkészek a kanadai jamboreéről

Haifa (Az Uj Kelet tudósítójától). — Tetőpontjára hágott a szilveszter előtti haitai kikötőben, ahol a szejmelyi táborával sem bírja az ünnepe előtti iramot. — Szerda hajózáka befutott az „Arcá” hajó 277 utassal és turistával, valamint 103 északafrikai oléval. A hajó tegnap délután 300 utassal már visszautazott Európába. Tegnap este a „Jeruzsálem” hajó érkezett meg Amerikából 651 visszatérő utassal és turistával és 131 spanyol-arokkói oléval. A hajón volt az a 9 izraeli cserkész is, aki a kanadai jamboreen képviselték az ott ezidén

először résztvevő Izrael, majd az Egyesült Államokban voltak a „Jehuda Hácáir” cserkészmozgalom vendégei. Az izraeli delegáltak között egy keresztény és muszlimán arab cserkészifjú is volt.

Ma reggelre jelzik a „Golden Isles” érkezését 120 utassal és 120 oléval, akiket gyorsított tempóban szállítanak partra, hogy még az ünnep beállta előtt új otthonukba érkezhesselek. Az ünnep után, hétfőn hajnalban további 64 északafrikai bevándorló esedékes a „Aegean” gőzössel.

A 15 tonnás emelődaru rázuhant a mellette rakodó sofförre

Borzalmas szerencsétlenség egy telavivi betoncsőgyár udvarán

Csütörtök délután halálos kimenetelű munkásbaleset történt a telavivi új vasútállomás mellett, amikor egy emelődaru 15 tonnás szárnya ráesett egy homokot kirakó tehergépkocsira és a kabinban levő soffört agyonnyomta.

A kocsit vezetője, a 28 éves Jakov Pundák csütörtök délután behajtott a Mamlet kanális-csőgyár udvarába hogy lerakja a homokot, amit odahozott. Kirakodás közben felemelte a kocsit géperőre berendezett ládját és így, ezzel a négy méter magas alkotmánnyal igyekezett megfordulni. A rakodóhely melletti szilveszter emelődaru állott, amelyet még nem szereltek fel. Farolás közben a láda teteje megütötte az emelődaru rúdját, amely abban a pillanatban elszabadult, borzasztó súlyával ráesett a sofförtülkőre és szétrombolta a szerencsétlen embert, aki nyomban kiszenvedett.

A helyszínrre siető munkások tehetetlenül állottak. Később a villanytársaság és a hadsereg két emelődaruja távolította el az óriási súlyú vasalkotmányt.

— Cházán Abrahám halála. Az elmúlt napokban, 54 éves korában váratlanul elhunyt Cházán Abrahám, volt budapesti automechanikus és szerelő. A kirját-sauli temetőben helyezték örök nyugalomra. Felesége és két kiskorú gyermeke, a 8 és fél éves Beni és a 7 éves Judit gyászolják.

MINDEN
VEVŐNKNEK,
BARÁTUNKNAK
KIVANUNK

שנת
שלום
וברכה

Nyolc olé érkezett Bukarestből

A csütörtökre virradó éjjel nyolc romániai olé — köztük egy 92 éves agastyár — érkezett meg Bécsből az El-Al géppel. Az olék egyöntetűen azt mondták, hogy a román hatóságok egy re gyorsabban intézik el a kiutazási engedélyekkel kapcsolatos kéréseket és olyanok is vannak, akik egy-két hónap alatt kapták meg útlevelüket, illetve kiutazási engedélyüket.

Az olék névsora a következő: Náthán Gurvitz (92 éves), Ita Cojocaru (62 éves), Lea Schapira (73), Chájá Vecics (54 éves), Jakov Feinstein (70) és 65 éves felesége, valamint a Sternlieb-ház-

zaspár (mindketten 70 évesek). Az utóbbi időben mind Bukarestben laktak.

Az összes olék a legnagyobb elismerés hangján nyilatkoztak a román kormányzatról és megjegyezték, hogy „Romániában ma nyoma sincs az antiszemitizmusnak”. Legnagyobb részük állami nyugdíjat és járadékot kapott, egyes azonban közölték, hogy főleg azokból az élelmiszer-csomagokból éltek, amelyeket Izraelben élő rokonaik küldtek nekik. Az egyik olé elmondta, hogy a romániai hitközségekben megvetik a jeridázokat, akiket társadalmilag teljesen kiközösítenek.

ל שנה טובה תכתבו ותחתמו

הדפוס
פארטנריוולד מאילנד

SZERKESZTŐSÉGE
KIADÓHIVATALA és NYOMDÁJA

eredménydus, boldog
újesztendőt kíván
OLVASÓINAK ÉS ÜZLETFELEINEK

ROCE FOTO?

Irta: Kishont Ferenc

Ahhoz, hogy a dolgokat megérthessük, mindenesetre bele kell élnünk magunkat különös helyzetembe. Az előfeltételek a következők: ott ülök az uszoda peremén a tömeg közepette, mint a zsigódi topolyka, ha rórátára harangoznak és bámolom a fürdőzőket fajra, nemre és színre való tekintet nélkül (a fontos, hogy ne hordjon ketrészes fürdőruhát, ha hőmpolyög) — amikor odalép elélem egy chakiruhás fényképezőgéppel és azt kérdi:

— Roce fotó?
 — En a magam részéről mindenkoron meleg emberi viszonyt táplálok ezen önálló keresettel rendelkező sportemberek iránt, mert kétségkívül nehéz körülmények között keresik meg a mindennapit és amellet össze-vissza káromkodják az embert, ha az nem táplál meleg emberi viszonyt irányukban. Tehát most is szívélyesen csak annyit válaszoltam:

— Todá, éjn corech.
 — Három levelezőlap csak 4 font — felelte a fényképész és csavargatni kezdte a gép gombjait, ami, mit tagadjam, idegesített — ölelje át uraságod feleségét és csináljon egy szép familiáris képet...

— És azzal emelte is a gépet a szemmagasságba és inlett a mellettem ülő asszonynak, hogy simuljon hozzám és mosolyogjon.

— Rega echád — emeltem fel hangomat — mondtam ádoni, hogy nem kell fotó. És ettől függetlenül: a hölgy nem a feleségem, sose láttam...

— A hölgy azonban ekkor már átölelt és mosolygott a lencse felé, úgyhogy zsenáns volt a helyzet. Kissé eltávolodtunk egymástól, de a fotós nem tágtított:

— Három 6x9-es kép sálos váchéci — mondotta — tucc kézen állni?

— Ló! Nagyon kérem nekem békét hagyni.
 — Lámá?
 — Miáz, hogy lámá? Nem akarok fényképeket!
 — Lehet egyet is rendelni album részére két fontért retussal. Fel is lehet akasztani.

— Smá, ádoni, — jöttem ki maradék békétüresemből — tényleg olyan nehéz megérteni, hogy nem akarom magam lefényképeztetni?

— Szezonvége van — jegyezte meg a fényképész — 4x8-at megcsinálok két és félfontért magának.
 — Ló — nyüzsitettem — ha én látni akarom magam, akkor belenézek a tükörbe.

— „Belenézek a tükörbe”? Na ne mondja? Maga bele tud nézni a tükörbe, amikor fejest ugrik? Jaj de szellemes. Hát idefigyeljen drága uram, lehet, hogy én csak egy egyszerű fényképész vagyok, de én mondom magának: nem fizet előre semmit, csak amikor a fotó készen van! Két darab 12x5-ös magának...

— Ló!
 — Bőszéder — fortyant fel a fényképészember — akkor mondja meg egyenesen a szemembe, hogy nem akar fényképet! Mit alkuszik itt velem, mint egy kofa?!

— És ingerülten távozott. Első felindultságomban nyugágyat béreltem és csukott szemmel elterültem benne. Erre mit tesz a dibuk? Nem telt el egy negyedóra és hirtelen elfogott az a furcsa, megmagyarázhatatlan tudatalatti bizsergés, amelyet minden alkalommal érez az ember, ha nyugágyban fekszik csukott szemmel és közben le akarják fényképezni, de ő nem akarja, mert minek? Kinyitottam tehát szememet és ráförmedtem a fotósra, aki ott állt velem szemben és ujjá a ravaszon:

— Smá — így fürmedtem — nem ért — kikk — hberül?

— A fenti „kikk” nem csuklás következménye volt, hanem ezt a hangot a fényképezőgép hallatta kötelességszerűen. Felkeltem és indulatokkal telve odaléptem a filmgombot csavaró szörnyeteghez:

— Smá — hörögtem — mit fényképez engem?
 — Bisvil hámvüszet — felelte a fényképész feltűnő nyugalommal — uraságod arcán páratlanul érdekes a fény és az árnyék játéka...

— Smá! En magától egy fényképet sem veszek, érti?!

— Kértem én, hogy vegyen?
 — Akkor se akarom, hogy fényképezzen, még művészi szempontokból sem.

— Ezt nekem nem tilthatja meg! A művészet hála Istennek még szabad ebben az országban:
 — Pimasz — fortyogtam — nem vagyok én modell!
 — Román?
 — Nem.

— Akkor rendeljen három 23x7-es képet, magának megcsinálok háromért.

Beugrottam a vízbe és leusztam 200 hosszt, hogy kissé megnyugodjak. Kellemes ernyedséggel szálltam ki a medencéből és megropogtattam inaimat egészségem jeléül. Akkor hallom, hogy aszongyák:

„Kikkk”.
 — Smá — bömböltem — mit akarsz tőlem?
 — 13x6.5?!

Rekedt hörgéssel szaladtam az uszoda igazgatójához és elmeséltem neki, hogy hozzájárulásom nélkül különböző méretekben fényképeznek a fürdő területén.

— Szkandalisztim! — így az igazgató — Ha én elkámpom öt uram, garan...

Itt megakadt az igazgató és édesen mosolygó sóbálynnyá változott. Kikkk — hallatta a fényképezőgép néhány lépésnyire tőlünk, a fotósörnyeteg kezében.

— A legjobb nem reagálni — fejezte be szavait az igazgató és fésülködni kezdett — akkor ő is abbahagyja...

Kimondhatatlan megvetéssel mértem végig az árulót, majd visszatértem az uszoda, teljesen egyedülállva, mint maroknyi népünk. Félig lehunyt napszemüvegem mögött egy titokzatos alakot pillantottam meg, amint az áltőző mögött lapul és fényképezőgép van a kezében.

Mintegy gyanútlanul folytattam utamat. Ő hirtelen kiugrott a fal mögül... földre — kikk — vetettem magam... és a fénykép a fejem fölött süvített el... Láttam, hogy dühöng a pasi és ez földöntúli örömmel töltött el... Szaladtam a lépcsőkhöz... ő utánam... ugom két — kikk — méter magasba és... a negatívon csak két láb látszik...

A fotós összevissza forgatja a gombokat... újból emeli a gépet — kikk — már a vízben vagyok... Kilométereket uszom a víz alatt... a szörnyeteg tengeralatti fényképezéshez szükséges felszerelést vásárol a büffében... de én már a tulsó oldalon kiszökkeltem a vízből... Máris a nyugágyamban fekszem és fejemet gondosan betakarva egy lila frottirtörülközővel...

Seket van.

A feszültség leirhatatlan... Minden idegszálamban érzem, hogy ott áll velem szemben és ujjá a ravaszon... Az idő lassan kuszik, mint egy egyiptomi páncélos, amely beleütközött a felhőbe... Egy dolog világos: ha a lila frottír csak egy negyed incset mozdul, ő már fényképez... Horkolni kezdek, hogy idegesítem... Váratlanul furcsa motoszkálást hallok... érzem, hogy valaki a zza le az arcomról a törülközőt... reflexeim gyorsan összehúzódnak... a titokzatos kéz felé kapok és jóskát harapok ujjáiba...

— Auuuuuu! — sikoltozik egy kövér asszonyember — Azt hittem, hogy uraságod — kikk — Smuel... Azért még nem kell harapni... Tényleg mindnyájan olyanok — kikk — mint a marokkóiak...

Láttam, hogy a fényképész újra tölti gépét, miközben arca sátni fényben ragyog. Szótlanul usztam a levegőn át, de a fotósnak sikerült az utolsó pillanatban kikiklania a kezem közül és a lépcsők felé robognia... Utána!... Már csak öt méter választ el bennünket.

— Négy... 2x14... — kiabálja hátra — magának... lira váchéci...
 — Itt... leled... sirodát...
 — Lira... — hörögte a fényképészember és futás közben kis papírlapokat kezdett szórni mindenfelé — a studióm pontos címe — vetette hátra — minden nap 4 és fél 6 között... az udvarban... Jecheszkiel Weinglas... gyerekténykép is... szines... 16x21...

Itt már elérkezett a fényképész az uszoda kapujához és továbbá már nem tudtam üldözni a szemérem elleni kihágás végett...

Tegnap voltam a stúdióban. Gondoltam: utóvégre mit árt, ha veszek nála egy-két képet, néhány csak sikerült. Mondják, hogy egész fotogénikus vagyok, az a szent asszony biztos örülni fog, ha meglepem ros hásánára, hogy lássa mindig, hogy néztek ki retusálva. Weinglas nagyon szépen fogadott, de kétségbeesetten közölte velem, hogy nincs egy fényképe se rólam, mert mint professzionista fényképész természetesen először csak film nélkül fényképezett...

— Akkor tettem be a filmet, amikor uraságod elkezdett szaladni én meg előtte — közölte a fotós és mindketten nagyon sajnáltuk a történetet. Vizsgáltam őt, hogy írok az esetről egy kis dolgozatot a sajtóban. Kérdezte: milyen dolgozatot? Mondtam 25x19.

AZ ÉV GÖRBE TÜKRE

16

IDŐJÁRÁS ÁLTALÁNOS OLVADÁS

SZÉPSÉG-VERSENY KÖZELLÁTÁS

IDÉGENFORGALOM

KÖZMETIKA EGÉSZSÉGÜGY

SPORT

ATOM-KUTATÁS GEOLÓGIA

HIRDETÉSEK

BRIDGE-PARTIHOZ NEGYEDIKET KERESÜNK

GYAKORLOT JUHÁSZ JÖLNEVELT NYHART KERES, LEHETŐLEG KIS IGENYEKKEL JELIGERE...

VEVŐIMNEK, ROKONAIMNAK ÉS ISMERŐSEIMNEK KIVÁNOK

חנה ורחמימה טובה

SANDOR (STERN) NANDOR

furnirkereskedő

JAFFA, 9-ES UTCA 14. SZ.

Magda Pásztor

BOUTIQUE MODERNE

KÖSZÖNÖM MINDAZOKNAK, AKIK MEGJELENÉSÜKKEL ÉS FIGYELMESSÉGÜKKEL ÜZLETEM MEGNYITÁSÁT ÜNNEPÉLYESSÉ TETTEK.

KÖSZÖNÖM AZ ÖSSZES IPAROSOKNAK, AKIK KITÜNŐ MUNKÁJUKKAL ÜZLETEMET BERENDEZTEK.

PÁSZTOR MAGDA

NŐI DIVATKÜLÖNLLEGESSEGEK ÜZLETE. BIJOUTERIE, SALAK, KESZTYÜK, ÖVEK, AJANDEKTÁRGYAK. • GYÖNGYFÜZÉS.

RÁMAT-GÁN BIALIK-U. 58. — TELEFON: 71922.

Gewürtz

esernyőgyár

TEL-AVIV, DIZENGOFF-U. 99.

UJJAALAKITOTT ÜZLETÜNK

megnyitása

kedden, e hó 20-ikán

DÉLUTAN 5 ÓRAKOR LESZ.

KEDVES VEVŐINKET ÉS BARÁTAINKAT EZ ALKALOMMAL SZIVÉSEN LÁTJUK.

Ovakodjék a napszúrától (tanácsolják az orvosok)

Vásároljon kalapot

Hesil Schwarcz-NAL

T.-A., Nachlat Benjamin 40

Panama- és szalmakalapok nagy választékban.

מחול לנר ישראל

שנה טובה

Összes üzletfeleinek és barátainak

SZERENCSET ÉS ALDAST KIVAN AZ ÚJ ÉVHEZ

RESO

AUTOÜGYNÖKSÉG

TEL-AVIV, PINSKER 23. Bét Ogen. • Tel. 25581.

ÉRZÉKENY LABAKNAK

NŐI- ÉS FERFICIPÓ a legfinomabb kézimunka. Ortopéd cipők, elegáns modellek. „Apollón”-cipők. Mértékosztály.

REICH cipő

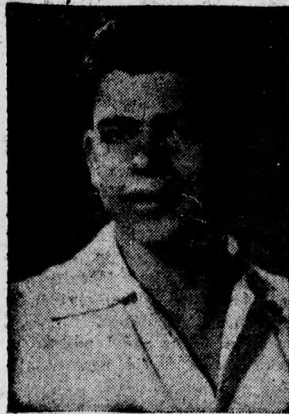
TEL-AVIV, ALLENBY 87.

Vevőimnek, rokonaimnak, barátainak

שנה טובה

Jákov Almagor — a világot járt Gadna-levente

A kispolgári Kirját Motzkinban, ahol vajmi ritkán akad szenzáció, ma kétség-telenül Almagor (Ausiänder) Jákov, egy 17 éves aszbré őriás a legnépszerűbb fiatalember. Vatik magyarátku szülők gyerme-

A Gadna Almagorja: „Apuka volt a legbüszkébb”

ke, a motzkini középiskola jeles tanulója és a körzeti Gadna-Avir kiképző őrmestere. Jákov tagja volt annak az öt személyes Gadna csoportnak, amely az amerikai Civil Air Patrol (C. A. P.) nemzetközi cse-reprogramja keretében egy hónapos látogatást tett az Egyesült Államokban. A csoport többi tagjai: a 18 éves Dávid Barnea (Kibuc Givát Chájim), Gil Kolán, Jeruzsálem (17), Avihu Raviv, Kirját Chájim (18) és Bjtán Lévi (18) Tel-Aviv. A flukat Zeev Dvir repülőal-ezredes és Uri Loewenthal repülő-hadnagy kísérte.

Az Aharon utca 8 szám alatti házának első emeletén, Motzkin legszebb magánlakásában, amelyet egyébként Jákov és édesapja szabad-idejükben (három év alatt) építettek fel, a fiatal ember elfogulatlanul, precízen és felnőtt nyugalommal válaszol kérdéseimre. Mi az neki egy interjú, aki a den-veri, colorado-springsi, wa-shingtoni és newyorki televíziós lencsékbe, láthatatlan nézők milliói előtt válaszolt kapásból a kíváncsi yankee-újságírók érdeklődé-

sére. „Ezek az interjúk a televízió-tulajdonosok szám-lájára és idejére mentek és nem finanszírozták őket sem-miféle Coca-cola vagy szap-pangyár.” — teszi hozzá szakszerűen.

— Tulajdonképpen ki ren-dezte ezt az utazást, mi volt a célja és hogyan ke-rültél bele ebbe a szűkkörü válogatottba, — kérdezem, mire Jákov elsősorban gon-dosan elmagyarázza a Gad-na-Avir, a katonai előkép-zésők légügyi osztályának feladatait és cédkitüzéseit.

Derech 10 schakim

— A cél, mondja — meg-kezdveitni a fiatalossággal a repülés ideáját. Minden 14 éves Gadna-köteles fiú, vagy lány, aki kedvet érez magában a repüléshez, je-lentkezhet. A megfelelő psicho-tesztet, orvosi vizs-ga, stb. után a jelentkező-ket tanfolyamokba csopor-tosítják, amelyek modell ké-szítéssel, elméleti oktatás-sal (fizika, matematika, aero-dinamika) kezdődnek; a második fázisban a vitor-larepülés, majd a Piper gé-pekben való repülés követ-

A Gadna Avir fiatalosága katonaköteles korban termé-szetesen a légi erőkhöz vo-nul be. A légi előképzésők életét egyébként ragyogóan illusztrálja a „Derech 10 schakim” (Az eget utja) című díjnyertes dokumentá-ris film, amelyet a mozilá-togató közönség minden bi-zonnyal ismer.

Önkéntes repülő mentők

Az amerikai Civil Air Patrol, mint a neve is mu-tatja, polgári alakulat, valójá-jában a magán-repülőgép-tulajdonosok önkéntes men-tő-egyesülete, mely válság esetén (legyen az orkán, özönvíz, vagy esetleges ató-mikus támadás) akcióra ké-szen áll a hatóságok rendel-kezésére. Magasabb sikon a sokezer tagot számláló ala-kulat („Amerikában annyi és olyan mindennapos a privát repülőgép, mint nálunk a taxi” — világoait fel Jákov) a nemzetközi testvériség elvét szolgálja. Innen a nem-zetközi csereakció, melynek keretében ezidén 22 állam küldöttsége (összesen 160 fiatalember látogatott el az egyesület költségén Ameri-kába, míg egyidejűleg a 22

„Fiatal emberek, piáne, ha repülök, egyformák az egész világon.”

kezik; a tehetséges növen-dék 8-9 óra gyakorlati (a levegőben eltöltött) oktatás után eljuthat a szózó repü-léshez; a tanulmányok har-madik fázisában az oktató-kat képezik ki. Jákov már mindezen túl van.

résztevő állam repülő ala-kulatai 160 amerikai fiatal-embert láttak vendégül. Ezen elit nemzetközi tes-tvériségnek Izrael a legia-talabb tagjai és az első ven-deg szereplése mindenütt őri-ási feltűnést keltett. (A nemzetközi testvériséget szimbolizáló aranykulcsot az izraeli delegáció nyújtotta át a newyorki polgármester-nek.) A 22 nemzet fiatal-sága kitűnően megértette egy-mást. „Fiatal emberek, piáne ha repülök, egyformák az egész világon.”

A résztvevők megválogatása ... igen egyszerű

Ha e sorok olvasója kivé-telesen a légi Gadna tagja és jövőre kedve szottyanna egy kis amerikai kirándu-lásra, — az eljárás igen egy-szerű. Pontosan kitölti és beadja az illetékes hatósá-gokhoz a 40 szakaszos kér-dőívet, aztán néhány hétig vár. Legalábbis Jákov így csinálta. Ezidén csekély 800 pályázó volt, akik közül a kitöltött kérvények alapján a légierők parancsnoksága 32 fiút rendelt be háromna-pos további rosta-vizsgára. Miután a dolgok így leeg-yeszerűsödtek, a szigorú maga-viseleti, orvosi, nyelvtudási, általános felkészültségi, pszichotechnikai vizsgák, iskolai ajánlólevelek és szülői bele-egyezés után (a stram meg-jelenés sem árt) — a lényeg csupán az, hogy a pályázó azon szerencsés öt közé ke-rüljön, akit kiválasztanak és

nem azon 27 közé, akit el-utasítanak... A többi aztán gyerekjáték, nem kell sem-mi protekció. Elutazás előtt még egy két hetes „sifusf” a légierők egyik táborában, az angol nyelv, a földrajz felfrissítése, „cionut” és po-litikai ismeretek átvétele, egy kis illemtan és gyakor-lati utasítások. Az öt ame-rikai fiatalember július 24-én érkezett Izraelbe és Gadna leventéink ugyanaz-zal a katonai repülőgéppel indultak utnak. Görögor-szágban és Itáliában felvet-ték az ottani csoportokat és a transzport többi tagjai-val a frankfurti amerikai légi támponton találkoztak, ahol összeállították a repü-lőkaravánt. Arabok és né-metek nem voltak a meg-hívottak között.

A colorádói „Gán-Edon”

Ezután minden egy ment, mint a karikacsapás. Három nap Washingtonban, követ-ségi fogadtatások, kirándu-lások. Utána a csoportokat szétszétjárták a különböző ál-lamok között, Izrael az atom szép Coloradoba került. A motzkini hemokbuckák helyett öröközöld erdők, hava-sok, csörgő patakok. Cowboy fieszta, rhodeo, lasszóver-seny, kutya-futtatás, garden-partyk, halászat, ünnepele-tés. A fiúk zsidó és keresztény családoknál vannak el-szállásolva. Repülés Idaho-ba, Colorado Springsbe, látogatás a katonai telepe-ken („valóságos luxus-váro-sok), péntek esti látogatás a denveri zsidó templomban (női kántor, férfiak-nők együtt), egy zsidó cserkész-táborban (Eden kert) egy kórházban, ahol három cso-dálkozó izraeli gyermek-pacienssel találkozunk. Szédi-tően zsufolt a program, a napok összeolvadnak az éj-szakákkal (pihenni ráérünk odahaza), a fiukat repülni viszik és még a volánt is a kezükbe adják. (Ze hájá acum!). Fantasztikus élmény volt — mondja Jákov — szívesen maradtam volna Amerikában — még egy hó-napig!

A long islandi nagymama és a Waldorf barna fotelje

A legkimagaslóbb élmény a long islandi nagymamá-val és a három „dodával” való találkozás volt, akiket először láttam életemben. New Yorkban, a világ leg-elegánsabb szállodájában, a Waldorf Astoriában laktak. Szörnyű nagy verkill, mond-ja, az ember ki sem ismeri magát benne. „A Park ave-nuei bejáratot használtam és megfigyeltem, hogy az egyik lift mellett egy barna fotel áll. A szobám a tizedik emeleten volt. Szerencsére a barna fotel sohasem cserél-ték ki pirosra s így minden éjjel szépen hazataláltam. New York, Manhattant, — ismertem filmről, de az élet-ben egészen más. Voltunk a Radio Cityben, az UNO épületben, az Empire State Building tetején, végigha-józtunk a Hudson folyón. Augusztus 17-én érkezünk haza, Luddon vettem egy taxi és betoppantam min-den bejelentés nélkül”.

Jákov elbucszik, moziba kell mennie, nem a nézőtér-re, hanem a gépházba. Egyéb teendői mellett ugyan-í is ő a motzkini mozi főgép-szé. Ekkor érkezik meg anyuka, aki persze nem en-ged el. A mosolygó szemü

Élet, halál, boldogság

— Gondolatok a régi év elmúlásával és az új év érkezésével —

Irta: Diamant Elemér

Minden új évvel, amely jön, kevesebb marad nekünk. Ahol a boldogság véget ér, ott kezdődik az élet.

Hogy mi van a halálon túl, nem tudjuk, de gyakran azt sem tudjuk, mi van a halálon innen.

A boldogság az a soha el nem érhető cél, amelyre az ember millió évek óta törekszik és még millió éveken át törekedni fog.

Minden ember pótolható — mondják. Nem igaz. Van, akit csak helyettesíteni lehet.

Mivel lassabbá válik az ember élete, annál gyorsab-ban telik.

Örök boldogság az, amelyet épp ebben a pillanat-ban érzünk.

Egy sírhalom sokszor jobban odaköt az embort valahová, mint egy szerződés bírtok.

A szomorúság a leggyorsabban szaporodó bacillus és a legszívósabb is.

Atom bomba, hidrogén bomba, kobalt bomba már van. Mikor fogják a boldogság-bombát feltalálni?

Amikorára megtanuljuk, hogyan kellene élni, már meg is kell halnunk.

Az élet csak annak szép, aki szépnek akarja látni.

Aki az italt szereti, boldogtalan ember. Asórt van a világon annyi alkoholist.

A boldogsághoz néha olyan kevés kell, hogy a leg-több embernek éppen az nincs meg.

Alapjában véve minden ember magányosan él. Aki folyton társaságban van, az a legmagányosabb.

Szép halál nincs, csak csúnya élet.

A boldogság rendszerint csak órákig tart, az élet éveket, de a halál örökké. Hát igazság ez?

Meghalni mindig ráér az ember, — ha hagyják.

Az élet mindent elvesz, de keveset ad. És rendszerint azt is visszaveszi.

A legfeketébb feketepiaci áru a boldogság: legtöbb-nyire hallatlan uszoraarat kell érte fizetni.

Az egész élet pusztán önámítás. Ugy teszünk, mintha élénk, pedig csak létezzünk.

Hogy szeretnék-e újra megszületni? Miért ne? Hi-szen úgysem lehet.

Ha az emberek úgy élhetnének, ahogy szeretnék, vajjon boldogabbak volnának?

A boldogságot az találja meg leginkább, aki nem keresi: a fiatalság. Az, akit hajszolja, délibáb után fut.

Az életet az teszi elviselhetővé, hogy néha nevetni is lehet rajta.

Az ember élete nyitott könyv, — mindenki bele-firkálhat. Még az analfabéták is.

Jó emberek kis helyen is elférnek, szokták mon-dani. Eszerint a halottak mind jó emberek.

Hogy érdemes-e élni? Talán nem. De vajjon meg-halni érdemes-e?

Az ember igazán csak akkor tudja a boldogságot megbecsülni, ha elvesztette. Vagy ha még el sem érte.

Az életet csak azért értékeljük, mert meg kell halni a végén.

Egyedül élni borzasztó. Nem egyedül élni még bor-zasztóbb lehet néha.

Az igazán boldog ember az, aki észre sem veszi, hogy boldog.

Sok ember azért kiabál és hangos, mert fél a sötét-ben, amely lényét alkotja.

A boldogság állítólag a fellegekbe érő hegyóriás tetején lakozik, ahová még nagyon kevés ember jutott fel, de majdnem mindenki ott kapaskodik az oldalán valahol. A többiek a boldogtalanság mély szakadéká-ból néznek fel rá.

fiatalasszony természetesen büszke a fiára.

— Hátha még tudná, apu-ka milyen büszke volt, szól vissza az ajtóból Jákov. Az interjú végén jelen volt Ju-ditka is, Jákov kilenc és fél éves „vasgyuró” kishu-pése. Ekkor érkezik meg anyuka, aki persze nem en-ged el. A mosolygó szemü

— Melyik újságban fog megjelenni a cikk? — kér-dezi végül.

— Az Uj Keletben.

Judit, aki nem olvas ma-gyarul, kissé csalódottan veszi tudomásul a választ.

— És mondja, a fényké-pekét visszakapjuk?

— Hogyne.

— Akkor bősédes, mon-dja a kislány, de kérem vi-gyázzon rájuk.

Aranyos kis pofa. Boldog család és boldog jšiv, e-melynek ilyen gyermekei vannak.

Szekely István

Boldog újévet kíván

ROKONAINAK, ISMERŐSEINEK ÉS BARATAINAK

Dr. Marton Ernő és családja

שנה טובה

kíván ügyfeleink, rokonainak és barátainak

Matitjahu Weiss

„DELTA” fordító- és sokszorosító-iroda, T.-A., Achad Haam 21. Tel. 62465.

„DELTA” Matitjahu Weiss

FORDÍTÓ- ÉS SOKSZOROSÍTÓ IRODA

TEL-AVIV, Achad Haam 21. Tel. 62465.

(Allenby-úti nagytemplom mellett)

Okiratok fordítása és hitelesítése bármely nyelven. — Beadvá-nyok hatóságokhoz. — Fotokópiák félórán belül. — Kérlevelek kiadványok sokszorosítása. — Kereskedelmi levelezés, stb.

Hirdetéseket, előfizetéseket

az UJ KELET részére felvevő:

„GLOBUS”

TEL-AVIV, Achad Haam Allenby-úti nagytemplom mellett 21. (a „DELTA” cégnél) Tel. 62465.

A zsidó pápa legendája

A ros-hásáná második napjára szóló mácházor keretében a reggeli imádság első piujtaként — piujtnak hívják a zsinagógai költészet ünnepi szerzeményeit — a mainzi Rabbi Simon Haggadol egy költeményét olvassuk, amely a „Melech ámon máámarchá” szavakkal kezdődik és úgy a szövegben, mint egy hozzáfűzött megjegyzésben Elchánán fiára titokzatos célszót tartalmaz. Elchánán állítólag ezen a napon hunyt el és kesergő szívű édesapja emlékének néhány bensőséges, szeretetteljes szót áldoz.

A zsidó népi legenda ehhez a piujhoz, főleg azonban a költő nevéhez fűződik, aki a 11. században Mainzban élt volt. Rabbi Simon ben Jicchák, aki valószínűleg Franciaországból származott, nemcsak nagy tekintélyű vezető egyéniség volt, „párnász”, aki gyakran nagy pénzügyi áldozatok révén és okos körültekintéssel a rajnai zsidó közösségeket fenyegető számos szerencsétlenségnek elejét tudta venni, hanem a talimud tudás terén is megállta a helyét. Ezenfelül pedig a költői hárfát is pengette és dalai mind a mai napig az ásenáz ünnepi imádságos könyvek fontos részét alkotják.

Amikor Nagy Károly halála után az egyház a legyöngült világi uralommal szemben mindinkább nagyobb hatalomra tett szert, a zsidók érezték meg elsőnek a rendszerváltozást. A pogányok már behódoltak volt és a zsidók voltak az egyetlenek, akik még mindig dacoltak a katolikus egyházzal, ami a papságot retentő dühbe hozta. És megkezdődtek a zsidóüldözések, amelyek gyakran kényszerkereszteléssel végződtek. A 11-ik századot féktelen vallási fanatizmus jellemezte, amely a század végén kezdődő keresztény hadjáratokat készítette elő.

A zsidó legenda azt meséli, hogy egy a rabbi Simon házában dolgozó keresztény család gazdájának Elchánán nevű kisfiát elrabolta és átadta a szerzeteseknek. A barátok az ismert zsidó vezérnek elragas-

Irta: Dr. Bató Jomtov

dott fiát Isten adományának tekintették, hamarosan megkeresztelték és válósos keresztény nevelésben részesítették. A sorduló ifju, aki nem tudott zsidó származásáról, tanulmányaiban kifizette magát és elhatározta, hogy a pápi pályára lép. Továbbképzésére Rómába küldték, ahol kiváló tehetsége révén hamarabb püspökké szentelték, idővel pedig bíborbá ütötték: kardinális lett. És mikor elérkezett az ideje, mint az egyház egyik legtekintélyesebb bíborbát a pápai trónra emelték.

Rabi Simon és családja nem tudtak sohasem megbárátkozni azzal a tudattal, hogy szeretett Elchánán fiuk örök időre eltűnt körük-ből. De hiába kutattak, kerestek, az elveszett gyerek sorsáról mit sem tudtak meg. Ennek ellenében a pápa egy szép napon véletlen folytán származásának nyomára jött. Ez a hír teljesen felkavarta a jámbor pápa lelkét és valahogyan arra készítette, hogy a zsidóság tanával foglalkozzék. De minél inkább elmélyedt a zsidó könyvekbe, annál több kétség szállta meg lelkét a keresztény vallás igazát illetően.

Közben érdeklődni kezdett a családja iránt és megtudta, hogy öreg édesapja, rabbi Simon, még életben van. Rettenetes honvágy fogta el a szigorú kolostorban, anyai és apai szeretet nélkül felnevelkedett egyházfőt, aki most csellel élt, hogy legalább édesapját megegyezzen láthassa szemtől szembe. Így történt, hogy a pápa meparancsolta a mainzi püspöknek, hogy a zsidó törvényeket még jobban szigorítsa meg, mert azt remélte, hogy a mainzi zsidó község erre küldöttséget meneszt Rómába, amelynek sorából rabbi Simon bizonyára nem fog hiányozni. Így is történt: a mainzi párnász Rómába jött, hogy községe nevében megkérlelje az egyház fejét.

Itt éri el a legenda meséje drámai tetőpontját. A pápa a gyanútlan apával

vallási vitába bocsátkozik, amelynek során a zsidóság és tanai terén bámulatos tudást mutat fel. A vita hevében azután az öreg rabbi Simont sakkjátszma-ra hívja meg, amit az, aki a világ legnagyobb sakkmestere volt, szívesen elfogad. De a játék során valami egészen különös dolog történik. Az öreg úr, akit a sakktáblán még soha senki meg nem vert, a pápa ellenében egyik játszmát a másik után veszti el, ami óriási bámulatba ejti.

A játék közben a pápa felfedi életének titkát édesapja előtt, de mindjárt hozzátéveszi, hogy hosszú lelki túsa után elhatározta, lemond fényes trónjáról és visszatér a zsidóság kebelébe. Az aggastyán sirva borul Elchánán fia kebelére. A párnász hamarosan pápai dekrétummal tört vissza Mainzba, melynek értelmében mekönyvitették a zsidótörvények szigorát, továbbá azzal az örömteljes hírrel, hogy elveszett fiát újból fellelte. Rabbi Simon és családja most már várják a dolgok további lefolyását.

Nemsokára rá a keresztény világot azzal a hírrel lármázták fel, hogy a pápa eltűnt a Vatikánból. Hiába keresték, nem tudtak nyo-

mára akadni. De mielőtt a pápa elmenekült — meséli a legenda — még idejében könyvet írt a keresztény vallás ellen, hogy a jövőben a pápák olvassák és okuljanak belőle.

Mainzban nemsokára megjelent rabbi Simon házában egy zsidó barátok, aki nem volt egyéb, mint az eltűnt és újból megtalált Elchánán, aki visszatért apái vallásához és visszavonult, de boldogan családja szerető körében új életet kezdett.

Est meséli a legenda. Egy másik verzió szerint a történet nem ért ilyen szerencsés véget. Rabbi Simon tanácsára ugyanis a pápa Rómában egy magas torony tetejéről az összegyűlt néphez beszédet intézett, amelyben bizonygatta azt, hogy a keresztény vallás nem egyéb, mint tévhit. Miután szavait befejezte, a mélységbe ugrott, ahol kiszenvedett. Fianak tragikus halálára írta a gyászoló apa „Melech ámon” kezdetű piujját ros-hásáná második napjára.

Igy meséli a középkeleti zsidó-német Mááse-Buch. De ez a legenda nem állott egyedül a maga nemében; más országokban, köztük Spanyolországban is, támadtak a zsidó pápáról hasonló tartalmu népi mondák.

Mi a történelmi magva ennek a mondanak?

Lehetséges, hogy a Rajna vidékén dúló zsidóüldözések során elrabolták és megkeresztelték rabbi Simon egyik fiát. Érthető, hogy az elkieseredett nép lelki elégtételképpen az eltűnt fejére koronát akart helyezni és egyúttal a gyűlölt üldözött megalázní.

De igazában volt egy „zsidó” pápa, II. Anacletus, aki 1130-ban lépett Péter apostol trónjára. Nagypapa, Pierleoni nevű gazdag és becsvágyó római bankár áttért a keresztény hitre és unokáját, Pietro Pierleont, pápi pályára adták. Az ifju mindig magasabban szállt fel az egyházi tisztségek lajtorjáján, amíg végre a nemesség egy része II. Inocével szemben a pápai trónra emelte. Zsidó származása miatt Anacletusnak számos ellensége volt. Így Clairvauxi Bernát, a keresztény hadjáratok aranyászu hirdetője, Anacletusnak pápává való választása feletti haragjának III. Lotár német császárhoz írt levelében adott kifejezést, mondván, hogy „a kereszténység meggyalázására a zsidók egy leszármazottja elfoglalta Péter apostol trónját”.

Ebből a két történelmi alkotó elemből született meg az egykor annyira népszerű zsidó legenda Elchánán pápáról.

delmeinek csak 25,6 százaléka folyik be, Tel-Avivban 35,3 százaléka, Rámát-Gánban viszont több, mint 50 százaléka, éspedig a 4 millió 128.650 fontnyi költségvetésből 2.293.200 font folyt be a különböző adókból.

Igen ám, — de Rámát-Gánban egyetlen gyermek sem jár délután iskolába és az 1964-65-ös tanévben csak 88 gyerekek nem jutott hely a városi óvodákban.

Rámát-Gánban a költségvetésnek 32 százalékát fordítják iskolák fenntartására és kulturálisra, Tel-Avivban pedig 17,9 százalékot, azaz majdnem felcsenyít. Ezen a téren Rámát-Gán még Haifát is túlszárnyalja, ahol oktatási és kulturálisra a költségvetésnek 25,4 százaléka megy.

Mint minden városban, Rámát-Gánban is minden évben új városrészek épülnek, de míg Tel-Avivban legfeljebb csak ténylegnyi kis fejlesztést építenek egymástól óriási távolságra az új lakónegyedek cementszterében, addig Rámát-Gánban minden negyed építésekor egyúttal felavatnak egy hatalmas parkot is. Egy év alatt 14 parkot létesítettek a városban, ezenkívül 20 gyermekjátésteret.

Ez a város azért népszerű, mert szép és jó benne lakni.

Az emberek magas adókat fizetnek, de úgy látszik, azt hiszik, hogy az adókat jó célokra fordítják.

Természetesen nem mindenki elégedett a városvezetéssel. Alkalmunk lesz még ismertetni ezeket a panaszokat is.

Annyi azonban bizonyos, hogy a rámát-gáni polgárok valami biztonsági érzés él, amelyhez hasonlít az egész országban csak Haifán érez az ember: biztosak benne, hogy vannak, akik tördölnék a város sorsával.

És ez a tördés egészen apró dolgokra is kiterjed. Azt hisszük, Rámát-Gán az egyetlen hely az országban, ahonnan a Dán-autóbuszok pontosan, menetrendszerűen indulnak. Valaki alighanem az orrukra koppint, ha nem úgy tesznek. Tel-Avivban úgy látszik, nincs, aki koppintson.

Rámát Gán, a villaváros, egyben az ország harmadik legnagyobb ipari centruma is. És az ilyesmi nem mindig alakul ki véletlenül. Meg kell teremteni hozzá a megfelelő egészségügyi és közlekedési feltételeket. És úgy látszik, Rámát-Gán városát is meglette. Tel-Avivban a Híztadru azonnal panaszodik, hogy az ipari üzemek elköltöznének a városból és a munkások egyre nagyobb távolságra kénytelenek utazni munkahelyeik-re.

Ugyanakkor Rámát-Gánban az ipari fejlődés a következő számokat mutatja: 1949-ben 112, 1952-ben 191, 1954-ben pedig 235 ipari üzem működött a városban.

Gyárműhelyektől — gyermekjátékszertől, minden téren szemmel látható a fejlődés, szüntelen a városfejlesztési tevékenység.

Ez Ábrahám Krinitzi és a rámátgáni városvezetés sikerének titka.

Barzilay István

Miért hozott Krinitzi sok szavazatot?

Rámát Gán az ország legdrágább és mégis egyik legnépszerűbb városa

Vannak olyan városok is Izráelben, amelyekben a polgármester és az alpolgármesterek megválasztása nem okozott gondot. Nem kellett különböző pártmanőverekkel és koalíciós aritmetikával városszövetséget alakítani, sokszor a szavazópolgárok akaratának homlokegyenest ellenkező módon, csak azért, mert valamely pártcszaka egyetlen tanácsosa billentette jobbra, vagy balra a mérleget.

Ilyen város Rámát-Gán.

Most az ország negyedik városa, 62 ezer lakossal, 15 ezerrel megelőzve Petáchtikvát. A kert magaslata volna nevének magyar fordítása. Csupa kert, csupa zöld, csupa jólépet, aszfaltzott utca és nagyon sok csendes, idillikusan békés

utcácska, sok villával és sok villaszerűen, ramátgánosan épített társasházzal...

Ennek a városnak fanatikus lokálpatriótái vannak és rengeteg új bevándorlójá. Nem olékra gondolok, mert azok minden városban vannak, hanem új bevándorlókra, akik ideköltöznek Tel-Avivból és vidékéről, mert általában az a közvélemény, hogy Rámát-Gánban jó lakni.

Ez a meggyőződés alaposan hegyekerezt az emberek tudatába. És valahogyan — egyes rámátgániak szerint — nem egészen jogosan — a város nagy lendületű fejlődését és sikeres vezetését egy embernek tulajdonítják, Ábrahám Krinitzi polgármesternek.

Olyannyira, hogy ez a meggyőződés eltérített hűségű pártszavazókat a párttitkári hivatalban kijelölt úttól...

A klácionista lista Rámát-Gán városi választásain több, mint 40 százalékkal kapott több szavazatot, mint az ugyanaznap megtartott Kneszetválasztásokon. Nyilvánvaló tehát, hogy a siker nem a pártnak, hanem az egyénnek, Ábrahám Krinitzinek szót.

Érdemes megvizsgálni, kik szavaztak a klácionista polgármesterre Rámát-Gánban.

A Mápájnak a Kneszetválasztásokon 7827 szavazata volt, a városi választáson pedig csak 6027, kerekén 1800-zal kevesebb. A Mápájnak tehát majdnem 2000 tagja azt akarta, hogy Krinitzi maradjon Rámát-Gán polgármestere.

Az Áchdut Ávodá a Kneszetválasztásokon 2531 szavazatot, a városin pedig 1777-et kapott, azaz 754 baloldali szocialista Krinitzire szavazott.

A Mizráchi és Aguda, pedig benne vannak a városi koalícióban 100—100 szavazattal kaptak többet a Kneszetválasztáson, mint a helyhatóság.

Kiabálón jellemző a Chérut esete, amely a városi koalíció második legnagyobb pártja: a Kneszetre 4458 rámátgáni polgár szavazott a Chéruttal, a városinál pedig csak 3071, azaz mintegy 1500 Chérut-szavazó „ment át” Krinitzhez.

Az egyetlen párt a Mápám, amely több szavazatot kapott a városnál, mint a Kne-

szetben. Ezt azonban azzal magyarázzák, hogy a kommunista listáját a felsőbbi-rés formai okokból nem hagyta jóvá és a Mápám ifjú kommunista szavazatok hozta jutott. A választási aritmetikuskok azonban azt állítják, hogy a Mápám-tagok és a kommunista szavazatok Krinitzivel, mert a két pártnak együtt 2413 szavazata lett volna (a Kneszetválasztásokat számítva véve), míg a városnál csak 1666 szavazatot jutott a Mápámra.

A progresszívek 264 szavazatot adtak le Krinitzinek. Egyetlen városban sem volt példa a szavazatoknak ilyen eltolódására. Haifán Ába Chusi csak 600 szavazattal kapott többet, mint a Mápáj a Kneszetválasztásokon, Ben Ámi natanjal polgármester pedig alig kétszázalékkal többet. Egyedül Golda Méirson ért el megközelítő személyi sikert. Tel-Avivban a Mápáj a Kneszetválasztásokon 28,5 százalékot, a városnál pedig 30,4 százalékot kapott, de őt a koalíciós aritmetika meg tudta buktatni.

A diadal csak Krinitzínél volt teljes.

Mi az oka ennek a szokatlan személyi sikernek?

Hiszen, ha az egyes városok költségvetéseit böngészjük, arra a megállapításra kell jutnunk, hogy az adófizető szempontjából Rámát Gán az ország legdrágább városa. Haifán a lakbéradó, illetékekből és vagyonszármazottból a költségvetés jöve-

valóban... a precizitás mesterműve

Minden részre krómözve, vagy aranyözve.

A leghosszabb töltés, tovább ír, mint bármely más.

A legfinomabb golyóshegy.

A legnagyobb öröm vele írni.

A minden izlésnek megfelelő golyóstoll

the new
ROLEX

Csillag Bözsi és Marica Rosman
BOLDOG UJÉVET KIVANNAK
ROKONAINKNAK, BARATAINKNAK ÉS JÖVENDŐ
KEDVES VEVŐINKNEK.
BEJELENTIK EGYÜTTAL, HOGY
TEL-AVIV, Kikár Dizengoff 1. szám alatt
„MARICA” néven női divatszalonot nyitottak

BOLDOG UJESZTENDŐT KIVAN
ÖSSZES ROKONAINKNAK, BARATAINKNAK ÉS
ISMERŐSEINKNEK
FEIG ANTI és FRICI
SAO PAOLO

Soha és mindig

Emlékek és gondolatok sófárfúvás közben

Az én gyermekkoromat két meleg fényforrás világította meg. Az egyik fényesség az édesanyám volt és a másik az ősi ünnepek. Mindkettőnek az arca a hajnali napsütésben csillogó gyöngyvirág színével világít ma is felém.

A kettő tulajdonképpen egy volt. Valahogy összetartoztak. En legalább úgy éreztem. Nem tudtam volna elképzelni, hogy az életünkben még ünnepek lesznek s ő, az édesanyánk már nem lesz benne az ünnepeinkben.

A „mama” volt a mi életünkben a központ, a rév, ahová ünneptájan a nagyobb gyerekek is hazatértek. Az ő közelségében mi kilencen úgy éreztük magunkat, mintha tikkasztó nagy melegben egy hatalmas tölgyfa árnyékában pihentünk volna. Ő volt a nagy ház melegítő szive, kisebb-nagyobb gyermeki gondjainknak az eligazítója. Az örökké töz és ellátó, aki a kilenc tányérból naponta a meleg ételt belekanalazta. Ezért, ha rá gondoltam, mindig találatok között látom. A ház el nem pihenő örök-mozgója volt. Ha a család nyugodni tért, ő még a konyhán maradt s ha hajnalban véletlenül felébredtünk, a kivilágított konyhában megint csak ő tett-vett már. Nagy üzem voltunk; a sütés, főzés, dagasztás, mosás és vasalás náunk soha nem ért véget. Hogy mikor volt egyedül a maga gondolataival, mikor élte a maga külön asszonyi életét, arra nem tudtam rájönni soha.

Csodálatosan szép asszony volt, olyan szép asszonyt én azóta soha nem láttam. De mindez semmi sem volt ahhoz képest, mikor nagyünnepekkor a csipkebetétes fekete selyemruháját magára vette. Hogy sugárzott az arca a hátrakötött fehér selyemkendő alatt, milyen melegen néztek ránk a szürke szemek és milyen jó volt belekapaszkodni a kezébe, mikor elindultunk „sófárfúváshoz” a fákkal szegett aszfaltos utcán! Olyan szép fákat és olyan sima aszfaltos utat, hogy lehet az, hogy azóta se láttam?

Kicsi fiú voltam még én azokban az években. Emlékszem, a forró levegőjű templomban, a sok fehérbeöltözött ember között a sófárfúvás előtt beállott nagy csendben úgy meg voltam illetődve, hogy majd-

Írta: Salamon Mihály

nem elpityeregtem magam. Ilyenkor szememmel mindig fent a „gitter” mögött világító fehérkendőhöz mekkültem és a szürke szemekhez, amelyek mintha mindig felém intettek volna. S akkor éreztem csak igazán, hogy csodálatos ünnepe van, a világ szép és boldogsággal van teli és hogy ez így fog tartani örökké...

Amikor örökre elment tőlünk, már komoly, nagy fiú voltam. Utána az ősi ünnepekkor sófárfúvánál nagy megrendülésembe — pánikszzerű félelem és fájdalom vegyült. A „gittert” néztem, a fehér selyemkendőt kerestem. Tényleg, soha többé? — nyilallott belém a kérdés. És ennek a „soha” szónak könyörtelen és végzetes befolyását akkor értettem meg életemben először.

De aztán később ezzel a komoran hangzó szóval még szörnyűbb helyzetben találkoztam össze. Nemcsak én, de mindannyian, akik odaátról, Európából jövünk. A „jó öreg” Európából, amely a mieinket olyan nyomtalanul, vérengző, vad és végzetesen jövátelhetlen kegyetlenségével ragadta el tőlünk.

Még láttuk őket az utcákon járva, a templomokban imádkozva, láttuk a fejkenőket, a viseletes szövetruhákat, meg a nyári perklaszoknyákat és láttuk a vígan szaladó apró kis cipőket és azután napok, vagy hetek múlva — egyszerre csak nem voltak sehol. Aztán később sokáig vártuk őket, hátha visszajönnek. De nagyobb részük nem jött, tudtuk, hogy nem is fognak már jönni.

Soha. Megint ünnepek jöttek. 1945 őszén volt. A romoktól eltakarított kis vidéki templomban néhány ember lézengett csak. A szemek tévován kalandoztak a máczsor soral között, de a gondolatok messze-messze jártak. Bátoratlanul és akadózva tört fel a sófár hangja is, nem a régi meleg búgásával. Ünnepi megrendülés helyett nagy-nagy lemondással.

De hát mit is és kinek? — mondtam magamban. A régi nagy könyvekre gondoltam, amelyek százféle

szabállyal írják körül a sófár törvényét. „Az elul havi sófárfúvás, ha nem is előírás, jelképes utalás foglaltatik benne, mert felébredésre, megrendülésre, a büntől való menekülésre inti az embert”. Ezt írják valahol a könyvek. — Te jó Isten, ezeket akarod Te még jobban megrendíteni? — kérdeztem mintegy önmagamtól.

A berdicsevi cádik története jutott eszembe, akinek a bét hámidrása ilyenkor ünnepek előtt mindig lázasan nyugtalan jelentkezőkkel volt tele, chászidokkal, akik mind a sófárfúvás tiszttségét szerették volna betölteni a cádik templomában. A cádik minden jelelőtől megérdeklődte, vajjon mire gondol sófárfúvás közben. A jelöltek, akik égett a vágytól, hogy a cádik sófárfúvói lehessenek, szébbnél-szebb mélyértelmű kabbalisztikus gondolatokkal hozakodtak elő, mint amelyekre ők a sófárfúvás áhítatában állandóan gondolni szoktak. De a lélekelvő berdicsevit nem hatották meg a nagy szavak. Míg nem a tömegben egy szomorú arcu emberkét pillantott meg. Szegény szabómester volt, aki a cádik kérdésére így válaszolt: „Szegény ember vagyok, sok apró gyermekkel, beteg feleséggel, két férjhezadó lánnyal, akiknek nincs hozományuk és bizony, mevallom, Rebbe, hogy sófárfúvás közben mindig az én sok nagy nyomoruságomra gondolok és kérem a jó Istent, hogy könyörüljön és segítsen rajtam.”

— Te leszel az én sófárfúvóm — mondotta erre nagy meghatottsággal a szentéletű cádik a kis emberkének.

Ott, a repedezett falu romos kis templomban arra gondoltam, ha a nagylelkű berdicsevi cádik ma élne, biztosan lelke mélyéig megrendülve látná, hogy nekünk, megmaradt európai zsidóknak ilyen gondjaink már nem igen lesznek. Amíg élni fogunk, mindig lesz, mire gondoljunk sófárfúvás közben.

*

Az a „soha” azután egyre mélyült és egyre fájdalmasabb jelentőséget nyert, mikor a pusztulás helyeit közelebbről is megtekintettük. Emlékszem, akkor az ősi ünnepek után egy esős októberi napon Kecskeméten időztem. Este a néhány tucatnyi visszatért zsidó család nagy összefövetelre készülődött. A Joint segítségével kitartozott kultúrtermet avatták fel és ehhez pesti vendégeket is leinvitáltak. Estefelé, az ünnepe előtt, még bementem a régi, szép nagy templomba. Sohasem láttam azelett belülről és most már csak a csupasz falait láthattam. Megdöbbenve álltam meg az esőtől beázott hatalmas csarnok közepén, amely padok nélkül, az emeleti rácsok nélkül kongó ürességgel meredt rám az ősi szürkülésben.

— Menjünk — hallottam mögöttem többször is a kedves fiatal rabbi nógatását, — mindjárt kezdődik az előadás.

De én nem tudtam menni. Egy megrázó, de csodálatos vizió tartott fogva odabent. Az üres csarnokot egyszerre nappali fényesség árasztotta el. Nem az a bántó, éles déli napfény, hanem az a szelíd, délutáni napsütés, amely jom-kipur napján a templom színes ablakain keresztül vett szelíd fényét az imádkozó tömegekre. És én ezt a fehérbe öltözött ember-tömeget is tisztán láttam és éreztem az átfűt

templomnak székfűszeges birsálma-illattól, szálmáktól, meg jászagu kölnivíz-től terhes levegőjét. Aztán feltekinttem a zsúfolt karzatokra, ahol gyönyörű fiatal asszonyok ültek színes, könnyű nyári selymekben és fehérben, meg feketében imakönyvükre hajolva az anyák, meg a nagyanyák, akik körül ünneplőbe öltözött aranyzőke és fekete-hajú gyermekek pajkoskodtak. Láttam a fehér selyem fejkendőket is, egészen tisztán láttam őket, mindnyájukat az évszázados boldog kecskeméti zsidóságot, — vagy talán az egész magyar zsidóságot láttam együtt, — gazdagon, boldogan, úgy ahogy valaha együtt voltak s ahogyan ebben a földi életünkben soha, de soha már nem fogjuk együtt látni őket.

*
De új életünk és a csodálatos erégi ünnepek mintha őket is új életre keltették volna.

En sokszor tisztán érzem ezt s azt hiszem, sokan így érezzük. Van a lelkünkben valami, ami annakellette odaát hiányzott belőlünk. Egő fájdalomunkba néha a dacnak, a fellétkeredésnek és valamilyen fajta elégtételnek az érzése vegyül.

— Ime, mégis, — mondjuk ilyenkor magunkban, az otthagytott kaján világ felé fordulva. Ezt, azt hiszem, csak mi érezzük. Soha nem fogja ezt érteni egyetlen zsidó sem, aki nem velünk él ezen a földön. Az élet és halál mindig is olyan tragikus furcsasággal váltakozott a mi zsidó életünkben. Az életet sokszor konok hirtelenséggel követte a halál s a halálból — nehezen, de mégis — virágzó élet született megint. Talán innen van, hogy az elpusztult testvéreim emléke különösen itt, szilárd talajjal a lábunk alatt csodálatos módon már nem a halált, hanem az életet idézi inkább.

Különösen ünnep jöttével érezzük ezt és ilyenkor mindig rájuk gondolunk, akiket most megint egészen tisztán látunk magunk előtt. Nem testi mi-voltukban ugyan, de mégis élő alakjukban, a gyermekek lábain a kis cipőikkel és az anyák fején a fehér kendőkkel. Nagy szeretet alkotnak. Ezekről látomásának a halottjai ők, akiknek csontjaira egyszerre ismét hús és bőr feszül és szemekkel biztatóan felénk intenek.

Ők azok, akik ha az ősi ország új népe előtt megjelennek, a katona feszebben markolja meg a fegyver szíját és a dolgozó ember boldogabban fogja — a csákányt meg a kapanyelét.

Testi szemekkel, — tudjuk — nem fogjuk őket viszontlátni soha, de így szellemi arcukkal, mint örök utitársak, mindig velünk lesznek s a távolból a csillogó gyöngyházvirág-csodálatos színében ezentul folyton látni fogjuk őket, nemcsak mi, de gyermekeink is sok-sok nemzedéken át.

Velünk lesznek: Amíg a völgyekben zsidó szántóvető ül a traktor tetején, a hegyek oldalában zsidó kezek szüretelik a szőlőtőkét, amíg a Jordán zsidó földön kanyarog, amíg zsidó anyák itt zsidó gyermekeket szülnék, míg ég lesz és föld lesz és a kéken csillogó zsidó tenger partján karcsu fehér hajók rakodnak ki, hétköznap és ünnepnapon, a tömeg áhítatától és imájától átmelegedett templomokban, valahányszor a sófár hangja évezredes megrendítő bugyásával nehéz emlékek rajzását indítja el a lelkünkben, amelyek a fehér fejkendő anyákról és az elveszett testvérekről szólnak.

Mindig, mindig.

Violet KÖZMETIKA SZALON
METHOD: **Dr. Payot** GENEVE-PARIS
Egyéni arcpótlás a legmodernebb gépekkel és módszerrel.
Külföldi hormon- és vitamin-készítmények, pakolások.
TEL-AVIV, BICARON/BÉT 11. sz. (33-as autóbussz végállomása).

A legszebb **Sacher Károly** ünnepi ajándékot illatszertárában TALALJA MEG.
KÜL- ÉS BELFÖLDI Erdemes hozzám eljönni, piperecikkek Nálam olcsón lehet venni NAGY VALASZTEKBAN
Tel-Aviv, Picoletto-u. 23., Allenby postánál (azelőtt Pöstyén) שנה טובה ותחמו

SOFIA STENDIG PARÓKAKÉSZÍTŐ SZALON
KIVÁN VEVŐINEK שנה טובה és közli, hogy a Gideon-u. 4. szám alól elköltözött; jelenlegi címe a következő: **Tel-Aviv, Haneviim-u. 6.** Tel. 23402.

TRICO-RECORD -GEPHEZ BEL- ÉS KÜLFÖLDI különleges **gyapjufonal** ARAK **DE-ME-KA** TEL-AVIV, DIZENGOFF 70. (szuterrén)

Kárpitos-butörüzem A LEGUJABB MODELEK, DUPLA REKAMIEK, FOTELEK, A LEGUJABB BUTORHUZATOK. **M. KLEIN,** TEL-AVIV Reines-u. 3 שנה טובה

PARK HOTEL, NATANJA TEL. 273. tulajdonosai: **HALÁSZ IGNÁC ÉS FIAI** BOLDG UJESZTENDŐT KIVÁNNAK KEDVES VENDEGEIKNEK, BARATAINKNAK ÉS ÖSSZES JOISMERŐSEIKNEK.

KÖNYVELESI IRODA FUCHS, ADÓUGYI TANÁCSADÓ T.-A., Pinsker-u. Telefon: 24216. 203

מתיבה ותחמו שנה טובה **MINDENKINEK, "MISHI" A LEGFINOMABB AKI A "KESNELKÜLI borotválóport** HASZNALJA Kapható minden gyógyszerárban. • Ára 300 pruta. **M. A. ULMANN, TEL-AVIV, P. O. B. 626.**

שנה טובה KIVÁN minden vevőjének és barátjának **Stefan Braun** SZÖRMESZALON TEL-AVIV ALLENBY 99 TELEFON 66631

A nép tisztaságáért A családi élet tisztasága és annak bája szilárd alapját képezi nemzetünk fennmaradásának; atyáink és anyáink feladották magukat ezért az isteni parancsért — hogy megtartassák és örökül adhassák azt a jövő nemzedéknek. **EZ A SZENT BAZIS** most megszilárdításra szorul. Fájdalom, testvéreink közül sokan elváltak a nemzet örök forrásától és elhanyagolták a családi élet tisztaságát, illetve annak megőrzését, jöhetnek ez a parancs nemzetünk szentségének és tisztaságának egyik fundamentuma. **ÉS IME,** felhívással fordulunk ezekhez a testvéreinkhez, gondoljanak arra, hogy a családi élet tisztaságának megőrzése a zsidó család ékességét és koronáját képezi; ha megtartják azt, szentségben fogamzik az embrió és szentség száll a családra, viszont, ha nem tartják azt be, foltot ejtenek az embrió és az örök tisztátalanságban marad. **EZÉRT SZOLUNK** Hozzátok: kíméljétek lelkiteket, fiatalok és leányaitok lelkeit! Minden hagyományhú zsidónak kötelessége felvilágosító és tájékoztató munkát végezni minden kihaló alkalommal. A szülők kötelessége pedig figyelemzetni fiaikat és leányaikat, hogy ne térjenek le az élet útjáról, a családi élet tisztaságát és szent útjáról. **AZ IZRAELI CSALÁDI ÉLET TISZTASÁGÁNAK ORSZAGOS KÖPONTJA** JERUZSALEM, TEVÁT DOAR 5067. 1955 IX 16 Uj Kelet 7

Manci hölgyfodrász-szalon TEL-AVIV, Javne-u. 23. sz. KEDVES VENDEGEINEK, ROKONAINAK ÉS ISMERŐSEINEK KIVÁN שנה טובה

PASSAP Ön is jól kereshet... A HIREZ SVAJCI EREDETI **PASSAP** KÉZIKÖTŐ-KÉSZÜLÉKKEL HAZIASSZONYOK ÉS INTÉZMÉNYEK KERJENÉK RÉSZLETEKET ÉS PROSPEKTUST TÖLÖNK: **FRANKFURTER & CO., TEL-AVIV, P. O. B. 2219.**

TASSAS LTD. „TASSAS” ÉS GYÜMÖLÖSMIC-GYAR NACHLAT-JICCHAK KIVÁN MINDEN VEVŐJENEK ÉS BARÁTJANAK שנה טובה ומבורכת

(48)

52. MENEDÉKHELY

A következő napok valamelyikén befutott hű Córez kutyájával a nyomában Aba bácsi.

Azaz, de hogy is futott, pedig nógatta a fájdalom és az éhség és verte a záporos, mert hajnal óta uton volt a megyeri vám felé. Ott azonban hiába akart átjutni néhez zsákjaival a sorompón, csak tolták vissza a goromba vámosok.

— Menj innen, zsidó. Nyulbört és hasonlót Pestre beinni tilos.

— En, kérem, eddig is azt vittem be Pestre.

— Eddig talán, ezentul nem, — mondták neki kurtán. És hiába mutogatja a papírjait, hogy hiszen itt lakik ő a megyeri tintagyárban, a hivatalnok, aki kint maradt vele, végre türelmét veszítve ráripakodik.

— Hát csak menj vissza a tintagyárba, ne hagyj engem itt az esőben állni.

— És hogy nagyobb nyomatókat szerezzen a szavainak, somfabotjával az arcába sujt, kétszer is, hogy az öreg házalót előlnti a vér.

Aba vonszolja magát nehéz lábaitól elnehezült csizmáiban, a zuhogó esőben és a tapadó sárban és jó négy órájába tart, amíg a félórás járót a megyerinek nevezett pesti sorompótól a tintagyárig megteszi. Amikor megérkezik, Sárka összecsapja kezét.

— Mi van magával, Aba bácsi?

— Semmi, semmi, Sárka. Egy kis vagdalt-córez, nem több. Nem érdemes emiatt a házat fellármázn.

Sárka belátja, hogy nem érdemes. Hoz egy lavor vizet, lemossa Aba viharvert arcáról és boglyas szakálláról a vért, amit a zápor se tudott leáztatni, bekötözi a vérző homlokát és beszakadt fülét, aztán lehúzza a lábáról ázott szizmáját és a felbontott ágyhoz vezeti.

— Egy kicsit düljön le, hozok egy csésze meleg tejet.

Aba bácsi hagy magával kommandírozni, mert egész testében éri a nagy kimerültséget. Iszik egy-két kortyot a tejből és míg Sárka a szobában van, nyögni se nagyon akar.

Bejön hozzá Mailech, az ágya szélére ül, megsimogatja sötét érdes kezét és érdeklődik nála, mi történt. Ő csak rázza bekötött fejét és egymásra préseli pöffedt ajkait. Semmisen történt.

Csak sokára szólal meg, akkor is csak szokott házalóhangján üzleti bajait panaszoja.

— A vámnál nem engedték át a nyulbört.

— Miért nem engedték át?

— Azt nem mondták. De én tudom, hogy a Medárdus miatt.

— Mi az, hogy a Medárdus miatt?

— Jön a Medárd-vásár, akkor mindig rigolyásabb a város. De ha nem tudom leszállítani az árut, nem kapok pénzt reb Zrieltől. Több, mint kilenc forintom fekszik benne.

— Mennyit fizetne ezért reb Zriel?

— Azt hiszem, adna tizenkettőt.

— Megkapod a tizenkettőt tőlem. Holnap utazom Pozsonyba, próbálok ott eladni az árutat. Beszélék Mayer kalapossal, az többet is ad érte, mint reb Zriel. A fölöllegel elszámolok. Rendben van?

— Nincs rendben. Meg kell mondanom reb Zrielnek, mert hátha ő elhozhatja az árut.

— Akkor ittmarad. De a pénz elfogadod tőlem, mert netán reb Zriel sem tudja elvitetni és én nem leszek itthon egy hétig.

— Azt elfogadom. Kell, hogy az árumért fizessek Kánicznak.

Később, amikor Aba felnyög a fájdalomtól, kicsit szemrehányóan ezt mondja neki Mailech.

— Az mind csak azért van, mert mostanában kerülöd a házat.

— Nem mondhatnám, hogy kerülöm.

— De kerülöd. Néha hetek mulnak el anélkül, hogy mutatkoznál. Ma hajnalban is, amikor zsákjaiddal átfutottál az országúton, jobb lett volna, ha hazanézel előbb. Mert itt vagy idehaza, nem?

— De.

— Kocsin vittelek volna be az áruddal együtt és már rég bent ülnél a Klauzban. Gondolom, odaigyekeztél?

Aba csak elnehezült szemhéjával int, hogy oda. Aztán erőt vesz a kimerültségén.

— Az ember sose tudja, hova érkezik, ha elindul valahova. Hallom, fiam, te Pozsonyba indulsz. Ismered a Gemára meséjét a rabbról és a császárról? ... Nem ismered? A rabbi indult a zsinagógába. Utközben találkozott a császárral. „Hová mégy, rabbi?” kérdezi a császár. „Nem tudom”. „Mi az, hogy nem tudod? Látom, imabatyu van a hónod alatt.” „Mégse tudom.” „Mégmondanád-e nekem kertelés nélkül, hová mégy?” „Nem mondhatom, császár, mert nem tudom”. Róma hatalmas ura felbőszül, int a kísérő katonáknak: a gaónt börtönbe vetik. Egy hét múlva magához hivatja a császár és szemrehányóan kérdezi: „Miért nem mondtad, hogy a zsinagógába mégy?” „Csak indultam a zsinagógába, de hogy hova mentem valójában, te tudod, ó császár.”

Összeharapja a száját, küzd a kinja ellen. És fakó hangon mondja.

— Annak úgy kellett lennie. Meg kellett kapjam a figyelmeztetést. Nekem sose szabad elfelejtenem.

— Mit, Aba bácsi, mit?

— A góluszt.

Felerőlködik és rekedten hozzátesszi:

— Valakinek tudnia kell. Ha ti már nem gondoltok rá. Szembenem gúny villog és méltatlanság.

— Csak szaladtok a vevő után és a rendelő után. De sose tudhatjátok, melyik hozza rátok a romlást. Mert ez a vége mindennek: baj, átok, nyomoruság. Kapjuk a verést, egyszer én, másszor te. Ez kell nekünk. Hála a Jóságosnak, fáj ...

Felzisszen. Szakállas arca eltorzul. Aztán elismulnak a ráncok. Már a Gemára hangján dűnyög.

— Mit mond Res Lakis? Ha Izráelnek jó dolga lesz a góluszban, elveszti a vágját, hogy visszatérjen ősei országába.

A vitázók hangján válaszol a reslakisi tészire.

— De tartósan jó dolga nem lesz és nem is lehet soha. Amíg a gólusz tart, a bot és a börtönkulcs uralma lesz rajtunk. És amíg a bot és a börtönkulcs uralmodik, cőrez lesz rajtunk. Egyre nagyobb, egyre nehezebb, egyre több és kegyetlenebb cőrez.

Vaskos szemhéja lecsukódik, már akadozva, hideg-lelősen beszél. Csak alig minden harmadik szavát érteni. Már csak a végén lehet tudni, de azt is inkább a szokott dallamból, amint éneklit suttogón, szinte csak magamagának.

— Amig fel nem jön a három... En tudom, mi a három...

Már csendben van. A melle emelkedik, sülyed és sipol, mint a kilyukadt fújtató. A szája fűtyül és pöfög. Mailech kioson a szobából és int Sárkának, hogy elaludt.

Fájt neki a verés, amit Aba bácsi kapott. Az öreg házalót még abból az időből, amikor együtt járták az országutakat nagyon megszerette és azóta még inkább a szívéhez nőtt. Egy része volt a saját énjének, amelyet elhagyott, de azért megmaradt benne: meghallgatta, de nem hallgatott rá. Amikor az ágya mellett ült, megfogta, néha meg is borzongatta egy-egy sötét értelme, bajjós próféciája, amelyekből azonban szabadulni igyekezett. Nem is nagyon ért rá gondolkozni ezeken a dolgokon, és akár-hogy bántotta ezért a lelkiismerete, nem tudott törődni Abával, aki alapjában ugyanolyan makacs volt, mint ő maga. Aba bácsi is szerette Mailechet, mint ahogy a sajátjának vélt gyermekét szeretheti valaki, akinek sose volt gyermeke, szerette látni a munkáját, a fejlődését és a sikereit. De menekült is tőle egyúttal. Aba a szegénységet és a szenvedést vállalta valamilyen homályos magasabb cél érdekében, amely őbenne azonban főként megszállottsága és prófétálási idején, világossá vált. Lelke mélyen húzódtott és már iszonyodott is a gazdagságtól és Mailechet is féltette a sikereitől, mert a netaláni lebukás a magasból fájdalmasabb, mint a mélységből, ahol meg kellett volna maradnia. Aba örült, ha együtt lehetett Mailechhel, de húzódozott is ettől az örömtől. Futott az országutakon, többnyire fák alatt fogyasztotta el silány kis ennivalóját, pajtáiban aludt együtt a kutyájával, rossz kabátjával takarózott és néha fuldokolt a köhögéstől. De csak ritkán látogatott el Megyerre, ahol terített asztal várta, meleg szoba, könyv, gyertya, kényelem, frissen felbontott ágy. Nem bírta el, hogy ké-

nyeztessék. Milyen meggyőződéssel fogja ő akkor az embereknek a cőrezt hirdetni?

Most Mailech még kevésbé ért rá foglalkozni Abával, mint máskor. Igyekezett megnyugtanni a lelkiismeretét és meghagyta Sárkának, ne engedje ki Aba bácsit az ágyból és ha holnapra nem lesz jobban, Dávid vagy Mordchele szaladjon be Pestre Sájé doktorért. Holnap a keddi vásár napja, itt lesz a timárék szekere, avval vagy ha netán nem jönne, bármelyik átutazó vásáros szekerevel be lehet menni. Tele volt a feje az úttal, az új üzlettel és Naomival, ki kellett tataroznia a kocsiját, fel kellett frissítenie megkopott festéseit, rakodnia kellett áruval és vinnie kellett a szombati ruháit és nem feledkezhetett meg Dvóra csomagjairól és a saját kis ajándékairól, amelyeket a Pozsonyban tanuló két Menassénak visz. Készülődéséi és tervei közepette nem tudott többé Abára és az ő meghirdetett bajaira gondolni.

Estefelé azonban új izgalom jelentkezett a házban. Megérkezett sápadtan, porosan, égő szemmel, rendetlen tincsekkel, pelyvával kis szakállában Fisli. Mailech éppen az udvaron dolgozgatott, amikor a fiatal vásáros hozzálépett és megragadta a kezét.

— Mailech, Mailech!

— No mi baj, Fisli?

— Nagy baj, nagy baj.

— Gyere be, ül le és mondd el nekem, mi történt.

Fisli bemegy vele a gyárba, leroskad az eléje tett székre és néz rá kétségbeesetten, mint egy nagy darab szerencsétlenség.

— Csak te tudsz rajtunk segíteni, Mailech.

— Valaki beteg?

— Rosszabb, sokkal rosszabb. Kiutasítottak.

— Ne mondd.

— Pénteken jött két drabant, amikor épp Kidust csináltam, elvittek az én édes kis feleségem és a drága fiacskám mellől. Azt mondták, azt mondták...

Már zokog, nem tudja folytatni.

— Sird ki magad és mondd el, mit mondtak.

— Azt mondták: most tettenértünk, zsidó.

— Min értek tetten?

— Hogy meg vagyok házasodva.

— És te?

— En nem tagadhattam többet. Hiszen a kalácsaima elől vittek el. Micsoda szombat volt! Nem ettem egy falatot sem. Vasárnap se ettem. Ma reggel beleharaptam a fekete börtönprófundba... rosszabb volt, mint a sanyaruság kenyere Micrájimban. Aztán hivatott a városkapitány és felolvasta előttem a végzést. Hátrálékban vagyok harminc forint városi adóval és merészelttem megházasodni és pesti zsidógyereket zúdítani a világra. Azt se engedték, hogy beszéljek a feleségemmel. Idehoztak a határba: mars, te bűdös zsidó! Azt csak Jázmín csinálhatta. Mondtam neked, snüfflizik, hogy megszerezze a pesti piacot. Még a szemem se áll jól.

— Volt ott veled más is?

— Ott volt Aser, Zebulon, Tóbia elsőszülöttje és még egy-néhány vásáros, aki nemrég házasodott.

— És azt mind Jázmín jelentette volna fel?

— Nem tudom, de biztosan ő tette. Csak rá kell nézni, tisztára snüffli.

— En azt nem hiszem, Fisli. De majd megvizsgálom. Egyelőre ez nem is fontos. Beszélni fogok Joel bácsival.

— Reb Joel mostanában nem csinál semmit, mert beteg. Akiba eljár a városnál, de neki nincs az a tekintélye.

— És mi van Kániczal? Nála voltál komoráns.

Fisli lemondóan legyint.

(Folytatás kedden)

IGAZ JÓKIVANSÁGAINK
BARATAINKNAK ÉS
IZRAEL NÉPENEK

DUBEK
LTD.

Olvasta már KACZÉR ILLÉS eddig megjelent könyveit is?

Vegye meg a

„Ne félj szolgám Jákob”
és „Jericho ostroma”

című előző könyveit.

Ara egyenkint, félvászonkötésben, 3 font 500 pruta.

Megrendelhető

AZ ÚJ KELET KIADÓHIVATALÁBAN TEL-AVIV-BAN, HAIFAN ÉS JERUZSÁLEMBEN, VALAMINT ÖSSZES MEGBIZOTTAINÁL ÉS A MAGYAR KÖLCSONKÖNYVTÁRAKBAN.

Egy HÉT Izraelben

A legutóbbi miniszterelnök határozata ellenére, vagy éppen annak folytán a 7-15. fizetési osztályban levő alacsonyabb rangú állami hivatalnokok valamint az akadémiai végzettségű alkalmazottak problémája nem kerül le a napirendről és állandó forrongásban tartja az érdekelteket, akik a közigazgatási apparátus zömét alkotják. A héber sajtó tele van hozzászólásokkal, amelyek más és más szempontból tárgyalják a kérdést és foglalnak állást benne. Egyik ilyen érdekes hozzászólás, amely a „Háárec” szerkesztőségéhez szóló levél formájában jelent meg A. Zimbalista aláírással a következő:

„Örömmel olvastam a „Háárec” augusztus 17-iki számában Aharon Bart levelét amely pontosan leírja a nem vezetőpozícióban levő állami alkalmazottak elégedetlenségének egyik okát. Az ezekhez a fizetési osztályokhoz tartozó állami tisztviselők abban az érdeklődésben, hogy elzárják előlük az előléptetés útját és így semmi értelme annak, hogy szélesebbkörű ismeretekre tegyenek szert, mivelhogy a vezető állásokba történő kinevezéseket nem a jelölt szaktudása szerint csinálják, hanem a személyi összeköttetés révén, vagy protekció útján. A jelöltek az úgynevezett „beszélgetések” (dibur) rendszere alapján választják ki, amelyeket a válogató bizottság folytat vele az érdeklőt hivatal képviselőjének részvételével. A legtöbb esetben az történik, hogy az a képviselő megkapja a bizottság hozzájárulását az általa támogatott „kivánatos” jelölt számára. A magas fizetési osztályokhoz tartozó vezetőállások betöltése ilyenformán nem szakvizsga alapján történik, hanem „interjú” alapján, amelyet leggyakrabban csak a látszólagos elvárt eredmény és bizonyos esetekben jóval később, amikor a „kivánatos” jelölt már hosszabb ideje dolgozik a megüresedett állásban.

Ha össze akarjuk foglalni a helyzetet, azt kell mondanunk, hogy az állami tisztviselők személyzeti osztályának a tárgyalások kiválogatásáról szóló nyilatkozatai ellenére még nem győztünk ki abból a módszerekből, hogy a vezetőállások betöltését ne a protekció rendszere alapján nevezzék ki. Ennek a rendszernek a romboló kihatása az, hogy az állami alkalmazott nem igyekszik a szakmai tudás kiművelésére, hanem az előmenetel útját, ha magasabb fizetési kategóriába akar feljutni, hanem inkább a politikai tevékenység útját választja. És ha nem bír semmiféle semmilyen hivatali protekcióra szert tenni, akkor a helyzet csak a magasabb fizetésért való harcra javíthat, amely a fizetésemelésen kívül megadja neki azt a lélektani elégtételt is, hogy a közte és a vezetőtisztviselő közötti fizetési különbség olyan kicsiny, hogy nincs mit sajnálkoznia, amiért nem tartozik ő is azok közé.”

A fizetések közötti különbségről a Dávár „egy vátik” levelét közli, amely a következőképpen szól:

A fizetéskülönbség ügye, melyet a vezetőhivatalnokok és akadémiai végzettségűek, valamint az „egyszerű” munkások osztályának fizetésével kapcsolatban akarnak teremteni, nemcsak ezeket a dolgozókat érinti, hanem az egész államat. Ha elgondolkozunk a dolgozó, bizonyára felmerül

bennünk a kérdés: Van-e már elegendő munkásunk a gyárpar, a mezőgazdaság és az építkezés számára? A Guri-bizottság jelentése szerint a fizetésbeli különbséget azzal a céllal kell megteremtteni, hogy az intelligenciát buzdítsák, stb. De hogyan akarjuk mi az ifjúságot buzdítani arra, hogy falura menjen, amikor az ifjúság rá fog majd jönni, hogy aki a városban marad és néhány évig tanul, sokkal (négyeszer) jobb kereseti feltételekhez jut, mint a falura és letelepülésre menő chaluca? Vezetők ittörő chaluca munkára és önkéntességre hívják fel az ifjúságot, — de milyen chaluca munkára gondolnak? Világos, hogy amikor a városban sokkal jobb élet kacsint az ifjúságra, mint amilyen a faluban vár rá, akkor ez az ifjúság a városban való maradást fogja előnyben részesíteni a faluramenésssel szemben.

Mi, a huszas és harmincas évek chaluca még emlékszünk azokra a napokra, amikor vezéreink arra ösztönöztek bennünket, hogy hagyjuk ott a könnyű városi életet, az iskolákat, az egyetemeket és jöjjünk, hogy vállalva vegyünk részt az országépítésben. Vajon ez a célkitűzés már teljes egészében megvalósult? Nyilvánvaló, hogy a fizetésbeli különbség csak válaszfalakot fog emelni az ország dolgozó között.

Felmerül a kérdés: vajon az a szükséglet, hogy a gyermekeknek középiskolai kiképzést, színházat, hangversenyeket és továbbképzést adjanak, csak az intelligencia számára életfontosságú? Ha gazdasági helyzetünk nem enged meg magasabb életszínvonalat az állam valamennyi néprétegének, kétségtelen, hogy a fizetéskülönbség teremtésével ezzel a chalucaellenes ténykedésével nem fogunk előre jutni. Azt hiszem tehát, — fejezi be a levélről, — riadót kell fujnunk és arra emlékeztetnünk azokat, akiknek kezében van a döntés, hogy nem szabad hátrányos megkülönböztetési precedenst teremteniük.”

Cholon új városvezetésének legutóbbi ülésén vette át P. Ajalon polgármester a Joseph Altman Atlantic City polgármester által küldött aranykulcsot. Mint ismeretes, Atlantic City zsidó polgármestere, aki Izraelben is járt, eddig már Tel Aviv és Beér Seva városának illetve a két város polgármestereinek küldött aranykulcsot. A choloni aranykulcsot M. Visinsky városi pénztáros hozta el, aki most érkezett vissza külföldi tanulmányútról.

A jeruzsálemi Ecion-ulpán legérdekesebb tanulója kétségtelenül Khim professzor, aki Dél-Koreába való és keresztény. A Szochnut által fenntartott héber nyelvintézmény nagy érdeklődés kíséri a távolkeleti tudós előmenetelét a héber nyelvben. Khim professzort ugyanis, aki az öszi kinal és japán irodalom szaktudósa, nemrég a zsidó tudományok rendes tanárává is kinevezte a kórei kormány és emiatt Izraelbe jött, hogy megtanuljon héberül, mert csak így tudja majd igazán megérteni a Szentírást és annak szellemét.

Vasárnap kezdte meg az „Amcor” cég az előjegyzéseket az izraeli fontban fizethető villamos jégszekrényekre. Mint ismeretes, a piacon levő pénzfőlösegek felszívása érdekében a

pénzügyminisztérium megengedte, hogy haterzer fridairt ne (rendszerint a feketepiacon szerzett) dollárokat, hanem fontért lehessen megvásárolni 992 fontos árban, amihez még szállítási költség is jár majd. A vételárból 500 fontot a feliratkozások, a többi legalább egy hónappal a szállítás előtt kell kifizetni. Nagy meglepetést keltett, amikor kiderült, hogy a nagy kereslet és az aránylag kedvező fizetési feltételek ellenére az első napon mindössze 250 ember iratkozott fel az egész országban és ebből 150 Tel Avivban.

A Kupát Cholim tájékoztatói osztályának adatai szerint a munkásbetegségügyi szervezet gondoskodása alatt álló személyek száma elérte az egymilliót, ebből 445 ezer a beiratkozott tag, míg a többi hozzátartozók teszik. E szerint tehát az ország lakosságának majdnem kétharmada a Kupát Cholim keretében kap orvosi és egészségügyi ellátást. Alapításának évében, 1912-ben 150 tagja volt a Kupát Cholimnak, húsz évvel később, vagyis 1932-ben már 16.322-re növekedett a tagok száma, amely az állam kiküldetésével 142.675 lett.

1954 végén a Kupát Cholimnak 13 központi, 143 körzeti és 310 falusi rendelője, valamint 386 orvosi segélyállomása volt, továbbá 446 gyógyszerháza és orvosi szobája, 78 laboratórium, 21 röntgenintézet, 35 fizikai gyógyintézet, 5 rehabilitációs intézmény, 45 fogorvosi rendelője, 12 fogtechnikai laboratórium, 180 részleges kezelési állomása volt, azonkívül 154 iskola is állott a Kupát Cholim közegészségügyi ellenőrzése alatt.

Az ország arab lakosságából mintegy húszezer személy kap orvosi szolgáltatásokat a Kupát Cholimtól, a legtöbbben Jaffán és Halván, míg az arablakta helyeken (Nazaret, Taibe, Sfarám, Rámá és Gus-Chaláv) külön rendelőik működnek, amelyekben arab orvosok és apolónók is teljesítenek szolgálatot. Ezeket a rendelőket mind az állam kiküldetésével állították fel.

Négy és fél dunám területen hatalmas jéggyár kezdte meg a működését a Hártev melletti Bét Semes mábárjában. A jéggyár, amely nemcsak az 5000 főnyi lakosságot, hanem az egész környéket el tudja látni, eddig azért nem dolgozhatott, mert nem volt villanyáram. Most üzembe helyezték a gyárhoz kapcsolódó hűtőházakat is, amelyekben egyelőre száz köb méter gyümölcsöt és zöldséget lehet tárolni. Jövőre, ha felosztják a mábárát és a lakosait átköltöztetik a felépített Bét Semes városába, a jéggyár egész környéke a város ipari negyedét fogja alkotni. Az ősi helyen feltámadó Bét Semes a Tel Aviv és Jeruzsálem közötti főútvonalak kereszteződésénél fekszik és nagy mezőgazdasági vidéknek lesz a központja, amelyhez a jeruzsálemi korridor, a Judeai hegység, Bét Govrin és Láchis települései fognak tartozni.

Több, mint két hónapja folynak a tárgyalások a pénzügyminisztérium, valamint az országfejlesztési minisztérium és a hozzátartozó vállalatok között arról, hogy az Aráv-völgyében dolgozó munkások és egyéb alkalmazottak 50 százalékos kedvezményt kapjanak

a jövedelmi adónál. Ezzel a kedvezményrel akarják elősegíteni, hogy minél több jó munkás és szakember menjen ezekre a munkahelyekre. Az erre vonatkozó törvényjavaslat hirtelen az új kormány egyik legelső ülése elé került jóváhagyás végett.

Eredeti módszert talált fel a Tel-Aviv és Haifa között közlekedő vonatok egyik kalauza, hogy megszabaduljon a zaklató kérdézőkötöktől. A sok főbb kérdésre a kalauz díszes kiviteletű névjegykártyát nyújt át az okvetlenkedő utasnak, amelyen a következő nyomtatott szöveg olvasható: „Kérem igyekezzék nem nudnykolni. Köszönöm.” Az ötlet tulajdonosa azt állítja, hogy a módszere kitűnően bevált.

Arje Bráhái, mágdál-áskáloni mérnök, aki ismert műkedvelő régész is, nagyérdeklődéssel leltre bukkant a Niciánim és az épülő Bárneá film-város közötti homokdombokon. Asatás közben valami négy száz különböző ókori szerszámot és fegyvereket talált, köztük késeket és nyilakat a római időkbeli. Ugyanezen a környéken egy francia archeológus nemrég egy római sírra bukkant.

A Kol Jiszráél hetenként háromszor szokott rokonkereséseket közzélni. Az egyik ilyen adás a napokban drámai fejleményekhez vezetett. Risa Kamm asszony, givátajimi lakos, a kinek leánykori családneve Kleinmann, július 25-ikén azzal a kéréssel fordult a rádió rokonkeresési osztályához, hogy keressék Rivka nevű hugát, akitől 14 éve szakadt el Oroszországban és azóta nincs semmi értesülése. A rádió július 31-ikén már be is mondta a keresést, mire Rivka Kleinmann, aki Rámát Gánban lakik, alig néhány kilométernyire a nővértől, megadta a címét, majd augusztus 24-ikén személyesen is jelentkezett a Kol Jiszráélnél. Elmondta, hogy 8 éves korában, amikor kitor a világháború, egy évig volt együtt a nővérel Oroszországban. Az anyjuk ott halt meg és az apjáról nem tud semmit. Fogalma sem volt róla, hogy a nővére életben maradt. A rádiónál azonnal megkapta nővéreinek a címét és a két testvér, aki nyolc éve egymás közelében lakik, anélkül, hogy tudott volna róla, még aznap boldogan került ismét össze.

Aba Chusi haifai polgármester az elmúlt héten Náhárián és Sáv Cionban járt, ahol annak a lehető legjobb tanulmányozta, hogy miképpen lehetne a Haifa és a Nyugat-Gállil közötti hajóközlekedés régi tervét megvalósítani. A kirándulók és a turisták szórakoztatására szolgáló hajóparatok tervét Náhária előjárósága már évekket ezelőtt kidolgozta. Amikor a feladatit háború elején az UNO-határozat szerint a zsidó állam területéből kikapcsolt Náhária és az ország többi része között megszakadt a szárazföldi összeköttetés, a legszükségesebb forgalmat a tengeren át bonyolították le és akkor megépítették a rakpartot is az öbölben. Sáv Cionban a „Doifin” szálloda kezdeményezésére építettek kikötővet, amelyet még ki akarnak bővíteni. A terv megvalósításának legkomolyabb akadályja az, hogy Haifán nincs megfelelő hely a kirándulóhajók kikötésére és horgonyozására számára. Ha ezt a problémát megoldják, megindul Haifa és Náhária között a hajójárat, amely Akkón és Sáv Cionban is ki fog kötö-

DROR-textil

TEL-AVIV, WOLFSOHN-U.
HELLER FERENC és BLANKA
KIVAN
KEDVES VEVŐINEK
ÉS BARÁTAINAK
שנה טובה ומבורכת

WEINGARTEN

hirdetőiroda és nyomda
TEL-AVIV, HILLEL HAZAKEN 3.
(Allenby mozi mögött)
TELEFON: 62030.
ÜZLETFELEINEK, ROKONAINAK és BARÁTAINAK
KIVAN
שנה טובה וחתימה טובה

MIRJAM KOZMETIKA SZALON

T.-A., Allenby 28. Tel. 62678.
kiván kedves vendégeinek és ismerőseinek שנה טובה

PRESSLER férfiruha-üzlet

TEL-AVIV, BEN JEHUDA 20. • TELEFON 26875.
KIVAN T. VEVŐINEK שנה טובה

Csak 30 nap
SZEPTEMBER 15 — OKTÓBER 15
vásárolhat rádiót ELOLEG NÉLKÜL
10-12 HAVI RÉSZELETRE, KAMAT NÉLKÜL.
ANTENNA — INGYEN, A KÖZISMERT CEGNÉL:
Sz. Haimovitz, Tel-Aviv
Allenby 101., telefon 3245. sz.
(a nagytemplommal szemben)
KAV-OR
Minden vevőnek, szállítómnak, rokonmnak és barátomnak
שנה טובה

Karcuság titka: EHRENTHALNÉ
FÜZŐ-ÉS FEHÉRNEMUSZALON
RAMAT-GAN, Arlorzoff 18.
kiván t. vevőinek, rokonainak és barátainak שנה טובה

Salon Jolly

T. A., JEHUDA HALÉVI 56
(12-es, 20-as autóbusszmegálló)
kiván kedves vendégeinek és ismerőseinek
שנה טובה
Legmodernebb frizurák,
festés, tartóshullám
a legújabb módszerrel.

RINGEL iroda

LAKASKOZVETÍTŐ
T.-A., Nachlat Benjamin 30.
Telefon: 5713.
kiván ismerőseinek, barátainak és mindenkinnek, aki vele összeköttetésben van
ברכת שנה טובה ומבורכת

Rachel WEISS FELSENSTEIN

dípl. nővér
TEL-AVIV, JAVNE-U. 20. m.
Telefon: 66247
értesít pácienseit, hogy bébitthonban: **BETEGÁPOLÁSRA** rendelték át. Mindenféle betegápolást vállal, orvosi felügyelet mellett, teljes ellátással.

VARRÓGEPSZAKÜZLET

Klein és Fia

(azelőtt Kassa)
JAFFA, King George 20.
kiván vevőinek és ismerőseinek שנה טובה

Ezúton kívánok
BOLDOG UJÉVET
rokonaimnak, ismerőseimnek:

D. WIDDER HERZLIA

N. H. Elefánt

FURNIR-IMPORT ÉS
FURNIR-RAKTAR,
Tel-Aviv, Mirrách Alef 13.
kiván vevőinek, rokonainak és összes ismerőseinek
שנה טובה

Vendégeinknek pártfogásukért hálás köszönettel kívánunk
BOLDOG UJÉVET
Salon Slomo
NATANJA, Smilansky-u. 8.
1955 IX 16 Uj Kelet 9

שנה טובה ותחמו
kiván t. vevőinek, rokonainak és ismerőseinek
Dr. Kovács Elemérné
KOZMETIKAI SZALON
TEL-AVIV, Jehuda Halévi 104.
Telefon: 22930.

שנה טובה ותחמו
kiván t. vevőinek, rokonainak, barátainak és ismerőseinek
A. Rosenberg
VASÚZLET
T. A., Petách Tikva-út 8.
kiván vevőinek, rokonainak, barátainak és ismerőseinek

Leon Greif

ÓRA, ÓRAALKATRÉSZ nagyban
T.-A., PINSKER U. 2.
kiván vevőinek és barátainak
שנה טובה ומבורכת

VALÓBAN

boldog házasságokat közvetít
AZ ÚJ ÉVBEN
Dr. **HUGO GOLD**
a komoly házasságközvetítő
Izraelben
Tel-Aviv, Frischmann-u. 7.
Fogad: 11-1, 5-9 órák.
Tel. 20025
Előkelő, diszkrét, megbízható.

A KÁMEA-KIRÁLY

Egy lengyel-zsidó örösségéd csodálatos pályafutása

A British Museum főbejárataival szemben, egy félhomályos, szűk kis utcában áll a Cameo Corner. Ékszer, régiséget, műtárgyakat és különlegességeket árulnak benne. Nem tudom, vajjon II. Elizabeth angol királynő megfordult-e már itt, tény azonban, hogy a nagynyja, Mary királynő, több, mint negyven éven át rendszeres látogatója és vevője volt ennek az üzletnek. Ez a kapcsolat rányomta bélyegét a Cameo Cornerre.

Az üzlet tulajdonosa, Mose Ovéd (ejtsd: Majse Ajved), jól ismerte fejedelmi vevőjének gyűjtőszándékát.

JIZKOR MENORA

lyét és sok-sok utánjárásal igyekezett azt kielégíteni. Londoni tartózkodásom idején mutaták be a Victoria-Albert múzeumban Mary királynő gyűjteményét, amelyet végredelelt erre az intézményre testét. Vasárnap délután volt — és valószínű népvándorlás. Hogy mi mindent hordott össze negyven év alatt az egykori

és elefántoson kívül opál, smaragd, ametiszt, zafir, türkiz, borostyán, rengeteg szürke agát és fekete onix. A világ minden részéből hordták össze ezt a sok holmit. — Jávából, Indiából, Tibetből, Mexikóból, Egyiptomból. Ezer éves szuszuk, műtűrkék békességben férnek meg az ügyes hamisítványokkal.

A kámea-király

De hád mondjam el, — azon túl, hogy ő a Cameo Corner tulajdonosa, — ki esoda Mose Ovéd?

Több, mint ötven évvel ez előtt, valahonnan Kutno környékéről került Londonba. Örösségéd volt, a Whitechapel egyik szennyes zugában dolgozott. De őszötte a kámea és (az ő szavaival élve) az „inspirációs ékszer” felé vonzotta. Üzletet bérlet az Oxford Streeten, a város elegáns üzleti negyedében és néhány év múlva egész London úgy beszélt róla, mint a kámea-királyról. Ön-életrajzának első kötetében, amelyet a 30-as évek elején adott ki, a kámeák divatjáról ír, amelyet ő indított el. Ez a divat, amelynek a világ minden részében voltak hódolói, hatalmas vagyonhozott neki. „Ma már vége a divatnak, — írja — csak egy helyen gyártják még a kámeákat, Erec Jiszráélben. Biztosan amiatt, mert a Balfour-deklaráció kissé megkészt...”

Ahol az árat a hangulat diktálja

Mose Ovéd azt mondja magáról, hogy par excellence — a mator. Ő irodalomra és művészetre gondol (írásaiban a gyönyörű briliánsok homok és kavics között csillognak), jóllehet, ez a hajlam az üzletben is meg

nyilvánul. A Cameo Cornerben egy tárgynak az ára hangulattól függ. (Feltéve, ha a vevőt Mose Ovéd személyesen szolgálja ki, — a ritka, különleges darabok nem is kerülnek a közönséges vevő színe elé). Három

Irta: Schön Dezső

lengyel-zsidó örösségéd az angol királynőnek! London népe bámulta a gyűjteményt és nem birt betelni vele. Sokezer tárgy, különös cseccse-becce. Fémek, drágakövek, bronzok, függők, gyöngy sorok, karperecek, szelencék. Gyűszünagságu elefántok, oroszlanok (a legfinomabb faragás), mókások, madarak, halak. Tükörök, szipkák, csattok. Talizmánok, amulettek, kámeák. Ezüstön, aranyon, platinán

fontot érő darabért 200 fontot kér és kap, viszont van úgy, hogy a 200 fontos darabot 3 fontért kínálja, — csak azért, hogy te vedd azt meg.

Legendák keringenek ajánlékozási szenvedélyéről. Az ókori fejedelmek pazárgesz tusával ajándékoz (persze nőknek, hiszen ékszerrel van szó...), viszont, ha szépsége, hangulata, kizsámit hatalan izlése úgy diktálja, nem hajlandó a darabot eladni. „Ne kérdezze az árát, ez nem eladó semmilyen összegért.”

A kis hajlottháú öreg

zsidó, aki ma már túl van a hetvenen („hátam születéstől fogva hajlott, de segítette ezt a talmudtanulás, a gálat és az örössémesség”), így magyarázza ezt: „A nőnek van lelke és egyénisége, az ékszernek is van lelke és egyénisége. A kétőnek párosulnia kell, akkor van egy nő tökéletesen felékesítve. (Azt a szót használja, hogy „bá c i e r t”) Ez a nagy harmónia. Ha nem illenek egymáshoz, nem szabad találkoznok. (Az illető nőnek, az illető ékszerrel.) Minden porcikám tiltakozik a vandálistmus ellen.”

Az angol főváros megérti Mose Ovédot. Számukra nem külön, hanem egyszerűen — érdekes ember.

Különös fogadtatás

A látogatás szemmeláthatóan meglepte. Hosszan és szótlanul néz bennünket. Csak kis idő múlva mondja:

— Hónapokon át feküdtem betegen. Ma jöttem be először az üzletbe... A szívem megsúgta.

A szomszéd szobába vezet bennünket, amely iroda, műterem és múzeum keveréke. Kis gongot üt meg, az egyik kiszolgálólány jön be.

— A menórát... Izráeli vendégeim vannak.

Valamelyik nap délutánján mentünk el a Cameo Cornerba. En és a feleségem. Az üzlethelyiség nem nagyobb, mint egy jókora trafik. (Tipikus angol „understatement”). Az egyik üvegpolcra egy nő szolgálónak ki. A másik polcra Mose Ovéd matat.

Bő, hosszú, velour-chiffon köpeny van rajta. Különös szabású, csukottnyakú, fekete darab. Lehet, hogy valamelyik középkori alkímista viselt ilyen holmit és az eredetit az egyik londoni

múzeumban őrzik. Mose Ovéd mindenestre úgy véli, hogy a kámea-király számára ez a megfelelő öltözet. A bajusz, a haj, a homlok, sőt itt-ott az arc is Einsteinra emlékeztet.

— Izráeli újságíró vagyok. Nem vásárolni akarok. Csak azért jöttem be, hogy megismerjem. Avigdor Hamméiri üdvözlését küldi.

Másfél méter magas szekrényen, hatágu menóra áll. Különös darab, szoborszerű alkotmány. A lány meggyújt két gyertyát. Mose Ovéd int a kezével: All of them... A lány meggyújtja mind a hatot.

A hatalmas bronzmenóra törzsét egy női alak öleli át. Megtudjuk, hogy ez egy jizkor-menóra, amelyet Ráchel ősanánk cipel, miközben siratja a churbánt, a hatmillió mártír pusztulását.

Igy sem fogadtak bennünket sehol. Jizkor-menórával és gyertyával. Necha anynyira meghatódott, hogy nem mert leülni a felajánlott székre...

„Képtelenség formába öntni Istenünket és pusztulásunkat”

Mose Ovéd iroda-műterem múzeumban 11 darab hatágu jizkor-menóra áll. Tíz évig dolgozott rajtuk. A fordulóját választotta a

cserek” — mondja az album címlapján. A városi gettóházadás év fordulóját választotta a

Mi a kámea?

Ősi talmudi szó (Sábbát traktátus 60), amely az összes kultúrnyelvekben polgárjogot nyert.

A kámea abban az időben pergament darabkát jelentett, amelyre szent neveket írtak és a hiedelem szerint — ha az ember a testén hordta — védett a szerencsétlenség, a rossz szellem, a betegség és minden más baj ellen. Zacsakba varrt különféle fűfajtákat is hordtak kámea gyanánt.

A chásid világban a kámea legnépszerűbb fajtája egy érme volt, amelyet a család megáldott és a hívek generációkon megőrizték.

A kámea ékszerdarab is, amit nők hordanak, főleg bronz, vagy gyűrű formájában. Leggyakoribb formája egy női fej. Az értékesebb darabok egy darabból készülnek, vagyis az alap és a rajta levő fej szerves egységet képez, nem lett ragasztva, forrasztva, vagy szelelve. A reális értéket az anyag és a munka, a kidolgozás határozza meg. Vannak nagyértékű ritkaságok is.

A kámeák nagy divatja a század elejétől a huszas évek közepéig tartott.

szobor-menórákhoz verseket írt és az egészet albumalakban adta ki. „Minden év április 19-én, a nemzet lelki számvetésének napján gyujtandók meg ezek a mé-

nemzet lelki számvetése napjának.

A gyertyagyújtáshoz Mose Ovéd imát is szerzett, amely a következőképpen hangzik:

Di Jizkor memoire cind'n mir hájnt on
In hájlig'n sikor'n fin di zeksz million
Ojszgelasene k'dojsim, noch mer di färfinszter'n di
cájt
Ober lájcht'n ve'n záj vi stern-himlése
In der ájbigkájnt UMAJN.

Az egyik menóra-asztalka, rajta kiterített tekeres, amely hatmillió zsidó mártír legyilkolásáról regél. A tekeres közepén két sinbetű formája, illetve annak

MOSE OVÉD

hat ága a hatágu menóra. De van a menórák között a mártír-nép különböző szimbólumai. Az egyik három ájtatoskodó alakot ábrázol, akik tenyerükön tartják a menórakelyheket. „Ha el-

„Haszti nist kájn cváj sin'dike menojre,
Cind záj on in dájne náketé hent,
In dájn zeksz millionig'n vund,
Vosz in dájn háro tomid brent.”

Mose Ovéd szerint „képtelenség formába önteni a mi Istenünket és a mi pusztulásunkat. Kevés ehhez a szavak csengése, kevés a létező anyag. A mi Istenünk

és a mi fájdalmunk mindent betakar és mindent kitöröl. Bájde ájbig náj in ájbig ájt — to, vi iz meglech á gestált?”

Ahogy egy karrier elindul...

Erdeklődöm Mose Ovédnél, hogyan indult el a karrier útján, hogyan lett az osencsini örösségédből híres műgyűjtő, szakértő, kámea-király.

Egyszerű históriát ad elő, amely éppen egyszerűsége miatt legendászerűen hangzik.

— Kis órástüzetem volt. Olyan kicsi volt a helyiség, hogyha egy ember bejött, kettőnek kellett kimennie. A házbér így is súlyos problémát képezett. Nyomorogtam. Egy szép napon házaló jött be az üzletbe, négy darab kámea-brossát ajánlott két shillingért. Egyikünk sem tudta, hogy hívják a tárgyat, hogyan viselik és milyen anyagból készül.

Vállaltam a kockázatot, megvettem a négy brossát két shillingért és kivettem a kiberakatba. Még aznap estefelé egy nő jött be, — külsője után itélve utcalánynak látszott — és a négy bross közül az egyiket megvette.

„Látomások és drágakövek”

Mose Ovéd számtalan hobija közé tartozik, hogy ön-életrajzot ír. Harminc év óta üzi ezt a passziót. A könyv címe (eddig három kötet jelent meg belőle) „Látomások és drágakövek”.

— Ez a család miatt van — magyarázza. Hat fivér, mind a hat sakter, jámbor, vallásos zsidók. — Ez az apai ág. Őt nővér, öt ragyogó szépségű, szemérmes nádszál kisasszony — az anyai ág. Ez a származás kötelességeket ró az emberre. El kell mondania, mivel és milyen körülmények között találkozott életútján, be kell számolnia sikereiről és kudarcairól, hamis és valódi álmairól.

Mose Ovéd legjellemzőbb vonása az, hogy megmaradt annak a törőlmetszett lengyel zsidónak, aki több, mint ötven évvel ezelőtt volt, amikor Osencsinnél Londonba szökött. Több könyve jelent meg angolul, de szerelmese a jiddis nyelvvel, a vezetése alatt álló

„Frájt fun jiddis los'n” nevű kulturgyűjtesület folyóiratot ad ki. A huszas években, amikor ódát írt a jiddis nyelvhez, Smárjáhu Levin szemére vetette, hogy skadályokat gördít a héber reneszánsz útjába. Es ő azal védekezett, hogy félreértették. „Megrendülten álok a próféták nyelve előtt, de a jiddissal a Gondviselés ajándékozott meg, hogy a szerelem és az élet dalát énekeljem.”

Faggatott Hamméiri felől: mikor láttam, hogy megy a sora, megírta-e már az ön-életrajzát. Hamméiriről azt tartja, hogy ő a legideálisabb héber műfordító. A „Látomások és drágakövek” című művét, amely a telaviv-i Tverszki kiadóállalatnál jelent meg, Hamméiri fordította héberre.

Mose Ovéd azt mondja magáról, hogy ő átlagcselemben. A huszas években, — mondja, — amikor a cionista világszervezet központja

SÉRVBEN SZENVEDŐKNEK

áadás a „REFONA” rugósékekű sérvkötés.
GELLEERT ÉS TÁRSA, TEL-AVIV, Tschernichovsky 6
Kedves vevőinknek kívánunk לשה טובה וחמור וחתמו

10 Uj Kelet 1955 IX 16

itt volt Londonban, az it-
lagionistát így jellemezték.
szereplő Szokolovot, tisztelt
Weizmant és fél a felesé-
gétől.

A Cameo Corner a Great
Russel Street szomszédságá-
ban van. Ott volt a világ-
szervezet központja. A Cameo
Corner látogatói közé
tartozott Szokolov is. „Ha
belefáradt a zsidó közöny-
nyel és az angol gyarmat-
ügyi minisztérium gonoszsa-
gával folytatott harcba, el-
jött ide, az üzletembe, ahol
az opál lángjánál melenget-
te hideg, zsibbadt tagjait.”

Egy esetet mond el, ho-
gyan hozta össze Szokolovot
L. Garvinnal, az Obser-
ver szerkesztőjével, a neves
angol publicistával. „Garvin
éveken át vevőm volt. Szí-
vélyes viszony alakult ki kö-
zöttünk, — már amennyire
egy angollal szívélyes vi-
szony egyáltalán kialakul-
hat. Beszéltem neki a cion-
nista mozgalomról és felhí-
tam figyelmét Szokolovra,
a mozgalom vezérére. Garvin
érdeklődött Szokolov iránt.
Létrehoztam a találkozót.
Garvin mellénk állott és la-
pja, az Observer nagy szol-
gálatot tett a cionista ügy-
nek.”

Színes, változatos, sikerek
ben gazdag múlt áll Mose

Ovéd mögött. Hogy egybef-
ne mondjak — „Ki a káosz-
ból” című pacifista világ-
megváltó könyve („Ich bin
doch ein Ajnik! fin di ne-
viim...”) olyan vihart idé-
zett elő, hogy az angol par-
lamentben is szóváltották.

De az olyan zsidó, mint
Mose Ovéd, a sikert pontos-
san két csoportba osztja:
külső és belső sikerekre.
Elégtétel a vagyon, mert le-
hetőségeket nyújt (6 napja-
ink egyik legjelentősebb
zsidó irodalmi és művészeti
mecenása). Öröm a siker,
mert célt és tartalmat ad az
emberi életnek. De más a
külső és más a belső siker.

Mose Ovéd külön vitrin-
ben őrzi azokat az ajándé-
kokat, amelyeket Mary ki-
rálynő minden év karácso-
nyára pontosan elküldött
neki (külső siker), de Max
Nordau levelét (belső siker).
35 év után is pénztárcájá-
ban tartja. Az a néhány jó
szó, amit Náchum Szokolov
irt valamelyik könyvéről
(belső siker), ma is lázba
hozza és amikor idézi a so-
rokat (csak a hatás kedvé-
ért tartja kezében a papírt,
különben minden betűt be-
tétve tud) hetvenen felül
szemeiben apró tüzek gyúl-
nak.

Mert a lényeg — hogyan
vélekednek rólam az ottho-
niaim...

JIZKOR MENORA

A Mose Ovéd-ok típusa a
zsidóság népi talajában, a
zsidó őserdőben, a gettóban
született meg. Ott, ahol a
chászidizmus, a zsidó mun-
kásmozgalom, a modern hé-
ber és jiddis nyelv, az új
irodalom, a zene — az egész
reneszánsz-mozgalom.
Ezek az emberek nemcsak
egy nemzedéknek, hanem

egy korszaknak az utolsó
mohikánjai. Ilyen zsidók
ma már nem születnek,
sem Izraelben, sem azon kí-
chászidizmus, a zsidó mun-
kásmozgalom, a modern hé-
ber és jiddis nyelv, az új
szabak — annyi bizonyos,
hogy mások.
Milyen kár, hogy ezek az
utolsó mohikánok már túl
vannak a hetvenen...

Szemelvények Mose Ovéd írásaiból

Az én hivatásom

A karácsony előtti idő —
életem legszebb ünnepe.
Ezek az örömteljes, boldog
napok.

Ilyenkor bejönnek hozzám
szép holmiért emberek az
egész országból, s én egy-
másután felékesitem őket
az öröm ékszerével, a szép-
ség drágaköveivel.

Bejön egy férjzett ass-
zony, aki gyöngyökben
azonban még szűz. Olyan
agzeme, mint két szem fe-
kete, zamatos szőlő. Gazdag
a nő, van sok fia, lánya,
méné, gulyája, s ami fon-
tosabb — nagyszámú cse-
lédsége. Nincs ennek az
asszonynak, Isten ments,
semmi testi fogyatékosága,
csak egy koráll gyöngyör
hiányzik neki. En kikere-
sem a hiányzó gyöngyör
és módfelett meg vagyok
elégedve magammal.

Azután bejön egy szerel-
mes menyasszony, legális
újján nagypénzü brilián-
gyűrűt hord, csak a többi
és érzékenyebb ujjak mez-
telenek. Az ujjak szörnyen
restellik ezt. Gondoskodom
róla, hogy első ujját körkol-
ja be egy hatalmas barbár
gyűrűvel. Hadd tudja az is,
mi a szép és gazdag élet.

Es bejön egy nő, akiről
első látásra azt hiszed, hogy
teljesen emancipálódott.
Egészen fiús, lenyirt, mint
a birka, cigarettákat szív
és lapossarku férficipőt
hord. Elég, nemde? De még-
sem eléggé emancipált,
mindaddig, amíg nem hord

egy pár hosszú „független”
fülbevalót és legkisebb ma-
nikürözött ujján egy hat-
almas ezüst cigány-gyűrűt.

Igy megy ez naphosszat,
egyik nap derűsebb, boldo-
gabb, mint a másik.

Es ez nem is csoda. Hát
nem dalol-e egy régi vörö-
ses, meleg és álmódzó bo-
rostyánkó edesebben, ked-
vesebben, mint a világ bár-
melyik poemája? Vajjon a
szimmetrikusan csiszolt nagy
rubin-kövekben nincs több
forradalmi erő, mint a Kau-
tsky és a Trockij brosúr-
aiban? Hát léteznek még
olyan realiztikus-futuriztis-
kus képek, mint azok, ame-
lyeket maga az Uristen
fest az agatokra és a jás-
pirokra? Hát az opál láng-
jal — nincs azokban több
költőiesség, mint Demosthe-
nes nyelvében?

Mindig úgy éreztem, hogy
itt álva éveken át a pul-
tom mögött, ahol — ments
Isten — nem prédikálom,
hanem ténylegesen terjesz-
tem a szépséget, veszélyt
jelentek minden rezsim
számára — legyen az régi,
vagy új, — amely elfojtja
a szellemet. Jóllehet, a pul-
tom mögött sosem prédikáltam
erkölcsöt és sosem üztem
politikát, mégis azáltal,
hogy aláasom a csunyasá-
got — magát a gyűlölködést
ásom alá. Az eredmény pe-
dig, hogy a magam módján
egy kis jószágot, békét és
szeretetet hozok a világnak.

Salom Asch

Salom Ascht az első vi-
lágháború után ismertem
meg. Kinyitotta az ajtót,
bemutatkozott és öt perc
mulva testi-lelki jóbarátok
voltunk. Ugy tűnt nekem,
mint egy keleti herceg és
én bizonyára valamelyik
kutinó sógorára emlékez-
tettem, aki után éppen vá-
gyakozott egy kicsit. Ettől a
percőtől kezdve ajándékok-
kal halmozta el egymást.
En adtam neki egy ősi há-
ber kámeát, amelyért nagy-
tudású barátom, a bölcse dr.
Gastel éveken át rimánko-
dott, hogy adjam neki
ajándékba, vagy adjam el
neki, és én minden esetben
a leghatározottabb formá-
ban jelentettem ki: „Nem,

ettől a kámeától sosem vá-
lok meg, soha”. Asch adott
nekem egy régi ezüst tóra-
tekeres-kötőt, én viszont bo-
rostyán szemeket adtam
neki. Ő nekem — válogatott
műveinek 12 kötetes diszki-
adását, amelyet Amerikából
cipelt Bál-Mácsvot száma-
ra, — én pedig neki — azt
az édes, lész jiddis szót, hogy
„Pomijnánkess”, amelyet
nem hallott Amerikában
nyolc éven át.

Igy flörtöltünk egymással
hosszu-hosszu heteken ke-
resztül.

Abban az időben azt szok-
ta mondani az üzletembe:
„Hogyan helyez el az ember
egy szoltáros könyvet az út-
ca kellese középre?” Külö-
n

Hónapokkal később Sa-
lom Asch visszajött London-

ked? Ajándékot kell ven-
nem ma a feleségemnek.
Nálad akarom megvenni.
Holnap visszautazom Ame-
rikába. Hat hónapig voltam
távol tőle. Hát tudod te, ki
ez az asszony?! Hát van te-
remtett lélek, aki ismeri
őt? Ő a világ legszentebb
asszonya. Hogy mit szenved
tőlem, hogy mennyi fájdal-
mat okozok neki! Gonosz
ember vagyok. Senkiházi,
bűnös alak. Az én bolondé-
riám határtalan. Hol —
nincs nyugtom, repülök vi-
lágszerte, mint az ördög, hol
meg belétemetkezem a mun-
kámba és egy árva szót
nem szólok hozzá. Minél
többet vétkezem ellene, an-
nál inkább bocsát meg ne-
kem. Még jobban szeret! —
és könnyek gyűlnek Shalom
Asch szemébe.

Megsajnálom a magába-
rokkadt embert, megfogom
a karját és azt mondom ne-
ki:

— Ne beszélj így! En vét-
keesebb vagyok, mint te. Te
nem is vagy olyan-gonosz,
mint ahogy azt állítod. A
történelem pedig minden
bűnödöt el fogja felejteni.
Ha semmi egyébért nem,
hát egyetlen művedért,
melynek címe „Dosz Stétl”.

Folytatjuk sétánkat a
hatatlan szellőske fut utá-
parkban és egy könnyed, lát-
nunk és lecsokolja Asch ar-
cáról a könnyeket. Könnyé-
dén lépked, mintha pihe-
paplanon járna és kérdi tő-
lem: „Komolyan mondom,
mi a véleményed, mit ve-
gyek az asszonynak, egy
olesó darabot, vagy egy
drágát?”

Mondom én: „Attól függ!
Ha csak keveset vettél, el-
vettél el ellene, akkor végy
egy olcsó tárgyat. De ha
sokat vettél és nagy bű-
nödöt követél el, feltétle-
nül drága, értékes tárgyat
kell vened neki.”

Es Salom Asch egy igen
értékes darabot vásárolt.

Egy divat születése

1928 tavaszán, történt,
Mincha és Mááriv között.
A kámea már divátját
multa és a gyöngy még nem
futott. A karácsony már
rég mögöttünk volt, az
amerikai vevők pedig még
nem jöttek. Az üzlet hatá-
rozottan unalmas volt.

Ekkor bejön egy szép,
magas hölgy meg egy ala-
csony ficusos külsejű fér-
fi. Mindketten olaszok.
A férfi beült egy karos-
székbe és azonnal elnyomta
az álmot.

A hölgyet én szolgáltam
ki.

Szerencséje volt a hölgy-
nek, mert az eladás emel-
kedett hangulatában volt-
tam; éber minden kívánság
és türelmes minden sze-
szély iránt. A nőnek egy
gyöngyörhöz volt kedve,
vörös agát követek akart,
amelynek angolul „cornell-
ens” a neve. A gyöngy ab-
ban a pillanatban a nya-
kán volt és a keblekig ért.
Ő egy hosszabb füzért is
fel akart próbálni, ezt is
megkaptam nyomban. Ez
már a pulgirt ért.

A harmadik lánc már
térdfig ért és a negyedik,
amelyet kuriózumképpen ál-
lítottam össze, — kizárólag
a kirakat számára, csak
azért, hogy izgassa a ve-
vőket, de álomban sem
gondoltam arra, hogy elad-
jam, — ténylegesen a bo-
kálj ért.

A vitéz nő ott állott a
négy gyöngyörrel és úgy
nézett ki, mint egy olasz
madonna, amelyet egy in-
dial istennőtől ellopott ék-
szerekek feláldozott ping-
gáltak meg.

Kérdi tőlem a nő, van-
nak-e megfelelő függőim is.
Még mielőtt befejezte vol-
na a mondatot, már elöte-
remtettem a függőt. Egy
pár hosszú fülbevaló. Az
alsó vörös koráll olyan
nagy, mint a kacatofás és
a felső akkora, mint a ki-
sebbfajta tojás. Ezüst is
lánc fogta össze őket.

Fiókjaink:
TEL-AVIV,
„Pinguin”, Ben Jehuda 2.
„Lév Aviv”, Dizengoff 107.
„Hámózeg”, Tácháná Mer-
kazit.
Allenby- és Sheinkin sarak.
●
HAIFA,
„Gan Armon”, az Armon-
mózi mellett.
H a a s k á v é h á z, Kármel
Merkáz.
●
JERUZSALEM,
„Venna” kávéház, Clon-tér

„Express”
MOSE COHEN
(SZOMBATHELY)
**Lakás,
öröklakás,
üzlethely'ség**
Ezúton kíván kedves üzlet-
feleinek és ismerőseinek
שנה טובה
Forduljanak továbbra is
bizalommal irodámhoz.
TEL-AVIV,
Merkáz Básié Meláchá 5.,
I. emelet. Telefon: 5376

לשנה טובה תחתיו ותחתיה
KIVAN
**HEIDEN
OPTIKA**
TEL-AVIV, ALLENBY 96.
Tel. 6489.

WEISS M.
női- és férfi-szabóság
Tel-Aviv, Jehuda Hálévi 41
(az udvarban)
kiván vevőinek, barátainak
és ismerőseinek
שנה טובה

Sikerült
AZ IDEÁLIS LEVEST
előállítanunk.

Neve:

Soup Mix Base

a legfinomabb, importált
alapanyagokból készül és
izben, tápértékben, össze-
állításban

teljesen egyenértékű
minden külföldi
„TYUKLEVES”-SEL.

Ára: CSAK 160 PRUTA.
(3 adag)

páros (a hálai főrabbinatus
felügyelete alatt készült).

Többet nem mondunk —
minden egyebet elmond
Önnek egy próba.

Tehát — kérje élelmiszer-
kereskedőjénél!

Soup Mix Base

Gyártja:

1955 IX 16 Uj Kelet 11

„Ros-hásánakor megírják: ki éljen, ki haljon”

A tel-avivi Chevra Kadisa tevékenysége a most lezárult évben

Írta: Sauber-Michájloviics Sándor

Az ünnepi ima szerint: „ros hásanakor megírják és jom kipurkor szentesítik, ki éljen és ki haljon meg, ki muljon ki tűz által, kit érjen el végzete a vízben stb.” Hogy kinek mit jegyeznek be a Sors könyvébe, azt csak a Mennyel Hatalmak könyvelői tudják előre. De hogy mit írtak be az Égben az elmúlt ujesztendő napján, az pontosan regisztrálva van a Chevra Kadisa (Szentegylet) kartotékjában. Ott számontartják a haláloságok időpontját és azt, hogy ki, merre kapott öröklakást, ahol az élet fadaralmait nyugodtan kiplenhetheti a feltámadás napjáig.

Ahol nincs megkülönböztetés olé és vátik között

Hogy a Mennyel Hatalmak intézkedéseiről az évi mérleget elkészíthessük, felkerestük a tel-avivi Chevra Kadisa igazgatóját, Mose Dávid Mágid városi tanácsost és rövid beszélgetés után megállapíthattuk, hogy az ország legnagyobb városának Szentegylete halálosán komoly intézmény, amely nem kisebb gondokkal küzd, mint bármely más profán egyesület. Ugyelnie kell a költségvetés egyensúlyban tartására, meg kell oldani a vízproblémát, a tisztviselők és munkások bérének pontos fizetését, na meg idejében gondoskodnia kell „az üzem fejlesztéséről”. Mert a halottak öröklakásának problémája sokkal súlyosabb, mint az élők világában. Az élőkkel beszélni lehet. Meg lehet velük érteni a gazdasági nehézségeket és a sikunkjuk tor szerint valahogy elrendezhető. Az új olékat ideiglenesen elhelyezhetik mábbárakban, de a halottak nem tűnnek ilyen diszkriminációt. Itt az új olékat és vátikokat egyenlő elbánásban kell részesíteni. És ez itt az országban csakis a Chevra Kadisánál történik.

Három új temető és a jaffai

Az ország fejlődése és a lakosság szaporodása hűen tükröződik vissza a Chevra Kadisa „életében”. Ennek a gyors fejlődésnek a legklasszikusabb bizonyítéka, hogy az utóbbi 50 évben, a jaffai temető lezárása óta, három új temető létesült. Tel-Aviv területén: a Trumpeldor utcai, amelynek területe 11 ezer négyzet méter, a náchlát-jiccháki, amelynek területe 73 ezer

négyzetméter, és a kirját-sauli temetőt már természetesen létesítették és törekedtek a kor szellemének megfelelően „berendezni”. Nemcsak a higiénia követelményeire ügyeltek hanem súlyt helyeztek a közönség esztétikai igényeire is. Aminek legjobb bizonyítéka a majdnem százezer font költséggel felépített halotti csarnok, ahol a gyászbeszédet tartják és a közönségnek nem kell többé a tűző napra, vagy esőben végigszenvednie a szertartásokat.

A régi jaffai temetőt — mint modottuk — egy fél-évszázad óta „üzemenkivül” helyezték. Ez a temető az angol mandátum kormányzat idején annyira el volt hanyagolva, hogy inkább szemétdombhoz hasonlított. Az arabok miatt életveszélyes volt megközelíteni és csak függetlenségünk elnyerése óta rendeztek ott nagy takarítást és végeztek újabb befektetést benne. 1.200 font költséggel betontrézt építettek, ahová a megrongált tóratekerceket temetik el. Oda helyezték el a jaffai kikötőből Szochnut-raktárban a két évvel ezelőtt történt tüzesetnél félig elégett tóratekerceket is.

Nordau, Achád Háám, Bialik és Csernichovszky örök nyugvóhelye

Tel-Aviv alapításával majdnem egyidejűleg nyitották meg az első tel-avivi temetőt, amely annakidején több kilométernyire volt a várostól és a gyors fejlődés folyamán ma a város szívében van, a Trumpeldor utcában. Ez a temető nincs már üzemben. Helyszüke miatt csak azok kerülhetnek oda, akik évtizedekkel ezelőtt megvásárolták sírhelyüket. Ott nyugszanak a város alapítói és nemzetünk nagyjai, mint Max Nordau, Achád Háám, Bialik, Csernichovszky és még sokan mások, akik aranybetűkkel írták be nevüket nemzetünk történetébe.

Körülbelül 25 évvel ezelőtt nyitották meg a náchlát-jiccháki temetőt, mely azóta szintén megtelt. Emlekezem, egy barátom feleségének elhalálozásakor a Chevra Kadisa akkori vezetője megkért, próbáljak odahatni a gyászoló férfinél, engedje meg, hogy feleségét oda temessék. Abban az időben — ugyanis — a várostól távolos temető nem volt eléggé „szalonképess”. Mi konzervatív nép vagyunk és vonakodunk az újításoktól, még ha temetőről van is szó. A barátom, aki haladó szellemű ember, hallgatott a tanácsra és ma az a sírhely a temető egyik legelőkelőbbjei közé tartozik. Ugy látszik, a halottak világában is úgy van, mint az életben: néha az elsőkből lesznek az utolsók és az utolsókból az elsők...

A kirját-sauli temetőt már természetesen létesítették és törekedtek a kor szellemének megfelelően „berendezni”. Nemcsak a higiénia követelményeire ügyeltek hanem súlyt helyeztek a közönség esztétikai igényeire is. Aminek legjobb bizonyítéka a majdnem százezer font költséggel felépített halotti csarnok, ahol a gyászbeszédet tartják és a közönségnek nem kell többé a tűző napra, vagy esőben végigszenvednie a szertartásokat.

A napi átlag: tíz temetés

Mágid igazgatótól megtudtuk azt is, hogy az elmúlt év folyamán összesen 2782 temetést rendeztek. A halottak között 66-an bal eset áldozatai voltak és 47-en önkézükkkel vetettek véget életüknek. Ha a szombatok és ünneppokot levonjuk, nem nehéz kiszámítani, hogy Tel-Avivban átlag tíz temetés van naponta. Az év 12 hónapja közül tétvét (január) havában halottak meg a legtöbben, míg a legkisebb halálozási szám íjjár havában, vagyis tavaszkor fordult elő.

A halálozások évente sok ezer munkanapot biztosítanak az élők számára és az ipari üzemeket is foglalkoztatják. Az elmúlt esztendőben a Chevra Kadisa 22.256 méter vásznat használt el halotti ruhák készítésére, mert minden egyes halotti ruhához 8 méter vászorra van szükség. Miatán itt nem fakoporsóban helyezik el a halottakat, hanem balatnival és téglával rakják körül a sírt, az év folyamán 16.692 balatnira és 111.280 téglára volt szüksége a Chevra Kadisának.

A pontrendszer korszakában a temetéshez szükséges vászon- és balatniszükséglet beszerzése súlyos gondokat okozott a Chevra Kadisá-

nak, amelynek vezetősége többször asztrájkkal fenyegette, ha nem kapja meg idejében a kért anyagokat. A fenyegetések mindenesetre megtették a kellő hatáskat, mert ügylátszik, hogy Dov Jozsef se mert a Chevra Kadisával kikezdeni.

Ha a Chevra csödbe jutna...

Szövéttük a magas temetői illetékek miatt néha elhangzott panaszokat, mire Mágid igazgató azt válaszolta, hogy ezek a közönség tájékoztatására vezethetők vissza. Elmondotta, hogy az utóbbi három esztendőben 9279 temetés közül 1831-et teljesen díjtalanul rendeztek, 2333 esetben pedig csupán jelképes összeget fizettek, 1—20 fontig és csak 3999 esetben fizették meg a teljes temetkezési költséget. Vagyis az összes temetésnek csupán a kiadások 45 százaléka térül meg a Chevra Kadisának.

Még nem fordult elő, hogy anyagi okokból megtagadták volna a temetés idejében való rendezését. Az illetékek, a sírköveknél szedik, hogy ezáltal a temetési kiadásoknál előállt veszteségeket pótolhassák és a temető karbantartására szükséges összeget előteremtse. Érdekes, — mondja Mágid, — hogy még a gazdag emberek is, akik sokszáz fontért rendelnek sírköveket, vonakodnak az illetékeket megfizetni és nem gondolnak arra, milyen következményekkel járna, ha a Chevra Kadisa csödbejutna. Ez valóságos katasztrófát jelentene nemcsak a halottaknak, hanem az élőknek is.

Érdekes megfigyelni, milyen lelkesedéssel beszél Mágid igazgató a Chevra Kadisa teljesítményeiről. Büszkén említi a kirját-sauli temető mentén beültetett 400 díszfát és az ötezernél több csemetét, melyek, ha kifejlődnek, „passzió” lesz a temetőbe belépni.

A jövőre nézve is nagy tervei vannak, s bár azok súlyos százezeres költséggel vannak egybekötve, a Chevra nem takarékoskodik és mindent megtesz, hogy lépést tartson a korrall.

Néhai Kuk főrabbi gondolataiból

Húsz évvel ezelőtt halt meg az újjáéledő zsidó földnek ez az áhitatos rajongója, az első új zsidó nemzedék lelki vezetője. Szentéletű gáon, filozófus és költő volt, de mindenekfelett zsidó hazafi, aki szerint minden zsidó ember szívében az ősi zsidó láng parazsa izzik és szent Isten-szolgálatot vé-

gez minden ember, — mind egy, hogy egyébként mi a világfelfogása — aki az ősi földet segíti ekéjével, vagy kalapácsával újra életre kelteti.

A földnek és népének a szeretete töltötte be az életét. Gondolatai is mindig e két fogalom körül mozogtak. Hádd nyujtsunk át ezekből egy csokorra valót az ünnepre az olvasónak.

A bibliai képek bűnéért, akik az ország rossz hírért költötték, még a mi nemzedékünk is bűnhődik. Mindaddig, míg munkánkkal be nem bizonyítjuk, hogy a szent föld a világ legszebb és legtermékenyebb földdarabja.

A régi zsidó hittől legjobban eltávolodott embert is a szeretet erejével kell magunkhoz ölelnünk, mert mindegyikben a zsidó ideálnak és gényusznak egyszer ismét fellobbanó lángja pislákol.

A nép újraéledése után követhet csak be a megtérés. A zsidó nép megtérése és azután az egész világé.

A földhöz való visszatérésben már benne van az Istenhez való megtérésnek a gondolata is.

A lehétköznapi életünk ből és legprofánabb íróink műveiből is a megváltás csö-

OSAK 3 PERC AZ ALLENBYTÓLI!

FERFIING-SZAKULETE
Tel-Aviv, Sheinkin u. 29.
FÉRFDIVATOKKEK.
KIVAN
VEVOINEK, ROKONAINAK ÉS JOISMEROSEINEK
שנה טובה וחיימה טובה

A Magyar Kölcsönpenztár ORSZÁGOS IGAZGATÓSÁGA

EZUTON KIVAN שנה טובה
ÖSSZES RÉSZVÉNYESEINEK
ÜZLETFELEINEK.

GERGELY ABRÁHÁM SALPETER JULIUS
Jeruzsálem Tel-Aviv
SALZER JÓZSEF WEINBERGER EMANUEL
Haifa Tel-Aviv

EICHUT - butorüzet
GLÜCK ÉS WEIDLER,
T. A., DIZENGOFF 92.

BOLDOG UJÉVET KIVAN
VEVOINEK, ROKONAINAK
ÉS JOBARÁTAINAK.

Biztosítási ügynökség
AZ ÖSSZES AGAZATOKBAN

SCHWARCZ GABRIEL, Bné Brák SIKUD DALED
A „Hassneh”, valamint külföldi biztosító intézetek képviselője.

„HYGIENA” mészárszék
T. A., Levinsky-u. 2., Jaffa-út sarok. Telefon: 84475.

NAPONTA FRISS HUS ÉS MÁJ
A LEGFINOMABB FELVÁGOTTAK MINDEN MENNYSÍRGBEN.
SAJÁT KÉSZÍTMÉNY. • AZ ARUT ULTRAMODERN HUTÓ-
SZEKRENYEKBEK TARTOLJUK.
BOLDOG UJÉVET KIVANUNK MINDENKINEK.

ÖSZI ÉS TÉLI UJDONSAGOK naponta érkeznek.
Tekintse meg választékos ízlésű ARURAKTARUNKAT.

Kívánunk a t. vevőközönségnek שנה טובה
„**TEXTIL PARPAR**” (FOLDES ARJE)
RAMAT-GAN, ARLOZOROFF-UTCA 4.

Bét Margoá, Nir Ecjon

KIVAN VENDEGEINEK ÉS A VELE ÖSSZETARTÁSBAK LEVŐ INTÉZMÉNYEKNEK

בתיבה וחיימה טובה

TNUVA

épitő és termelő újeszten-
dőt kíván mesekjeinek, dol-
gozóinak, vevőinek, a mun-
kásságnak és az egész
népnek.

dája és a zsidó szellem szentesége árad a világ felé.

Minden zsidó emberben Isten élő lelke világít.

A zsidó nép testi megerősödésével a szentség és tisztaság is megerősödik a földön.

Három központi gondolat urálja a világot: a zsidóság,

mint a népek központja, Izráel, a világ központja és a zsidó hit, az emberiség lelki-világának központja.

Boldog az az ember, aki az újraéledő föld friss lehetét érzi és azt a túlláradó örömet, ahogy ez a föld őlelő karjait felé kitérve, hívja őket: „Jertek vissza ti elüldözött, bolyongó gyermekek anyátok ölébe”.

שנה טובה
BANK LEUMI LE-ISRAEL B.M.

Sörben az igazság

Ahol az árpa bemeget és kijön a sör, de közben megfázik az ember

Elmondom hogyan lett a borból sör.

Az úgy a new-yorki kikötőben kezdődött, ahol az amerikai vámhatóságok 26 ezer üveg risoni borból megállapították, hogy élvezhetetlen és visszaküldték Izraelbe. Azzal az utasítással utaztam le Risonba, hogy megírjam a balul sikerült export történetét. A cím már megvolt hozzá: „Bordal, avagy hogyan danolták el Amerikában a risoni bor nótáját”.

Délután négykor érkeztem és a borpincészet már be volt zárva. Kinyitni pedig nem lehetett, mert ketős lakat van az ajtón és az egyik kulcs a fináncok zsebében van, nehogy „illetékmertes” bor kerüljön az éj folyamán a piacra.

Visszafordulok Tel-Avivba, ha nem jut eszembe Pull-

Irta: Lampel Tamás

tzernek, a nagy amerikai lapszerkesztőnek híres mondanása: „Ha a riportert elküldik a hullaházba és éppen nincs hulla, akkor megöl valakit, — de riportnak muszáj lennie”.

A borpincészetből egy ug-rásnyira van a Neshet sör-gyár. Ha már alkoholügyleg Risonban járunk, legálább a Nesherről írunk valamit. Mert riportnak muszáj lennie.

Igy lett a borból sör. Egyébként ha már borból és sörről van szó, érdekes még valamit megemlíteni: Hogy borra sohasem szabad söröt inni, sör után viszont jólesik a bor.

De lehet, hogy ez épp megfordítva van.

Az ősi sör

Ha szovjetrezsimben él-nénk, azt mondanám, hogy a sört is mi találtuk ki, de ez nem igaz. A sört egy imperialista nagyhatalom, Babilonia ismertette meg a világgal. Legalábbis erre utal egy 8000 éves kőrajz, amely serfőzést ábrázol. És ha a tudósoknak hinnél lehet, akkor 6000 évvel ez-előtt a világ már nem ke-vezebb, mint 16 sörfajtát ismert. A fáraók pedig ke-nyérrel és sörrel táplálták rabszolgáikat és Irisnek is sörrel áldoztak.

A kínaiak 4200 éve isme-rik a „kiu” sört, az inkák pedig „chicha”-t ittak, ami szerbül annyit jelent, hogy bácsi, valószínűleg mert a szerb bácsik szeretnek sört inni.

Tízmillió liter

6 kalauzol bennünket ke-resztül-kasul az ötemeletes épületen, ahol a hőmérsék-let hol északisarkai, hol égyenlítői és legény legyen a talpán, aki itt meg nem fázik. En igen. Schwartz bácsi nem. 6 viszont vala-mikor futballista volt.

— A sört árpából készit-tek — magyarázza Sieg-mund Scheer, technikai igazgató — és ez körülbelül minden, amit az emberek a sörről tudnak. Pedig két hónap telik el és rengeteg munkába kerül, amíg az ár-pából sör lesz.

Kilbanszky Ervin vezér-igazgató elmondja, hogy a

gyárat husz évvel ezelőtt alapította egy francia tö-késcsoport, amelynek élén Gaston-Dreyfuss zsidó ban-kár áll. Azóta még egy sör-gyárat és malátagyárat lé-tesztett a vállalat Báb-Jám-ban, úgyhogy három millió fontra lehet becsülni ma a „Neshet”, amely 250 em-bernek ad kenyeret. A gyár évi kapacitása eredetileg 2 millió liter sör volt, 1947-ben felment a tiszteresére, de az utóbbi években visz-szaesett és a jelenlegi ter-melés tízmillió liter. Ami-kor a natanjal „Abir” sör-gyárral fennálló kartell-megállapodás iránt érde-kelődöm, Kilbanszky beisme-

ri, hogy tényleg létezik egy megállapodás a piac felosz-tásáról (kétharmad Neshet, egyharmad Abir) de valódi kartellizációról nem lehet szó, tekintettel arra, hogy a sörárak maximálva van-nak.

Miért jobb a hordósör?

— Ebbe a főzetbe kerül — magyarázzák — a komló, a sör lelke. Keserű lélek — teszi hozzá nevetve — ez adja meg ugyanis a sör jel-legzetes, kesernyész ízét.

A kazánokból a főzetet egy medencébe pumpálják át, ahol a felesleges anya-gok leülepednek. Egyszerű földi halandó meg világele-tében nem látott ennyi sört.

Betérünk. Scheer úr kis laboratóriumába. Sörmin-ták, gorsó alatt tekerő mikroszkópikus élőlények, — ezek a fermentumok, az erjesztő, amely az édes ma-látafőzetet alkohollá változ-tatja. Mérőkészülék, amely az alkohol-tartalmat mu-tatja. (A mérőegység az ugynevezett Balu-fok. Az

Az izraeli sörgyárak kül-földi árpát használnak, mert a hazai termés sem minő-ségi sem pedig mennyiségi szempontból nem üti meg a mértéket. Az árpát ke-ményítővel keverik, amitől édes lesz — ez a maláta.

Beszéd közben elérünk a főzödébe. Négy hatalmas kazánban forr és fortyog a maláta — mindegyikben több, mint tízezer liter. Ilyen üstökkel még egy ki-bucsi konyha sem dicseked-hetik.

izraeli sör 8-9 fokok, míg például az angol sör kétszer ilyen erős.)

— Miért van az, Scheer úr, hogy az ivás gourmand-jai a hordóból csapolt sört különbnek tartják az üve-gezett sörnél?

— A hordósör frissebben kerül forgalomba, nem pasz-törizálják és kevesebb ben-ne a levegő, úgy hogy nem oxidálódik. Mindemellett édeskeves a kettő közötti különbség, bár van aki megérzi. De ha már itt tar-tunk, adok az olvasóinak egy tanácsot: töltsék a sört mindig merőlegesen a po-hárba, akkor több szén-sav marad benne és jobb az íze.

Hapsii!!!

— Mennyi ideig áll el a pasztörizált sör?

— Ha sötétben tartják, 2 hónapig, télen tovább. Jég-szekrényben pedig ennél jó-val hosszabb ideig.

Folytatjuk a körutunkat. A medencéből a sört hűtő-szerkezeten hajtják kereszt-ül, úgyhogy 5 fokra hül le.

— Hapsii!!! Ez én voltam. Az előbb még a forró katlanokat áll-tuk körül, most valóságos jégverembe léptünk. Itt er-jed nyitott tartályokban a fermentekkel beöltött sör.

Akinek muszáj innia

A sörpince teljhatalmu-ura szintén magyarajku — Lázár Józsefnek hívják.

Aki nem találkozott még chamszinon napon telizak-ba öltözött emberrel, keres-se fel Lázár urat.

— Hapsii!!! Az ő feladata, hogy árgus szemekkel figyelje a hor-dókban történőket; erjed-e a sör és ha igen, nem tu-lerős-e az erjedés, mert ez szétfeszítheti a hordókat. Másfél hónapot áll a hor-dókban a sör, ekkor átszür-rik — és ezzel elkészült a pezsgő, sárgásbarna ital. Egy részét kis, szállítható alumínium-hordókba töltik, másik része üvegekbe ke-rül.

Két „magyar” szó

Utolsó állomásunk volt Schwartz bácsi birodalma — a töltőde. Egyik végén bejönnek az üres (és pisz-kos) üvegekkel teli ládák az üvegek futószalagon 540 méteres utat tesznek meg és a terem másik végén ex-pedicióra készen futnak ki. 5000 üveg óránként. A futó-szalag automatikusan mű-ködik: hideg, meleg, majd lugos vízzel elmossa az üvegeket, egy automata megtölti őket (minden üveg-be 48 köbcenti sör kerül), pléhdugót nyom a tetejük-be, innen átkerülnek a pasz-törizálóba, amely megöli az erjesztő anyagokat, ezután egy gép rájuknyomja a gyá-ri etikettet, végül két mun-kás harminccával ládába rakja az üvegeket, a láda golyócsapágyon legördül a pincébe, amelynek bejáratá-nál már ott várakoznak a teherautók.

Bucszáskor Kilbanszky vezérigazgató mosolyogva jegyzi meg: — Egyébként én is tudok két szót magyarul. Vártam, hogy azt mond-ja, „keszenem szepen” és már előre bambán vigyo-rogtam.

— És melyik az a 2 szó? — kérdeztem, mert úgy il-lett.

— Dreher és Haggema-cher.

Wesselényről szól az anek-dóta, hogy egy éjjel min-den pénzét elkártyázta és amikor már az utolsó gara-sa is elűszott, felállt és csendet kért: — Esküszöm — mondot-ta — hogy soha többé eb-ben az életben nem kártyá-zom.

Kis szünetet tartott és immár csendesebben hozzá-tette:

— Kivéve, ha vendégség-ben vagyok és ott épp kár-tyáznak... és kivéve, ha nálam vannak vendégek és kártyázni szeretnének... és kivéve, ha bárhol, bármikor alkalom adódik rá, hogy kártyázzak.

Valóságos sör-izonyom volt, amikor kiléptem a „Neshet”-ből.

— Na én nem is iszom többet sört ebben az élet-ben — gondoltam magam-ban.

— Kivéve ha alkalom ny-lílik rá.

— Hapsii!!!

BÖZSI

hölgyfodrász-szalón

TEL-AVIV, PINSKER-U. 8.

KIVAN

KEDVES

VENDEGEINEK

ÉS JÓBARÁTAINAK.

KAFE DÁVID VENDEGLŐ

TEL-AVIV, MONTEFIORE-U. 17. (Nachlat Benjamin sarok)

שנה טובה

kíván összes vendégeinek és ismerőseinek Szép kerthelyiség • Kellemes találkozóhely.

GRÜNFELD ÉS BRÜNN

Összes vendőinknek, szállítóin-
nak és barátainknak

שנה טובה

KIVANUNK

Gansi & Molnár

FEATHERINDUSTRY,
TEL-AVIV, P. O. B. 112.

BOLDOG UJEVET KIVAN

rokonainak és barátainak

VOGEL JAKAB ÉS NEJE

CHOLON, BET-AVOT.

כתיבה וחתימה טובה

kíván

Kis Márton

biztosítási ügynökség,

Tel-Aviv, Kirját Széfer-u. 6

Telefon: „Migdal”, 67744.

כתיבה וחתימה טובה

KIVAN VEVŐINEK,

ISMERŐSEINEK ÉS

ROKONAINAK

KOHN fűzőszalón

Tel-Aviv, Nesz-Clona-u. 5.

לשנה טובה ותחמו

KIVAN VEVŐINEK, RO-

KONAINAK, BARATAI-

NAK és ISMERŐSEINEK

Pollák textil

(AZÉLŐTT BUDAPEST)

TEL-AVIV, RAMBAM-U. 9

BOLDOG UJEVET KIVAN

barátainak és vendégeinek

Donath penzió

NATANJA

DONATH ÁRPAD és NEJE

E. STECKL

IROGEPZAKÜZLET

T. A., Achuzat Bájit 6. sz.

kíván t-שנה טובה

vevőinek és barátainak

Vevőinek és ismerőseinek

kíván

שנה טובה

PIROLI

KOZMETIKAI-ÉS

NŐI FODRÁSZ-SZALÓN

TEL-AVIV, Jahalal u. 2.

Vevőinknek, rokonainknak

és barátainknak kívánunk

שנה טובה

Ganz és Katzenstein

SZENDVICS-BAR

TEL-AVIV, HAGALIL 5.

Tácháná Merkazit.

Igen tisztelt vevőinknek, bara-

tainknak, ismerőseinknek

SZERENCSES UJEVET

KIVAN

Dov

HAZICIPÓ-

SPECIALISTA,

TEL-AVIV, Dizengoff 107.

Frischmann-sarok.

שנה טובה

Ingyen készítem paplanját,

hozassa NALAM rendbe

kárpított bútorát.

GRÜN kárpitos

és paplankészítő,

TEL-AVIV, JEHOAS-U. 7.

(Mapu utcánál)

שנה טובה
KIVAN
KEDVES
VENDEGEINEK
ÉS JÓBARÁTAINAK.

KAFE DÁVID VENDEGLŐ

TEL-AVIV, MONTEFIORE-U. 17. (Nachlat Benjamin sarok)

שנה טובה

kíván összes vendégeinek és ismerőseinek Szép kerthelyiség • Kellemes találkozóhely.

GRÜNFELD ÉS BRÜNN

Összes vendőinknek, szállítóin-
nak és barátainknak

שנה טובה

KIVANUNK

Gansi & Molnár

FEATHERINDUSTRY,
TEL-AVIV, P. O. B. 112.

BOLDOG UJEVET KIVAN

rokonainak és barátainak

VOGEL JAKAB ÉS NEJE

CHOLON, BET-AVOT.

כתיבה וחתימה טובה

kíván

Kis Márton

biztosítási ügynökség,

Tel-Aviv, Kirját Széfer-u. 6

Telefon: „Migdal”, 67744.

כתיבה וחתימה טובה

KIVAN VEVŐINEK,

ISMERŐSEINEK ÉS

ROKONAINAK

KOHN fűzőszalón

Tel-Aviv, Nesz-Clona-u. 5.

לשנה טובה ותחמו

KIVAN VEVŐINEK, RO-

KONAINAK, BARATAI-

NAK és ISMERŐSEINEK

Pollák textil

(AZÉLŐTT BUDAPEST)

TEL-AVIV, RAMBAM-U. 9

BOLDOG UJEVET KIVAN

barátainak és vendégeinek

Donath penzió

NATANJA

DONATH ÁRPAD és NEJE

E. STECKL

IROGEPZAKÜZLET

T. A., Achuzat Bájit 6. sz.

kíván t-שנה טובה

vevőinek és barátainak

Vevőinek és ismerőseinek

kíván

שנה טובה

PIROLI

KOZMETIKAI-ÉS

NŐI FODRÁSZ-SZALÓN

TEL-AVIV, Jahalal u. 2.

Vevőinknek, rokonainknak

és barátainknak kívánunk

שנה טובה

Ganz és Katzenstein

SZENDVICS-BAR

TEL-AVIV, HAGALIL 5.

Tácháná Merkazit.

Igen tisztelt vevőinknek, bara-

tainknak, ismerőseinknek

SZERENCSES UJEVET

KIVAN

Dov

HAZICIPÓ-

SPECIALISTA,

TEL-AVIV, Dizengoff 107.

Frischmann-sarok.

שנה טובה

Ingyen készítem paplanját,

hozassa NALAM rendbe

kárpított bútorát.

GRÜN kárpitos

és paplankészítő,

TEL-AVIV, JEHOAS-U. 7.

(Mapu utcánál)

שנה טובה

Asszonyom, ne bússujon, na

SZU rágja bútorát!

Forduljon asonnal a fűstöl-
laboratóriumhoz, amely meg-
semmisít dzsukot, polokát is.
Javítás és politurázs
szükség szerint.

T. A., Szálame-utca 32

„BO TOV” meHett.

Telefon: 81759.

שנה טובה

Barátainknak, ismerőseim-
nek és kedves vevőimnek

שנה טובה

BOLDOG UJEVET!

Guth György és Marika

LUDD

MAAGANNAK, ROKONOKNAK,

ÉS BARÁTOKNAK EZUTON

KIVANUNK

כתיבה וחתימה טובה

חברת החשמל לארץ-ישראל בע"מ.

מברכת את תושבי ישראל
ב ש נ ה ט ו ב ה

Karlsbadi emlék

Irta: Dr. Hajdu Menáchem-Miklós

Kétszázegy szent sófárhag közül egyetleneggyel adós maradt a trembov-laiak minjánya. A Marienbadot és Karlsbadot összekötő út fenyeveserdőségében találkoztam negyven évvel ezelőtt, az első világháború dúlása közben, az egyetlen sófárhag jámbor és meggyötört adósaival.

A világháború már özbe-özbe forduló pompáját kínálta hatalmasoknak és gadagoknak. Fényeknek és illatoknak balsamán át idészültem az erdőbe a karlsbadi kurorkeszter reggeli hangulata.

Nyugalomnak és gyönyörűségnek csöndes idilljét egyszerre megzavarja valami.

Pisztrángok síkkanak el a patakoska kavicsos kanyarulatánál. És kis-zsidóskák mennek itt. Országutaknak dűlőutaknak fölőnfutói kérdik — tudakolják tőlem a trembov-lai sófárnak meg az elmaradt kétszázegyedik hang-nak vérzivatarosorsát.

Testvéreiket keresik a testvéreim.

... Félélem szállja meg lelkemet, amikor megkezdem imádságomat, amikor térdelhajtok előttem népednek küldetésében. Aki nap-sugárral köszöntöttél születésbenem, óh, világíts nekem a sötétségben. Erősíts és bátoríts, tisztíts meg ajkaimat és fogadd kegyesen szívem-szám ajándékát. Tekintsd semmisségemet és kegyelmez rajtam, gyarló szolgálódon, ahogyan ezt megígérted prófétáidnak: könyörülj a csemetén, amelyet Te plántáltál...

Nagynapoknak bánatos ígéretében rád gondolok, szegény trembov-lai zsidók szépegy követéré.

Aki néped küldöttéként fehér halottasruhában az ómed keletje felé álltál és halk sirással susogtad az imádságot magadért, az

imádságodért, hogy megálhass egyállóhelyedben a vádló, a tanu, a védő és a Bíró egyetlenisége előtt.

Testvéreid kint, a csatamezőn, szemben az ellenség félelmetes sokaságával. Szinte a szomszédból hallatszák fegyvereknek ropogása és ágyudőreinek morajlása. Nyájad, az öregek, akik ujvra és engesztelés, bűnbocsánat, bõjti vezekelésére, szombatoknak szombatiájára, téged választottak szószólójuknak, dermedten gondolnak az elkövetkező percekre.

Vajjon befejezhetjük-e imádságunkat, amit hajnalcsillag halványodásában megkezdtünk? Elsírhatjuk-e próbáltatásunk keserüséget, gyötrelmes életünk nem válik-e még gyötrelmesebbé?

Horodénka, Bobranka, Podhajce, Cortkov zsidói már menekülnek. Az újvra még otthon köszöntötték. De azóta kozákok kötötték be lovakat a kis templomokba. A trembov-lai imá-ház is félig üres már. A fiatalok beöltöztek, katonák. Az asszonyok és gyerekek egyrészt elvitték messzire, a cári szomszédságtól távolibb helyekre.

Akik otthon várják az elkövetkezendőket, mindannyian halottas ruhájukban, — be rémséges találkozás a jelképek és valóságok — mintha utolsó órájukra készülénének.

Miként hajdan a főpap, amikor a szentélybe lépett, trembov-laiak követe, legelőbb magadért és imádságodnak tisztaságáért imádkoztál. Hineni heáni... kegyelem kapuján koldusként kopogunk, — de alig mondott áment alázkodásod Kádisára a gyülekezet, a bűnvallomás tefilája közben, kurjongató durvasággal és vad káromkodással rontottak be a kozákok.

Lelekeztető fagygyertyák emléklángjal a fa-

lak mellett ijedten kezdtek pislákolni.

Riadt vállakra estek le a fejeiket bódító tálszok. Villágnak ura... elakad a torkokon a borzalom szava. Fehérruhás, fehérfőkötős anyák, akik még a faluban maradtak, sípogva és jajveszékelve keresik-szólítják a gyerekeket.

A stenderek körül mellüket verdesik az öregek. A viduj bűnvallomásával ké-szülnek az utolsó útra.

Hányszor érzi utolsó óráját a zsidó?

Ismerek itt a kozákokat. Tudja itt mindenki, mi a kancsuka.

Hol van már az imaszó? Hol van az álef-bét rendjébe fűzött piut, fohász és szolozsma? Részeg rikácsolás szentségteleníti meg a szentség óráját.

— Takarodjatok! Beszál-lásolás.

— Semmi gajdolás! Hal-lottátok!

Az elnémitott imádkozók könyörgésre fogják a dolgot.

— Kaptok, katonaurak, enni, inni. Kaptok pénzt, kaptok pokrócot, ruhát, takarót, abrakot a lovakotnak csak ma estig hagyjátok itt bennünket. Ma van a mi nagy-nagy napunk, talán tudjátok, bõjtölünk már tegnap este óta.

A kozáksapat egyik fő-emberé mintha ráállt volna valami alkura. De meggon-dolta.

— Bolond beszéd. Min-den a miénk, ami a pincé-kamrák, a konyhátokban és kamaráitokban van. Jobb ha szaladtok, amig tudtok. Estére tisztaz, meg szászor-nyienen vagyunk itt. Pusztuljatok! En nem élemezek senkit se közlőretek.

Az egyik öreg odaállt a kozákhétmán elé.

Tálszát odavetette a stenderre. Négyperem sarkal-nak imaszálai nem valók az ilyen alkuhoz.

A kozákhétmán csodálko-zik a szüntelen rimánkodá-sok hallatára. Egy napot, félnapot kérnek a zsidók. Mi a csudát alkudoznak és mit erőszakoskodnak? Hl-szen hallották, hogy szabad az útjuk, hogy mehetnek, a hajuk szála se görbül meg. Mehetnek, futhatnak, amerre akarnak.

— De mostmár aztán ép-pen elég volt. Ha nem érti-tek a parancsot, majd meg-értitek a korbácsot. Takarodjatok!

Egy kis görnyedthátu, összeropant emberke csön-des, seziel szóval magya-rásgatni kezdett a kozák-vezérnek.

— Jó van, megyünk már. De látod uram, ott azt az embert, aki a szentség lá-dájának fehérselyme előtt áll... Aki nem fordul ide felénk, csak néz-néz napke-letre, ez az ember a mi kö-vetünk Isten előtt. A világ-gal hetven népéért imá-dkozik. Értsd meg a szavun-kat, neki nem szabad és nem lehet állóhelyét elhagy-nia, amig el nem mondta imádságát.

Csizmászarába dugta a kozák az ostornyelét.

— Hagyjátok a helyén — rimánkodik az öreg — a világ hetven népének a szószólóját és hagyjátok vele még kilenc embert, hogy ők, tizen, továbbimádkoz-zanak. Azt mondom, titek minden eleség. Mi megyünk már, azok a tizen is tovább-állnak, mihelyt fölpislog az esti csillag. Hát hadd ma-radjanak ők tizen itt ma estig.

Meglepte a kozákokat a menekülés elől elmenekülő-tiz zsidó bátorsága. Nem szokták meg az efféle a be-szállásolásoknál.

— Ertem is imádkoztok? Az atyuskáért is? Jó, ma-radjatok tizen. De egyetlen lélekkel se többen. Ha egy óra múlva itt találom a ti-zenegyedik embert, lelövöm, vagy fölakasztatom. Választ-hattok.

A tízre fogatkozott gyü-lekezet követe állt, állt az ómed előtt, állóhelyétől el nem mozdult. Zokogta to-lább imádságát.

— „Miképpen tisztulhat meg emberfia, amikor az égiserég se tisztá a Te szemében? Mi jögon zuge-lód-hat? Bajra, kínlódásra szü-ltetted. De övé a gyönyörű-ség, ha muló napját a Te igazságodnak szenteli...”

Gyönyörűség... Tan! Egi-ajándék és igazság...

A trembov-lai zsidók bõj-tölve és éhezve elindultak vándorutjukra. Öregek, asz-szonyok és gyerekek sebt-ben összemarkolták cõk-mõkjüket és mentek Tar-nopolon túlra, beljebb, bel-jebb, szegény Galicia falvai-ba, onnét még messzibbre. Estére kimustrált lovak ro-zsoga kocsjain döcögtek, ki meg másnap, messzibb vá-rosokba, vonaton. Merre? Hová? Arra befelé, amerre a kujencal, dolzonkal, pod-hajci és hordenkal zsidók már elvitték a pusztulás és pusztulás híreit.

A trembov-lai tizekkel ml-történi? Jóságos Istenünk, magasztos és erős! meghall-gattad bátor követünk bá-tor és hibátlan szavát...?

A kinok országútjára hajszolt nyáj kis csapatá-nak maradékával a tizenné-gyes háború második évé-ben Metternich herceg va-daskertjének fenyeveseiben találkoztam. A Marienbad-tól vezetõ csodás úton szá-guldott az autók Sangen-berg felé. Néhány száz me-neküül zsidót idelelepitet-tek.

A jószerence úgy akarta, hogy elakadt az autók és megálltunk.

Három sápadt, esetlen férfi meg egy lány ment el-éppen mellettünk. Egy kis elemõzsiát vittek. Sábátra készültek.

A négy földõnfutó Trem-bovláról való. Az egyik el-mondta az õ emlékezetes jomkipurjuk történetét.

Megadással és nyugodtan beszélt el, mi történt velük a Nagynapon. Aztán meg-kérdezte tőlem: nem hallot-tam-e, vagy nem olvast-tam-e az újságokban az õ minjányukról. Nagyon-na-gyon szeretne tudni vala-mit róluk.

Es van még egy fájdalma. Amikor a kozákok kihaj-szolták õket a templomból, elhoztak magukkal egy Széferterát, néhány ima-könyvet, amit nem lett vol-na szabad elhozniok...

— En menekültem — mondja az öregebbik — a

Tórával. Itt van velünk a Széfel Sangenbergben, le-romlott életünknek ez a fényugara, olvasunk belõle és a mi betüink biztatnak bennünket. De látod, uram, milyen balga az ember! El-hoztam magammal akkor a sófárt is. A sófárt! Es nem gondoltam arra, hogy a sófárra még jomkipur es-téjén szükség van. Hiszen az esti csillag feljövetelekor, a Sómá után, Adonáj mel-lett voló hétszerez vallomá-s-tételünk után, amikor meg-pecsételték itéletünk, meg kell fujni a tekiát. A mi minjányunkban, otthon, Trembov-lán, akkor jomki-pur estjén, elmaradt a nagy napok kétszázegyedik riad-dója... A Sechina kegyel-mét köszöntõ sófárhag.

— Mirõl lamentál elõtted a jórege? — kérdezi egyik utitársam.

Õ már a karlsbadi pro-menádon szeretne sétálni és untatja, hogy hallgatom, hallgatom a sófárkötelem adósának alperesi elõadá-sát.

— Adj nekik egy forintot, a nevemben is egyet, ezzel gyorsan megoldod a problé-mát.

El tudom-e magyarázni utitársamnak, a derék civil-jogásznak, hogy milyen su-lyos eset ez a trembov-lai akta. Hogyan értessem meg vele, hogy ezek az emberek adóscok maradtak tavaly kétszázegyedik sófárhag kö-zül egyetleneggyel? Ros-hásáná, a muszafutáni har-mincas szerissel, a slosim kolt pótlékollásával, szára kerekítik ki a szent-hango-ka az újv, ez kétszázás hang. Van aztán ezenfelül még egy, a nagy és befejezõ harsonaszó, lelkek riasztója és lelkek nyugtatója: a Neila utáni kétszázegyedik hang...

A sangenbergi menedék-re tartó testvérem úgy érzi, hogy személy szerint õ van tartozásban ezzel az egy sófárhanggal a túrelmes és hosszantartó hitelezõ előtt.

Nem közönséges jogeset ez. Hiába mondanám neki, hogy van a földi jogszolgá-ltatásban is „lehetetlenülés”. Es van tehetetlenülésnek figyelembevetele a hatszáz-tizenhárom parancsolat kö-rül is, a „terített asztal” kódexének gyakorlatában, testnek és léleknek menté-se — menekvése...

Egy bizonyos: bátor és erős sláichja a kis ciburnak megneemtántorodva ál-lottál meg helyeden. De szombatok szombatiájának estjén nem fujhattad meg a nagyitélet pecsétaszavas riadóját.

Es mégis-mégis elfogad-tott Maa-iv után jójelben és jószerencsében bizakodó áldásokat az ujló hold ar-culatának örmében.

Zsidó öröm. Felétek vilá-gított tiszri holdjának sá-padt fénye.

Aki egekbe építetted lak-helyedet, aki a hegyeket itatod magasságodból, aki kegyelmez a bûnösnek ité-letnapján, — óh, könyörülj a trembov-lai tizeken... Te tudod, Te látod: a mara-dék-minján és a világgá korbácsolt földõnfutók bi-zony nem köszönthették itéletnapnak estéjén imá-d-ságos tizenkét kapudba ré-vülõ, szent rianással itéle-ted pecsétját... és a meg-tisztult lelkekre vigyázó Sechina õlelését.

AZ ÚJ AV ALKALMABOL
VEVOINEK, ISMERŐSEINEK
SANA TOVAT KIVAN

FLEISCHER R.,
PAPLANÜZEM,
TEL-AVIV, PINSKER 31

Tökéletes
butorok
mindenfajta árban
Wagenberg-nél
a bécsi szakembertől,
TEL-AVIV, Ramban-u. 8.
שנה טובה

שנה טובה
KIVAN
ESZTER
hölgyfodrász-szalón,
TEL-AVIV, Ben Jehuda 74
*
LICHTMANN
SAMU IDA
a kozmetikai osztály vezetője.

Villanyborotvagépek
szakszerű javítása

RUBIN JAKOB
T. A., Jessoð Hamala 8.
Tachana Merkázitnál
ÖSSZES VEVOINEK
שנה טובה

שנה טובה וואושרה
kiván vevőinek, rokonai-nak, barátainak és isme-rőseinek:

Spiegel Cvi
RÁMAT GAN,
Bialik-utca 11.

שנה טובה
KIVAN VEVOINEK ÉS
BARÁTAINAK

„Hel-Tric”
Herman Torán
(Terkeltaub)

Dr. DUSCHINSKY EDE
Tel-Aviv, Bialik utca 25.
rokonainak, barátainak és
ismerőseinek

לשנה טובה תהבו ותחמו
és kellemes ünnepeket
kiván.

Kolozsvár, Torda, Nagyvárad-i
VOLT és ISRAELI VEVOINEK,
BARÁTAINAK KIVAN

שנה טובה
Ungerleider Laci
PARFUMERIE,
T.-A., SHEINKIN-U. 4. SZ.

Salamon Mihály
és neje
ezúton küldik ünnepi és
és újévi jókívánásaikat
rokonainak, barátainak
és ismerőseiknek.

שנה טובה וואושרה

HIRDETŐFELÉLMINEK,
ROKONAINAK
ÉS JÓBARÁTAINAK

שנה טובה וברכה
KIVANOK
KLEIN BÉLA
TEL-AVIV, LA GUARDIA 44

„GALLIA” textil
TEL-AVIV 36.
Nachts Benjamin

az újesztendőre minden jól kíván vevőinek és barátai-nak. Együttal meghívja õket, tekintsék meg az új szezonra beérkezett dús választékot: Tweed, ripsz férfi- és nõi szöveteket, ballonselyem különleges nõi árut, stb.

KAMER ES RAUER

HANAGAR BUTORÜZLET

TEL-AVIV, ALLENBY 20.

שנה טובה תכתבו ותכתמו
KIVAN T. VEVOINEK, ROKONAINAK ÉS
BARÁTAINAK

Grosz Henrik

Képeslap

Munkácsi Noémi:

Korunk zsidó asszonya - Ráchel Janait

Az újzealandi Tokoroában egy esküvői szertartást öt nyelven kellett lebonyolítani. A menyasszony fehér-orosz volt és Kinában született. Angolul egy szót sem tudott. A véglegesen görög volt, aki más nyelven nem is beszélt. Az egyik tanú lengyel volt, aki értett valamit oroszul és egy ciprusi, aki görögül tudott. A boldogító igent öt nyelven mondták el.

(Time Csikágó)

Egy new-yorki telefonszám 3 ezer alkalmazottja között lefolytatott vizsgálat alapján megállapították, hogy a lelkiileg kiegyensúlyozott egyének sokkal kevésbé vannak kitéve a különböző betegségeknek, mint a veszekedő, házastárs teremtészetű emberek. A kiegyensúlyozott lelki nők nyolcvan százaléka mindig jókedélyű, kedves és egészséges.

(Time Csikágó)

John Sand londoni teherautósóftört két óra leforgása alatt kétszer büntették meg forgalmi kihágás címén. Az első alkalommal azért büntették meg, mert 80 kilométeres sebességgel hajtott olyan körzetben, ahol maximálisan 50 kilométeres sebességgel szabad hajtani. A második alkalommal azért büntették meg, mert 15 kilométeres sebességgel hajtott olyan körzetben, ahol a minimális hajtási sebesség óránként 35 kilométer.

(American Magazin)

Federik G. Osborn new-yorki játékgárós félmillió dolláros kártérítést pert indított a new-yorki Waldorf Astoria szálló ellen, mert nem keltették fel reggel kilenc órakor és így elaludt egy üzleti tárgyalást, aminek következtében legalább fél millió dollárt vesztett.

(American Magazin)

Dr. Clayton Albert Smucker, a hazletoni (Pensylvania állam) epizkopális templom lelkesze kijelentette, hogy az anyósokkal tényleg baj van és rászolgálnak a róluk szóló viccekre. A lelkes eladás sorozatot tartott, melyben bebizonyította, hogy az anyósok a házasságok 76 százalékát rontják el.

Dr. Smucker azt javasolja, hogy az egyetemeken külön tanfolyamokat rendezzenek azon nők részére, akiknek fiuk vagy lányuk házasságnál készül.

(N. Y. Herald Tribune)

Joseph Pradier, 37 éves párizsi lakos revolvert vásárolt, hogy feleségét, akit azzal gyanúsított, hogy megcsalja, agyonlője, de a revolver több ízben csütörtököt mondott. Pradier először a fegyverkereskedőt fenyegette meg, hogy kártérítést pert indít ellene, majd a rendőrségre ment és ott mondta el, hogyan csapta őt be a fegyverkereskedő. Pradier feljelentése visszafelé sült el: letartóztatták és gyilkosság kísérlete címén büntetőeljárást indítottak ellene.

(Le Monde, Párizs)

— Milyen a beteg szív működése, kedves nővér? — kérdezte az orvos.

— Azt hiszem rendben van — válaszolta az ápolónő. — Már kétszer tett nekem szívből jövő ajánlatot.

(The New Yorker)

Orvos: Allitsak ki egy hallott bizonyítványt?

Rokon: Főlöszleges! Elég ha arról állít ki bizonyítványt, hogy ön kezelte.

(The New Yorker)

Ha korunk zsidó asszonyának képét akarjuk példadasként állítani jövő nemzedékek elé, választásunk csak arra eshet, aki szinte e föld multjából nőtt ki, lépteivel járt, szemével látott, szenvedésével szenvedett és álmai megvalósításáért küzdött. Azok sorában kell keresnünk, akiknek gyermekük hősi halála örök vérszerződést teremtett köztük és e föld között.

Hányszor, hányféle alakban is kerestük már őt, a zsidó asszonyt! Kerestük a Biblia mitikus világában, majd idegen kultúrák napfényében tündöklő, távoli alakok között. A félelmek sorában, akiknek élete tulnőtt a feledésen.

Mult napokban, hogy szavát hallhattam, kezét szoríthattam, úgy érzem, találkoztam vele: korunk zsidó asszonyával!

Több ízben láttam fogadótermében. Először a jeruzsálemi nőszövetségek fogadásai alkalmából. Ott állottunk az elnök ház virágpázsitos kertjének ajtajában. Igazolásra vártunk, vagy valami hivatalos formára, mint ahogy a világ minden országában szokás ilyen alkalommal. Semhol semmi! Csak egy fiatal rendőr őriz az államelnök házában. És, ahogy tovább megyünk az izraeli modern népművészeti stílusban berendezett faépületekben elhelyezett fogadótermek, a mult párhuzama kísért: Valaha látott, vagy képeken szemlélte paloták évszázadok tradícióit őrző hideg, pazar pompájára gondolunk. Itt minden művészi eszen otthonos! A könyvek, képek, a vitrinekben elhelyezett archeológiai ásatásokból előkerült, apró kis cserép tárgyak és a ház minden ablakában, sarkában illatozó, virító sok sok színes virág...

A művészi otthonosság érzése hangulata még teljesebb lesz bennünk, amikor a ház asszonya, az államelnök hitvese Ráchel Janait kedves egyszerűséggel lép be asszonytársal közre. A jelenlevők csaknem mindegyike személyes ismerőse. Az országban eltöltött hosszú évek közös emlékei fonják össze életüket. Egyik, vagy másik munkaterületen is együtt dolgozott vele némelyik. Csendes felállással üdvözlök a belépőt. Ráchel, (mindenki csak

ezen a néven emlegeti) be-szédbe kezd. Legutóbbi külföldi utazásuk emlékeiről számol be. Talán így mondhatnánk: Hogyan látta az állam első asszonya a háborútáni, szörvényaiban megmaradt olaszországi, délfranciaországi kis kehilák életét, hogyan értelmezte vezetői gondolkodását. Eljárult templomokról, elnéptelenedett zsidó iskolákról, romokról, pusztulásról, bűnös közömbösségről, elidegenedéssről kell beszámolnia. A felelős emberek mindig visszatérő, kiirhatatlan galuti szemléletéről, akik a jelen viszonylagos jólétében megfeledkeznek az örök zsidó történelmi tanulságokról.

Útjuk során egy gyönyörű műemléknek számító délfranciaországi kis templomot látogattak meg. Csodálatosan épen maradt meg benne minden, csak az imádkozó hívőket, úzte el falai közül a vihar. Az előimádkozó asztalon még nyitva a könyv, amint utolsó alkalommal, a németek bevonulása előtt olvasták a vigasztaló jesásjasi Ige: "... És léssen ama napon, kinyújtja az Ur az ő kezét, hogy magához emelje népe maradékát... És zászlót emel a nemzeteknek és összegyűjti Izraél elszéledteit, Juda szét-szortjait és összehozza őket a föld négy széléről..."

— Képzeltetek meghatótságunkat, amint a profeciát ott azon a helyen olvastuk! És képzeltetek, mennyi elgondolkodató élményt, történelmi benyomást jelentett ez az ut a „nási selánu"-nak — fűzi hozzá nem kevés asszonyi büszkeséggel.

Visszaérkezésükről is egy kedves jelenetre emlékezünk.

— Hajnók amely új órákat, nagyrészt idős embereket is hozott magával, a haifai partok felé közeledtet. Mindnyájan a fedélzetre tódultak és az új olék könnyekkel szemükben énekeltek a zsolót... Midőn visszahozta a Ur Cionnak foglyait, olyanok letünk, mint az álmodók... Egy gyermekkel teli kirándulóhajó jött velünk szembe. Daloltak ők is, héber szóval ők is... A kétfelől jövő ének hangjait egybe-ölelték a szél hullámai. Versenyre kelt a könnyes dal a vidám ujjongással, a mult sóhajtása a jövő re-

ménységével. És mire beérünk a haifai kikötőbe bizony a sok sok édes gyermekhang lett a diadalmas...

Másodízben a házukban rendszeressé vált bibliai órák egyikén volt alkalmam látni Ráchel Janaitot. Ez órák előadója Nachama Leibovitz, az ország egyik legismertebb női biblia-magyarázója, főiskolai előadó, akinek szavát lélegzetfojtva lesi ez a jól felkészült, művelt bibliakezdő női társaság. Mindenki nyitott könyvből követi az előadást, amelyet jó tárgylismeretre valló kérdések élenkítenek. A leggyakrabban kérdező az államelnök hitvese. Ez alkalommal külföldi vendégek érkeznek az óra közepén. Az államelnök kíséretében jönnek. A hallgatóság felállással köszönti az újonnan érkezetteket. Az óra folyik tovább, az előadónő élenkítenek magyaráz. Aggadikus példával érteti meg az Egyiptomba élelemért vándorló testvérek nehéz lelkiállapotát, a kiktől kérésük fejében legfialabb testvérüket, öreg, élettől próbált édesapjuk alkonyéveinek megmaradt örömet kéri a hatalmas alkirály.

Ugy érezték magukat Já-kob fiait, mint a süllyedő hajó vesztét tehetetlenül szemlélő kormányos, vagy az apa, aki éhhalállal küzdő gyermekeinek nem tud táplálékot adni... Az államelnök lefordítja külföldi vendégeinek a magyarázatot, azok értenek a szóból... A vendégek távoztával is folyik tovább az óra. Hosszan vitáznak, frissen, élénken, mintha életünket érintő, napjaink izgalmasan érdekes politikai vagy gazdasági kérdéseiről volna szó...

Harmadízben a Makka-be ezidei országos gyűlésének fogadása alkalmából láttam Ráchel Janaitot. Két felejthetetlen kedves jelenet emlékéit őrzöm e napról.

Az egyik: Avigdor Hámé-iri üdvözlő beszéde.

... Egyízben a Ráchel Janait állapította és vezette mezőgazdasági iskolában tartottam előadását, — említi beszédében Háméiri — a „chaluca" szó igazi értelmét akartam a fiatal leányokból álló hallgatóság előtt megmagyarázni.

— Ime a ti Rácheletek! Ő testesíti meg igazán a chaluca szó fogalmát.

— Egy ilyen fogadást megelőzőleg vita támadt, vajjon milyen megszólítás is jár az államelnök hitvesének?

— Egyszerűen Ráchel Janaitnak kell őt szólítani, nincs ennél nagyobb títulus számára!...

A fogadás legmegrázóbb jelenete, Ráchelnek Szenes Channa anyjával való találkozás volt. Ráchel hozzálépett, könnyezve karolta át Szenes Bélánét és egész idő alatt nem engedte el maga mellől. A két, hősi gyermekét vesztett anya találkozására festőművész ecsetjére méltó kép volt. Mintha benne minden vértanu gyermekét gyászoló zsidó anyát ölelt volna szívére...

Mintha nem is az államelnök hitvese állott volna előttünk a pillanatban, hanem egy társunk, akinek sorsa a mi multunkból nőtt ki, aki lépteinkkel járt, szemünkkel látott, szívünk szenvedésével szenvedett és álmaink megvalósításáért küzdött... Ráchel Janait állott előttünk. Korunk Zsidó Asszonya...

Jeruzsálem, 1955 augusztus

PASZTOR BÉLA EGYÜTTESE
és GÁTI DEZSŐ JELENTIK:
AZ ÚJ ÉVBEN
Bársony Rózsi
VENDEGJÁTEKAT

A MAGYARAJKU KÖZÖNSEGNEK
boldog újévet kívánnak
PASZTOR BÉLA GÁTI DEZSŐ
ROSNER MIKLÓS
ÉS A TÁRSULAT TAGJAI.

BOLDG UJÉVET KIVAN BARATAINK, ISMERŐSEINEK, T. KÖZÖNSEGÉNEK ÉS AZ ÚJ ÉVBEN BEMUTATJA:
ANNI NICOLAS
(TOTO GRUIA)
SANZON- ÉS JAZZ-ÉNEKESNŐT.

CONCET MANAGERS CO. GÁTI DEZSŐ
HAIFA, POB. 4094, TEL. 2458. TEL-AVIV, Park Hotel, Telefon 23208

MIDINETTE
KALAPSZALON
TEL-AVIV, HAJARON 47.
(Allenby-sarok)
KIVAN T. VEVŐINEK ÉS ISMERŐSEINEK
לשנה טובה ותחתיה
OSZI MODELLEI
MEGERKEZTEK.

Párnák, paplan
átolgozása. - Toltisztítás.
Pelyhet, tollat veszek.
BABAKLINIKA.
Weingarten
Tel-Aviv, King George 9.

BOLDG UJÉVET KIVAN ÜZLETFELEINEK
Steuer Miklós
dipl. látszerész
R Á M Á T - G Á N
(BUDAPEST)

Ruha
SZOKNYA-BLUZ
különösen olcsó áron!
„Állapotos" ruházat
SPECIALIS MODELLEK.
„JUDITH"
TEL-AVIV, Hákarim-l-u. 39.
(Allenbynél)

KESHET

VEVŐINKNEK
ÉS BARATAINKNAK
שנה טובה

Textilfestő
és appretura
KESHET Ltd.
Szárzatisztító
üzemek
KESHET Ltd.

Adó-
ügyeit, könyvelését,
alkalmazottaival való
elszámolását vállalja
Kovács-iroda
TEL-AVIV,
Rotschild 8., 25. ajtó

FARKAS ADOLF
BAROMFIKERESKEDŐ
T. A., BEN JEHUDA 190.
kiván rokonainak, barátainak és tisztelt vevőinek:
שנה טובה
Naponta frisse, orthodox kóser
SZARNYASHUS KAPHATO.

Ágytollszaküzlet
ÉS TISZTÍTÓÜZEM
L. SCHOTTEN
kiván vevőinek és ismerőseinek
שנה טובה
T. A., Slomo Hámélech 2.
(King George-sarok)
Telefon: 21891.

Máchlávát Kfár-Bialik
„Titám" LTD.
kfár-bialiki sajtgyár
(igazgató: Dr. KEMÉNY)
AZ ISMERT KIVALÓ mesek sajtok ELO-ALLITÓJA
boldog ujesztendőt kíván
HÜSÉGES VEVŐINEK
ÉS FOGYASZTÓINAK
1955 IX 16 Uj Kelet 15

AZ IZRAELI IKKA-KÉPVISELET
ÉS A MUNKATÁRSÁK
Kemény Gábor és Gréti
Gizskalay Klári, Haifa
Vajda Mose, Jeruzsálem
JÓBARATAINKNAK, ROKONAINAK ÉS ÜZLETFELEIKNEK
BOLDG, EREDMÉNYES
UJÉVET KIVÁNNAK
Egyben értesítjük t. ügyfeleinket, hogy a ros-hásáná előtt kiosztott csomagokról (7. csoport) az átvételi elismervények máris megtekinthetők, továbbá, hogy a 8-ik csoport szukkot előtti kiosztását is biztosítottuk.
AMIDON JOISMERŐSEIMNEK ÉS KEDVES VEVŐIMNEK BOLDG UJESZTENDŐT KIVANOK, KÖZLÖM, HOGY KALAPSZALONOMAT HAIFAROL.

TEL-AVIV-ba
ACHAD HAAM 94. ALÁ
HELYEZTEM AT.
KALAPSZALON

Ros-hásáná szerepe a zsidó történelem első alijjája idejében

Nagyon keserű megállapítás a zsidó történelemnek, hogy a zsidó nép addig amíg saját földjén független nemzeti életet élhetett, idegen bálványokat imádozott, hogy saját kultúrája és életmódja helyett a körülvevő népek orgiáit követte. Saját hazájában szülőlt le a zsidó nép a legérősebben, ott süllyedt le a lehető legmélyebbre. Hiába valónak bizonyították Jesaja és Jeremijá próféták lángoló szavai, hiába mondták meg előre a népek, hogy a zsidó erkölcs megtagadásának vége nemzeti pusztulás lesz. A pusztulásnak előbb be kellett következnie, hogy a nép belőle tanuljon. Elpusztult az ország és elpusztult magának a népnek a zöme. Csak töredéke került fogságba Babilóniába. Ott azután kezdett magára eszmélni a megmaradt töredék. Onnét kezdett azután felkiáltani saját Istenéhez, „Istenünk, hűtlenek lettünk tanításaidhoz, azért — most belátjuk — joggal elkergetté a hazánkból, el a számkivetésbe, idegen földre. Most mikor a számkivetés keserű kenyerét esszük más életet akarunk kezdeni, hogy megint visszatérhessünk a Te Házadba, a Te Szentélyedbe. Vissza akarunk térni hozzád és apáink földjére, saját hazánkból.” kiáltotta a nép szíve mélyéből.

Ott volt velük Ezekiel próféta is, akl „az elszáradt csontokba” életet lehelt és látván a javulási folyamatot, „feltámadást”, nemzeti újjászületést ígért, — visszatérést a hazába. Meg is indult a nemzeti újjászületés. A számkivetett nép a közben elnyert polgári szabadsága dacára nem asszimilálódott, hanem büszkén zsidó nemzeti életet kezdett élni, olyannyira, hogy a babilóniai zsidóság szellemi szempontból a golá legtermékenyebb zsidósága lett. Századokkal később ők írták az éppen fölül „babilóniainak” elnevezett Talmudot, amely a zsidóság az egész golában szellemi utavalóul szolgált, — amely nélkül a zsidó történelmi lélek legkiválóbb ismerője, Zunz, szerint a zsidóság a szétszórtság sötét századaiban a cigány-nép nivójára süllyedt volna le.

Babilóniát azután Perzsia hódította meg és Cirus király megengedte a várva-várt visszatérést. A zsidóság akkor Babilónián kívül egész Elő-Ázsiában elszórtan élt és Cirus manifestumát, „Balfour deklarációját”, mindenütt megváltásként fogadták. A manifestum úgy szólt, hogy a gazdag zsidók, akik nem kívánnak visszavándorolni, tartsák kötelességüknek, hogy a visszatérőket „arannyal és ezüsttel” támogassák. És minthogy a felhívás a „legmagasabb helyről” érkezett, a zsidók — dicséretükre legyen mondva — meg is tették a köte-

Írtá:
Dr. Tomaschoff Baruch

lességüket, — sokkal inkább, mint zsidóink a Balfour-deklaráció idején.

42.000 zsidó — nagyobb részt chaluzszerű fiatal és vagyontalan idealista — Ezrá és Nechemjá vezetésével. Ez a 42.000 chaluz — ezt a nagy történelmi ténytet nem lehet eléggé aláhúzni — vette meg alapját a rákövetkező 2500 év zsidó történelmének, sőt azt lehet mondani, hogy ami zsidó nép azóta fennáll, az annak az alijjának köszönhető, annak, amely a Második Zsidó Állam alapját vetette meg, amely nélkül tehát sem zsidó nép, sem kereszténység, sem mohamedanizmus ma nem volna. Egyszóval, a mai kultúremberiség sem létezne, vagy legalább is nem a mai megjelenési formájában.

Ez az alijja a mostani időszámítás előtti 537-ben történt, tehát körülbelül 2500 évvel ezelőtt. Nem tudjuk a pontos hónapot, de annyit

bizonyos, hogy a rákövetkező ros-hásáná napja volt az, amikor az „új olék” a Jeruzsálemben újból felépített Szentélyben először hozták az azelőtt szokásos ünnepi áldozatokat. Ennek nemcsak pozitív értelemben volt nagy nemzeti jelentősége, hanem azért is, mert a nép ezzel bizonyoságot tett arról, hogy idegen bálványok nem kíván többé áldozni. Ez a ros-hásáná szentelés volt valamennyi megelőző újévi ünnepnél, mert a nép valóban mély megbánást mutatott a múlt bűneiért és szent esküvel fogadta, hogy a zsidó úttól többé el nem tér. Ez volt az első nagy tesztvény a népek, a komoly visszatérés Istenéhez és népéhez. Ujbol dalolt a nép saját templomában, újból dalolt a levíták és pengették hárfáikat, szabadon, saját földön.

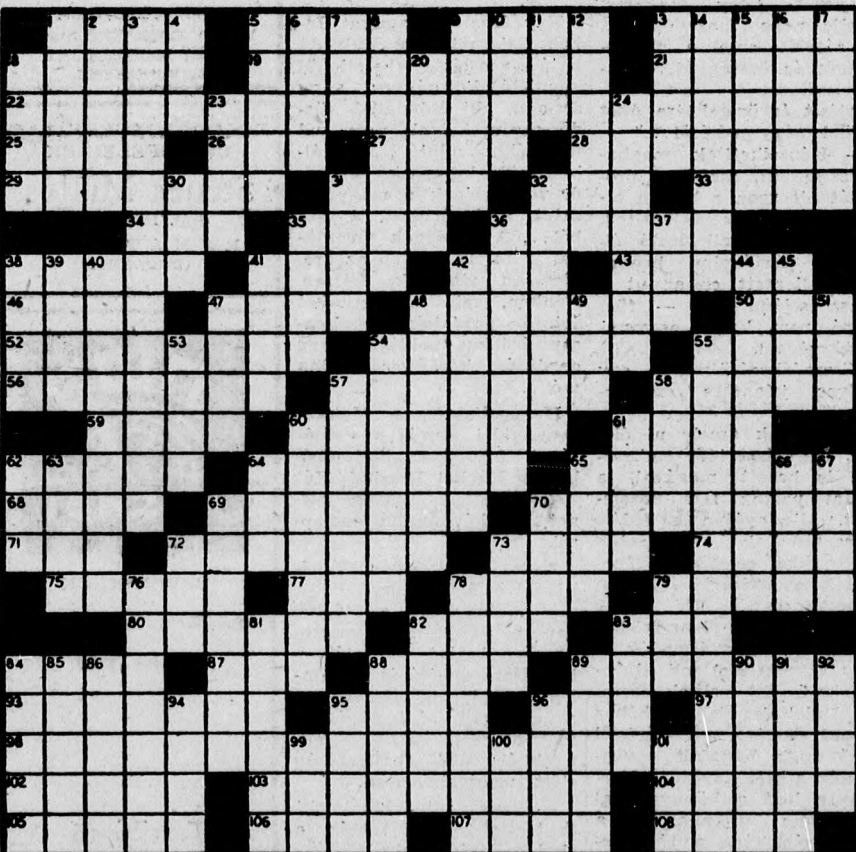
Ezen a ros-hásánán olvasták fel legelőször a népek a Tóra azon szakaszát, amely az összes ünnepek rendjét és betartását rendeli el, azaz ekkor lett intézményesítve a Tóra hetiszakaszainak szombatoként való

felolvasása. Ennek hordereje alig mérhető fel, hiszen ez a hetenkénti tóraolvasás azután — 2500 éven át — a zsidó nép szellemi életének alfa és omegája lett. „Ne sirjatok, ne gyászoljatok”, hirdette Ezrá és Nechemjá ezen a ros-hásánán a népek, „ogyetek, igyatok jót és edeset”, — innét származhat a méznek ros-hásánákor szokásos élevezete, — örüljön az egész nép az Istenhez való boldog visszatérésének. Valószínűleg ide lehet visszavezetni a táncoló, daloló szellemet, amelyet a chászidizmus vitt bele az azelőtt örökké komor keleti zsidóságba. A gondolat, hogy táncol-dallal kell befejezni még a jom-kipur is, ezen Nechemjá korabeli ros-hásánákor foganhatott meg. Ebben a szellemben hirdeti a chászidizmus, hogy „nem önmagunkat marangolya, hanem megtisztultan és megtisztult szívünk örömeivel emelkedjünk fel az Istenhez a bűnbánó napokon is, hogy a jom-kipur a legbecesebb ajándéka az Istennek, hogy a nap az Eg örömhirdetője, a megbocsátás, a kiengesztelés hírnöke.”

Ez volt a zsidó történelem Nagy Ros-Hásánája, amelyről joggal mondják a zsidó történetírók, hogy az jelenlegében az Egyiptomból való kivonulással hasonlítható össze.

KERESZTREJTVEŒY

1955 SZEPTEMBER 16

Vízszintes: 1. Európai főváros egyik része. 5. Nyujtani. 9. Siet, idegen nyelven. 13. Tiszjelölt. 18. Csomagolás, Izraelben. 19. Shakespeare dráma egyik főszereplője. 21. Vissza: héber esküvő. 22. Nemrég lezajlott filmesemény Olaszországban. 23. Az első férfi. 26. Helyhatározó kevert betűl. 27. LAERT. — 28. Mesébeli állat. 29. Tanszék. 31. Vissza: foltold. 32. Idegen nép — héberül. 33. Regi. 34. ... ra, főpap korona. — 35. Származik. 36. Hangszere, keverve. 38. Vissza: története. 41. A jégbe vajt lyuk. 42. MLL. 43. Európai nép. — 46. Építkezés egyik alapanyaga. 47. ITEK. 48. Angol ifjúsági író. 50. Végtag. 52. Rádió. tartozékok. 54. Tömeg. 55. Papagály-név. 56. Vissza: magyar író neve, az első kettős mássalhangzó egybe. 57. Vissza: mezel munkát végez. 58. Fejfedő. 59. Női név becézve. 60. Távolkeleti templomok. 61. ZOKN. 62. Vissza: virág utolsó betűi cseréje. 64. Fátusosan kereskedők. 65. Vissza: len-csék. 68. Ütem — idegen nyelven. 69. Visszaján. 70. Vissza: ülohe-lyek. 71. Vétel és eladási tárgy. 72. Elhajított. 73. Vissza: nőnév. 74. Nőnév. 75. Vissza: héber női-név. 77. Vissza: csuk. 78. Hűsítő ital egyik neve. 79. Vissza: idegen férfinév. 80. Vissza: ócsákák (é=ó). 82. Becézett női név (i=j) 83. Vissza: híres kutya egyik neve. 84. Vissza: klácionista képviselő. 87. SYO. 88. Héber osztály. 89. Meleg szél. 93. Vissza: festőszerszámok. 95. Magyar folyó fonetikus német neve. 96. AAR. 97. Clonius vezér, Róma és Jeruzsálem írója. 98. Dán mesékítő. 102. Shakespeare alak, fonetikus. 103. Vissza: melegérvény, végén fölös hangzó. 104. Iskolafajta

végén névelő. 105. Szegelet. 106. Hűsítő ital egyik neve. 107. Nyujt. 108. Francia időhatározó. Függőleges: 1. Zsákmány. — 2. Izraeli kikötő. 3. Okori törvénykezéséi. 4. Tóra. 5. Női név. 6. Vissza: birtokos névmás. — 7. Helyi mulatság — magán-ünnep. 8. Pásztorjátékok. — 9. Izraeli igazság (m=mm). 10. Ilyen dal is van — keverve. 11. Ipari növény — keverve. 12. Olasz epikus, végén keresztnevének kezdőbetűje (Elvezett Jeruzsálem). 13. Idegen számnév, fonetikus. 14. A borfű. 15. Ordas. 16. Indokinal város — betűl keverve (i=e). 17. TOLYN. — 18. A világítatlan. 20. Arus — utolsó betűl felcserélve. 23. Idegen gyógyszer. 24. Lármázik — fölőleges kettőzések. 30. Idegen névelő. — 31. Vissza: kérdést intéz. 32. Vissza: norvég kollaboráns, fonetikus. 35. Férfinév. 36. Könnyű fémfajta (k=kk). 37. Nyelvtani fogalom — keverve. 38. L-lel a végén zománc. 39. Helyhatározó keverve. 40. Szépséztel. 41. Vissza: ütökzet, kettős mássalhangzó egyben. 42. Távolkeleti államfő, végén fölös betű. 44. Bűnbánó nap fontos imája, elől fölös betű. — 45. Dalmát kikötő. 47. Kereszt-felirat. 48. Becsátást kerék. — 49. Vissza: idegen rakpart, fonet. 53. Vissza: nőnév. 54. Vissza: sírás. 55. Vissza: hevesen ellenáll. 57. Pesti színész. 58. Keresztapa. 60. Vissza: híres sebész (p=f). 61. A 45 függőleges. 62. Hírdőda betűjele. 63. ... thustra — perzsza vallásalapító. — 64. Vissza: hangszere. 65. A 78 vízszintes. — 66. Ázsiai állam betűl keverve. 67. Becézett szülő. 69. Húsz — idegen nyelven. 70. Vissza: így kell, betűhiány. 72. Helyhatározó szót. 73. Francia író. 78. A 918. Duma egyik párta, keverve. — 78. Vissza: csököknek (s=z). — 79. Ir — idegen nyelven, betűhiánnyal. 81. Csemete. 82. Azonos magánhangzók. 83. Vissza: idegen birtokosnévmás. 84. Ilyen szer is van. 85. Nőnév. 86. Jaramák — idegen nyelven. 88. Vissza: okmányok. 89. Testi fogyatkozásban szenved. 90. Kényúr (s=z). 91. Történelmi patak. 92. ... Brück, szárszországi város. — 94. Vissza: fűtőanyag (c=k). 95. Nem több, régebben. 96. Göngyűly, keverve. 99. Vissza: becézett női név. — 100. Vissza: orosz folyó. 101. Kor-szak.

UJ KELET
REJTVEŒY-PALYAZAT
SZELVEŒY
1955 SZEPTEMBER 16

Név: _____
Cím: _____

» ה ש פ ע «

TRADE WITH ISRAEL

MINDEN IZRAELI FIOKJA

KIVAN

VEVOINEK A KÜLFÖLDON,

ROKONAINAK AZ ORSZAGBAN

ES EGESZ IZRAELNEK

שנת שפע, ברכה והצלחה
כת'בה וחתימה טובה

KAVENAZ FISCHER ETTEREM

JERUZSALEM, Feuchtwanger bank épület.
Telefon: 5536. Zion mozinál.

Kitűnő magyar konyhával várja kedves vendégeit.
Szigorúan kőser. • Elsőrangú kiszolgálás.
Esküvők és mindenféle ünnepély rendezése.

Minden vendégünknek és barátunknak שנה טובה

HAIM PICK PERFI. ES NOI-SZABO

JERUZSALEM,
Princess Mary 11.

összes ismerőseinek, barátai-
nak és üzletfeleinek
BOLDOG UJÉVET KIVAN

A KOLYOSOS ES TOKALON MINDEN BARÁTJANAK

שנה טובה ומוצלחה

TALPIOT Comp. Jeruzsálem

שנה טובה ומוצלחה
kiván barátainak és volt
tanítványainak

Reich, Samuel

VOLT VERBŐI FÖRABBI

Jelenleg:

JERUZSALEM, TALPIOT

VEVOINEK, ROKONAINAK

ES BARÁTAINAK KIVAN

שנה טובה

"REKORD"

DIVATÁRU, PERFI, NOI-

GYERMEKFEHERNEMU

JERUZSALEM,

JAFFA-UT 183., Városkertnél.

Kedves előfizetőimnek és jó-

barátainknak

eredményteljes, boldog

újesztendőt kívánok:

Rauschnitz

kölességeknyitár,

Jeruzsálem, Javetz u. 2.,

Eggedel szemben.

Chajim Herskovits

és CSALÁDJA, Jeruzsálem

kiván testvéreinek, roko-

nainak, összes barátainak,

ismerőseinek és üzletfelei-

nek, szerencsés, jó évet

כת'בה וחתימה טובה

שנה טובה

חתימה וחתימה טובה

kivánunk rokonainknak,

barátainknak és üzlet-

feleinknek

BLANKA MICHAEL

ABUGOV

FÜZŐSZALON

Jeruzsálem, Ben Jehuda 4

חתימה וחתימה טובה

שנה טובה

חתימה וחתימה טובה

Kedves előfizetőimnek és

jóbarátainknak kívánunk

שנה טובה

ERDŐS BELA,

AZ UJ KELET

JERUZSALEM MEGBIZOTTJA

ÉS FELESEGE.

Szabadságomról visszatér-

tem — és

BOLDOG UJÉVET

KIVANOK

kedves ÜGYFELEIMNEK.

BERGER,

Jeruzsálem, King George 12

Rokonainak, barátainak és ismerőseinek kíván

לשנה טובה וחתימה טובה

Rav Fischer Benjamin Zeév

és családjá

Jeruzsálem, Bajt Vegán.

Kedves rokonainknak és

vevőinknek kívánunk

חתימה וחתימה טובה

Lebovits Mordecháj,

óra-, ékszer- és ezüstáru-

szaküzlet,

Jeruzsálem, King George 11.

Rokonainknak, ismerőseinknek

és üzletfeleinknek szerencsés,

jó évet és

חתימה וחתימה טובה

JEHUDA HEISZ

ÉS CSALÁDJA

JERUZSALEM,

KEREN KAJJEMET UTCA 28.

שנה טובה וחתימה טובה

חתימה וחתימה טובה

kiván rokonainak, ismerőseinek

és vevőinek

M. DEUTSCH

JERUZSALEM, JAFFA-UT

divatruház, Irjával szemben.

Az igényes közönség bevásárló-

helye.

שנה טובה וחתימה טובה

חתימה וחתימה טובה

Jól akar étkezni

JERUZSALEMEN?

Keresse fel

Jenő bácsit

a Dudu áttérben,

a Ben Jehuda és Lunz-u. sarkán.

Az ünnepekben is nyitva.

Előjegyzést még elfogadunk.

Magyarajkuak találkozóhelye.

BOLDOG UJÉVET

kivánunk kedves vevőin-

nek és ismerőseinknek:

Schubert Lea és József

„Briut” hentesárnyár és ület

JERUZSALEM,

Princess Mary 12.

שנה טובה וחתימה טובה

חתימה וחתימה טובה

Dr. Büchler Jákov

(JENO)

JERUZSALEM,

Mordecháj Ben Hillel-u. 9,

ezúton kiván boldog újévet

חתימה וחתימה טובה

barátainak és ügyfeleinek.

VIDOR közvetítő-

iroda

TEL-AVIV, ALLENBY 94.

Telefon: 3345.

LAKASOK

EXISZTENCIÁK

ÜZLETHELYISÉGEK

ÜZLETEK

TELKEK, stb.

HIRDETÉSEKET

az UJ KELET és az összes

izraeli lapok részére,

eredeti árakon felvessz:

GERSHON BEN

hirdetőiroda,

TEL AVIV, ALLENBY 51.

TELEFON: 6 2 5 1 0.

16 Uj Kelet 1955 IX 16

ZENEÉLEST

Opera-problémák

Az olasz vendég-stagione itteni szereplése még akkor is alaposan felkavarta a kedélyeket, ha egyes szereplők, vagy előadások nem is állottak a legmagasabb színvonalon. De jelentősége, fontossága ezeknek az előadásoknak annál is elvitathatatlanabb, mivel hosszú évek óta nem volt alkalma közönségünknek többé-kevésbé hiteles formában Verdi és Rossini operáit élvezni. Csodálatos, milyen hirtelen megnöttek igényeink: Gigli, Lauri Volpin, Titta Ruffón, vagy Guglielmettin alul nem is adjuk és akik nem állottak most ki velük az összehasonlítást, azokat a sárga földig húzták le egyesek, sajnos, még a sajtó azon képviselői is, akik számára a régi jó Gollinkin-opera kép viseli a legmagasabb eszményképet... Hegedűben sem fogadunk már el Me-nuhinnál gyengébbet, és aki nem úgy zongorázik, mint Rubinstein, azt sokan már meg sem hallgatják. Mindezek a jelenségek az egyoldalú zeneélet kihatásai, — nem pedig magasabb kultúr-igények következményei. A közönség egyrésze eltempul finomabb árnyalatok iránt és assan elveszti tájékozódó képességét, mivel zeneéletünk túlságosan szűk keretek között bonyolódik le és nem nyújt eléggé tág teret művészi értékek helyes perspektívából történő megítélésére. Ilyen zene-optikai zavarok következményének tudható be, hogy egyik helyilapunk hazafias tubuzóságában az olasz együttesnek éppen legértékesebb művészeit lesújtó módon hasonlította össze egyes hazalakkal, — sajnos, teljesen indokolatlanul. Igaz, hogy Paul Gorin talán jobb Rigolletto volt, mint olasz megszemelettségűje, de sem jobb Gildát, sem Violetta, vagy Germont nem hallhatunk itt eddig, mint ezuttal... De az olaszok, sajnos, már elmentek, s most nincsen, sajnos, akik szidjanak, amíg csak ismét fel nem bukkan egy új opera-társulat...

Utóbbi pedig nagyon is közel van már hozzánk: — október 4-én mutatkozik be, igen hűszadalmias előkészületek után, — Mozart „Figaro házasságá”-nak egyelőre első két felvonásával az YMCA-ban, a Kol Jiszráél-zenekarral, Georg Singer vezényletével egy régi-új együttessel, melynek produkciója elé nagy érdeklődéssel nézhetünk. Természetesen, sehol a világon nagyobb szubvenció nélkül nem állhat fenn huzamosabb ideig egy operatársulat és bármennyire is ki van éhezve közönségünk opera-előadásokra, — mint azt az Opera Lirica Italiana vendégszereplése is bizonyította, — díszletek, zenekar, kórus, énekesek nem finanszírozhatók kizárólag az előadások bevételéből. — Edis de Philippe a neki juttatott nemzeti ajándék révén Amerikában csinál propagandát egy állandó izraeli operának, — s egy kétségtelen: ha a káposzta nem is marad meg, a kecske, az minden bizonynyal jól fog lakni ezúttal is...

Az opera problémája, úgy is mint műfaj, úgy is, mint művészi intézmény, az egész világot rendkívül élesen foglalkoztatja. A legérdekesebb hozzászólást ehhez a problémához a Londonban és New-Yorkban megjelenő „Perspectives” c. folyóirat 12. számában a híres olasz-amerikai komponista, a „Konzul”, a „Médium”, „The Saint of Blecker Street” és más nagyszerű operák szerzője, Menotti tollából olvashattuk. Cikke oly érde-

kes, hogy érdemes részletesebben foglalkozni vele. Menotti mindenekelőtt élesen szembeszáll azokkal, akik az operát, mint műfajt kunkban irreálisnak és túlhaladottnak mondják. Utóbbiak azt állítják, hogy milyen fölösleges drámákat — énekelve mondani el... Miért nem beszélnek a szereplők éneklés helyett? — kérdik. — Menotti megadja rá a választ. Szerinte az opera a színház valódi alapja. Minden civilizációban, — mondja, — a népek előbb énekeltek szindarabjait, mintsem elmondották azokat. Meg van győződve róla, hogy a zenes dráma megelőzte a prózát. Ezért is követték meg ősidőktől kezdve a nagy drámai előadások, vagy filmek a zenét. Mennyivel kellemesebb és élvezetesebb egy Verdi-operát meghallgatni, mint Victor Hugo terjedelmes szindarabjait. Sok, úgynevezett „nagy szindarab” fog réges-rég eltűnni a színház műsorából, mikor még a jó öreg Traviata tartani fogja magát...

A jó szövegkönyv csak arra való — írja Menotti —, hogy ösztönzést nyújtson a zeneszerzőnek, de egymagában nem állhatja meg a helyét. Az „Istenek alkonya” rossz, libretto lett volna Puccini számára, amint hogy katasztrófális lett volna, ha Wagner zenésíti meg a „Pillangókisasszony”-t! S hogy miért énekelni a beszéd helyett? Ugyanúgy kérdezhetnénk, miért táncolni (balettben) beszéd helyett, vagy miért adjuk elő Shakespearé pentameterben közönséges próza helyett? Számos modern zeneszerző a szövegíróit okolja siker-telenségéért, — holott ez éppen a zenei fogyatékosokra vezethető vissza. Sok modern zeneszerző fél a túlságos „szinpadiaság”-tól, s ezért ír — szinpadiatlan zenedrámát. Márpedig épp oly neveléses volna egy drámának szemére vetni, hogy túlságosan „szinpadias”, mint egy zeneművet azért utasítani vissza, mivel — túlságosan „zeneles”...

A budapesti „Uj Zenei Szemle” július-augusztusi számában három cikket olvashatunk opera-kérdésekről, ami egymagában élesen bizonyítja, mennyire foglalkoztatják ezek az ottani zenei körök — is. A Schiller-jubiläum alkalmából a nagy német drámaíró Verdire gyakorolt rendkívü-

li hatását taglalja az egyik tanulmány. Egy másik cikk az opera-szövegkönyvek mindig aktuális kérdését tárgyalja. A harmadik az opera-színpad és műfaj gazdasági előfeltételeit elemzi. Utóbbiból kiemelhető az a tény, hogy egy opera megírásához a szerzőnek bizonyos anyagi bázisra van szüksége. Polgár Tibor nemrégiben bemutatott „A kérek” c. operája például közel négyévi munka után ért el a premierjéhez. Ilyen hossz szülejáratu és kockázatos munkának elvégzésére csak az vállalkozhat, akinek erre lehetősége van. A cikkíró ezt a „lehetőséget” az előadási lehetőségekben látja. Nálunk, Izraelben, ahol akkor sem adtak elő — Lavry „Dán, az öt” kivételével — izraeli operát, amikor még a színpad is meg volt hozzá, megmagyarázza zeneszerzőnk huzódását ily nagy költséges és kockázatos munkától. Karel Salomon „Fogadalmak” (Nedárim) c. operáját, mely a legutóbbi éj-gevi zeneünnepségen került bemutatásra, ezen alkalommal egyetlenegyszer adták elő... A róla készült hangfelvételt ezen a szombaton délután közvetíti Kol Jiszráél. De vajon elegendő ösztönzést nyújtanak ilyen lehetőségek zeneszerzőinknek egy opera írására?!

Véletlenül még egy „Fogadalmak” című opera is előadásra került, szinte a Salomonéval egyidejűleg, és pedig Saverio Mercandante 1837-ben bemutatott műve, melyet a nápolyi San Carlo színház ujtott fel e nyár elején.

Darius Milhaud, francia- zsidó zeneszerző „Medea” c. operáját, melynek szövegkönyve Euripides drámája alapján készült, Amerikában most mutatták be először. A Brandeis-zeneünnepségen. Izler Salomon vezényletével. A kritika igen konvencionálisnak tartja az énekes részeket, míg a zenekart, szerinte, sokkalta mozgalmassabb. Az 1939-ben megartott párisi premieren a táncosok illusztráltak a cselekményt, míg az énekesek (mint kórus), csak aláfestő szerepet játszottak.

A híres tanglewoodi zeneünnepségen Louis Mennini „The Rope” (A kötél) című operáját mutatták be, — melynek szövege O'Neill darabja alapján készült. — A római opera legutóbb két olasz dalművet adott elő: Pizetti „La straniero” és Antonio Veretti „Burlasca” c. operáit. De az elmúlt évad legnagyobb sikerét Rossini „La cenerentola” (1817) c. operája aratta, — „Porgy és Bess”-en kívül. A nálunk is járt amerikai társulat Olaszországban nem kevésbé frenetikus sikerrel szerepelt. Pataki László

Irodalom · Művészet

A detektívregények királynője

Agatha Christie a világ legismertebb írói közé tartozik, évente több, mint 50 millió példányban adják el bűnügyi regényeit. Amint írja őket angolul, automatikusan fordítják le vagy két tucat nyelvre. Ennek ellenére kevés oly író van, akinek személyét annyira ne ismerné olvasóközönsége, mint Agatha Christie. Az olvasó, amikor leteszi a regényt, azt kérde: vajjon ki ez az író, aki ezeket a történeteket kitalálta? A kíváncsiság annál jobban igazgatja az olvasót, mert a szerző nő, az első nő ebben a műfajban. Sokan kételkednek is abban, hogy létezik, mert nehéz elképzelni, hogy nő fejében ennyi gyilkosság és ravasz fondorlat megszülessék.

Pedig Agatha Christie valóban él, hatvan év körüli, kedélyes, életigenlő londoni „lady”, férje Max

Agathe Christie először 1914-ben ment férjhez Christie őrnagyhoz, akitől 1928-ban elvált és két év múlva hozzáment Max Mallovan archeológushoz. Minden tavasszal elkíséri férjét keletre az ásatásokhoz és magával viszi elválasztathatlan írógépét, hogy az öskorból merített ihletét azonnal papírra vesse.

Londoni házában, vagy a devonshire-i kastélyában Agatha Christie, mint anynyi más író, a maga egyéni, eredeti módján dolgozik. Fűrés közben tud a legjobban koncentrálni. Ha olyan ötlete támad, ami regénytemának ajánlkozik, befekszik egy kád langyos vízbe — akár a római szenátorok annak idején — és ott dolgozza ki a regény szövegét. Két-három órát tölt a vízben, miközben alámajszol, Schillerrel ellentétben, aki munka közben rothadt almát szagol. Agatha Christie valódi friss almát fogyaszt. A csutkát kirakja a kád széles — erre a célra konstruált — peremére s mikor már egész tucat almacsutka ott sorakozik, el is készült a regény vázlata. A szerző ekkor kilép a vízből, Chippendale stílusú íróasztala mellé telepszik és rendkívül gyorsan — 6 ujal — kopogtatja a történetet, csaknem szünet nélkül, amíg be nem fejezi a 250 oldalas regényt. Ebben az iramban évente átlag két regényt ír meg.

AGATHA CHRISTIE

Mallowan, a londoni egyetem ismert archeológiai tanára. Agathe Christienek már 53 regénye jelent meg. Devonshire-ban született, amerikai apától és angol anyától. 17 éves korában Párizsba került és énekelni tanult. Ebben a korban még semmi nem árulja el a bűnügyi történetek iránti szenvedélyét. 1920-ban jelenik meg első regénye, „Styles titokzatos esete”, amelynek hőse a tojásféjú, nagybajuszú belga, Hercule Poirot, a ki a következő regények hőse is és aki csaknem olyan népszerű lett, mint Sherlock Holmes. Ebben a sorozatban a legnagyobb sikerű regény a „Roger Ackroyd gyilkossága”, amely szinpadra és filmre is átdogoztak, Charles Laugh-tonnal a főszerepben.

Viking temetőt ástak ki Dániában

Mint ismeretes, a vikingek a mai skandinávok ősei voltak, akik a VIII-ik és IX-ik században beutazták az akkor hajózható tengeri utakat és mint tengeri kalózok váltak ismertté és veszedelmessé. A most Dániában végzett ásatások igen érdekes és nagyterületű viking temetőt fedtek fel, amely a vikingek életére és társadalmi szokásaira új fényt vet. A feltárt maradványok szerint a vikingek még pogány isteneknek áldoztak, annak ellenére, hogy egész Európa akkor már keresztény volt. Halottaikat nem temették el keresztény szertartás

szerint, hanem ünneplő ruhákba csomagolták és elégették őket. Egyes sírokban a gazda mellett elégettett háziállatok: kutyák, lovak maradványait is megtalálták. Az elhamvasztás után bizonyos idő múlva el is temették a halott csontjait s a sírhantra csónak alakú követ helyeztek. Valószínű, hogy a csónak az élet szimbóluma volt és hogy ez a szokás valami vallási kapcsolatra utal az élet és a halál utáni idő között. A kiásott temetőt körülbelül 300 évig használták, a VII-ik századtól a X-ik századig.

Fernand Léger halála

Fernand Léger festőművész, a nemrég elhunyt Matisse és Dufy generációjához tartozott, ha jóval fiatalabb is volt náluk. A század elején rövid ideig együtt tündött velük a hangos, vad színek mellett, amiért „vadaknak”, „fauve”-oknak nevezték őket, és amely elnevezés rajtuk maradt. Fernand Léger aztán áment a kubisták csoportjába. Ennek hatása alatt gépeket ábrázoló képeket festett, abból a felfogásból kiindulva, hogy az ember egy része a természetnek, amelynek sokszerü-

ségét a mai modern korban a legjobban a gépekben lehet kifejezni. Később kemény kubista formái megnyihültek és hosszú művészi karrierje alatt Légernek számos művészi kifejezőmódjával találkozunk; művészetete csaknem oly változatos, mint nagy kortársáé, Picassóé.

Léger öreg korában is nagybecsült festő volt, akit párisi műtermében a tanítványok és a követők nagy száma vett körül. 74 éves korában halt meg Párizsban.

Felhívás

A MILVE VEIDUD LEJOCÉ HUNGARIA BÓJISZRAÉL BEER-AVON MUG BÁL

(Magyar Kölcsonpénztár) ezúton hívja fel a magyar jisiv tagjait 10 ezer darab, 1.— fontos

elsőbbségi részvényének lejegyzésére.

A részvények 4 százalékot kamatoznak és a legkisebb mennyiség, amelyet jegyezni lehet, 5 egység, azaz 5.— izraeli font.

Az a teljesítmény, amelyet rövid idő alatt kifejtettünk konstruktív kölcsönök folyósítása terén, feljogosít arra, hogy ezen részvényjegyzési felhívással forduljunk a magyar jisivhoz.

Jegyezni lehet: jeruzsálemi, haifa, natanjal, chedrai és telavivi fiókjainknál.

Milve Veidud Lejocé Hungaria Bójiszraél B. M. Tel-Aviv, Allenby 120 (Bank Igud Lejiszraél)

Üzletfeleimnek, rokonaimnak, barátainknak, ismerőseimnek

BOLDG UJEVET és kellemes ünnepeket kívánok:

Fürst Károly és családja, Migdál-Askalon.

Nagy emberek mosolva

Hansemann műépítésnek egyszer tanuskodnia kellett. A bíró megkérdezte:

— Maga építómester?

— Nem kérem, én architekt vagyok, műépítész — hangzott a válasz.

— En azt hiszem, — mondta a bíró — hogy ezek többé kevésbé azonos fogalmak.

— A bíró úr téved, ez két teljesen különböző foglalkozás.

— Mit nem mond... Talán lenne szives megmondani, miben áll ez a hatalmas különbség!

— A műépítész készíti a tervet, megrajzolja a részleteket, egy szóval a műépítész az építkezés lelke. Az építómester felügyel a munkálatokra, végre-hajtja az építést a műépítész tervei szerint.

— Érttem műépítész úr, most még csak arra kérem, lenne szives megmondani, ki volt a Babel-torony műépítésze?

— Hát éppen ez az, tekintetes bíróság, a Babel-torony építésénél nem működött közre műépítész és ezért volt a zúr-zavar.

II. Fejlesztés. Irak húsz éves királya új királyi koronát rendelt egy londoni ékszerész cégnél. Feltétel: Legalább olyan szép legyen, mint a brit királyi korona...

Jack Benny, az ismert amerikai komikus mondta: Mindig magammal viszem a felségemet éjjeli lakókba. Ezek az egyedüli helyek, amelyek még nyitva vannak, mire ő elkészül az öltözködéssel.

Elsa Schiaparelli, a divattervezőnő mondta: Ha egy nő új ruhát visel, a barátai azt szeretnék megtudni, honnan szerezte azt. Ha nercbundát látnak rajta, úgy azt szeretnék megtudni, hogyan szerezte azt.

Definíciók: Ignorancia: amikor valaki, valamint nem tud és a másik észreveszi azt.

Nagyváros: Nagy közösség, ahol sok ember együtt — egyedül van.

Irattár: Bútoradarab, ahol iratok rendszeres módon elvesznek.

VITA BOSTON tyúk-leves

Vita Company, Rámát-Gán, kíván szívélyes שנה טובה

Hentesmestert ALEF-ALEF KÉPESÍTÉSSEL, JÓ FIZETÉSI FELTÉTELEKKEL

KERES „HYGIENA” MESZARSZÉK ÉSHENTESARU T.-A., LEVINSZKY-U. 2. JAFFA-UT SAROK

HAIFAI ÚTMUTATÓ

AZ UJ KELET
HAIFAI ELŐFIZETŐINEK, HIRDETOINEK, ROKONAINAK, BARATAINKNAK, ISMERŐSEINKNEK, ÜZLETFELEINKNEK, A VASUTI- ÉS SZÍNHÁZJEGYVÁSÁRLÓ KÖZÖNSÉGNEK ÉS VOLT KZ-BAJTÁRSAINAKNAK
BOLDOG, ÁLDÁSOS, MEGELEGEDETT UJESZTENDŐT KIVÁNNAK GRÜNBERGER ARNOLD és GIZI

A párizsi rádió és televízió sok SIKERT ARATOTT SZTÁRJA: **JACQUELINE JORRIS** ÉS A SZENZÁCIÓS MELLEKMUSOR FELLEPÉSÉT SIKERULT RÖVID IDŐRE MEGHOSSZABBÍTANI

AZ **ELDORADO** UJ VEZETŐSÉGE EZUTON KIVAN VENDEGEINEK
BOLDOG, EGÉSZSÉGES, ÁLDÁSOS UJÉVET שנה טובה

Kellemes, áldásos boldog újévet שנה טובה kíván kedves vevőinek, rokonainak, barátainak, ismerőseinek
פוטו-סטודיו תלפיות
Photo Studio Talpiot

PEREZ STEIN HAIFA, Herzl-u. 14.
bőraru ... kézitáskák
MINDEN VEVŐJENEK, BARÁTJÁNAK ÉS ROKONÁNAK KIVÁN שנה טובה

KEDVES ÜZLETFELEINEK, VEVŐINEK, ROKONAINAK, BARATAINKNAK, ISMERŐSEINKNEK KIVÁN **BOLDOG UJESZTENDŐT**
REICHENSTEIN DÁVID
שנה טובה „KI-TOV” CSEMEGÉKERESKEDŐ HAIFA, MENACHEM-U. 2

Boldog, áldásos, eredményteljes újévet שנה טובה kíván igen tisztelt vevőinek és összes barátainak
Weisz Jakob paplanos
HAIFA, Sávó Cion (Stanton-u.) 24. - (Azélt CSR.)

Minden rokonunknak, vevőnknek és barátunknak שנה טובה וברוכה
KNOPF ZEÉV és NEJE
UJSÁG-, IRÓSZER-, KÖNYV- ÉS JÁTEKARUÜZLET HAIFA-MIFRÁC, MERKÁZ SIKUN IRONI

SILBER mészárszék HAIFA, Jaffa-út 7.
A LEGFINOMABB FELVÁGOTT- ÉS CSEMEGÉ-HUSÁRU KÉSZÍTŐ
KIVÁN ÖSSZES VEVŐINEK ÉS BARÁTAINAK שנה טובה

Kisérje figyelemmel kirakatainkat! • A legújabb modellek és szövetkülönlegességek.
Bischitz NŐI ÉS FÉRFI- divatszalon HAIFA, Hanevilim 11.
IZLÉS • SIKK • KITŰNŐ KIVITELEZÉS.
ROKONAINKNAK ÉS T. VEVŐINKNEK שנה טובה

Kártérítést kap az 1939-1945 évben OLASZ kikötőkben elvesztett ingóságaiért. - Igényének gyors érvényesítése ügyében forduljon hozzánk
GENERAL COMPANY LTD., HAIFA, HERZL-UTCA 1.

שנה טובה — **BOLDOG UJESZTENDŐT KIVÁN** rokonainak, barátainak és i. t. vevőközönségének
MÓZES NŐI DIVATZALON, HAIFA, Pevsner 10. Telefon: 67663.

שנה טובה KIVÁN ROKONAINAK, JOISMERŐSEINKNEK, BARÁTAINAK ÉS T. VEVŐINEK
ARJE butorcarnok KOLB EMANUEL HAIFA, HERZL-U. 61.

Mielőtt ültönyt, vagy női kosztümöt rendelne, **LATOGASSA MEG**
Hirsch és Beck DIVATZALONJÁT HAIFA, BALFOUR 11.
SZABASBAN, IZLÉSBEN VEZETNEK. ARAIK MÉRSEKELTEK. A legjobb szövetek raktáron, de vállalkunk hozott anyagból is.
KEDVES VEVŐINKNEK ÉS ISMERŐSEINKNEK שנה טובה

Üzletfeleink, ismerőseink, rokonainak **BOLDOG UJÉVET KIVÁN**
RÖSSEL MAIER galanterie (Kol-Bo) **Uj-Akkó**
Derech Háarháa 18., főkv. • Szolid, kedvező kiszolgálás.

Vendégeinknek, ismerőseinknek, jóbarátainknak kellemes ünnepeket és jobb évet kívánunk
Wittenberg Jozsef (Miskolc), **Deutsch Dávid** (Budapest). **TALPIOT ETTEREM, HAIFA, HERZL-UTCA 61. SZ.**

Goldsmith a Jeweller
M. S. ROSENBLATT
HAIFA, SIMONDAU ST.
TELEFON: 2645.

ALEX GARAI • DIVATZALON Haifa, Nordau-u. 21/a
párizsi útfárló visszaérkezett
DIOR, FATH, BALMAIN, stb. legújabb modelljeivel.
KIVÁN VEVŐINEK, ROKONAINAK, BARÁTAINAK שנה טובה ותחמו

Kedves vendégeinknek, üzletfeleinknek és barátainknak kívánunk **BOLDOG UJÉVET** שנה טובה
Ramat Hadar szálló CLUB, HAIFA, KARMEL-HEGY

Stössel Smuel és családja (DEVA) HAIFA, MOSUL-U. 6.
שנה טובה KIVÁN rokonainak, ismerőseink és t. üzletfeleink.

KELLEMES, BOLDOG UJESZTENDŐT kívánunk kedves vevőinknek, barátainknak és ismerőseinknek שנה טובה
FENAKEL RACHEL ÉS SMUEL
»ELEGANCE« trikotázs- és női divát-üzlet, Haifa, Herzl utca 49. sz.

BOLDOG UJÉVET שנה טובה KIVÁNNAK KEDVES VEVŐINKNEK ÉS BARÁTAINKNAK
„HADAR” NŐIRUHÁSZALON, Kaufmann Hédl és Maron Ilus HAIFA, BALFOUR-U. 28.

Individuális jó ellátásban és kitűnő kezelésben részesülhet **GYERMEKE** rövid időre is, magán-gyermekgondozó, szakképzett családnál:
DAFNI, HAIFA, STELLA MARIS-U. 29. (Allenby-útjánál), német kolónia.
SZUKKOTRA MEG Néhány hely szabad. שנה טובה

Elsőrendű, konfekcióban gyakorlott, vagy iskolában szakképzett **NŐIRUHA** **modellirozót** **KERESÜNK** állandó alkalmazásra, haifai nőikonfekció üzembe
Írásbeli ajánlatok: **ADVERTISING CENTRE, HAIFA, HERZL-UTCA 40.** „455” számra.
Kezdje az **UJ ÉVET** egy Foto Brenner fényképezőgéppel.
A most következő ünnepek különböző ünnepségeikkel, utazásaiikkal és látogatásaiikkal a legjobb alkalom a fényképezésre, amelyeket ki kell használnia. A képeket ölete végéig élvezni fogja. Szerencse fel az új éven! A gép olcsó és a betámasztás díjtalan nálunk:
Photo Brenner 31 MECHALUTZ ST. HAIFA

Ella Schachar (WETTENSTEIN) dipl. pedikűrősnő, benőtt köröm-specialista, HAIFA, NORDAU-UTCA 37. - hazakerkezett külföldi útfárló.
BOLDOG UJÉVET KIVÁN KIVÁN ÖSSZES PACIENSEINEK ÉS BARÁTAINAK.

Haifai mozi-műsor:
HADAR (tel. 2509): Vasárnap, hétfő: A NAP HÖSE. (szines) — Bob Hope
Kedd, szerda, csütörtök: A BOSSZUALLÓ.
GAL-OR: Nappal: péntek, hétfő: VÁROS A TENGER ALATT.
Kedd, szerda, csütörtök: O'FLYNN HARCA.
Este: TRÓPUSI ZONA.
ORION: THE EDDY CANTOR STORY (szines).
ORAH: SABRINA (3-ik hét).
AMFITEATRUM: THE RACERS (szines).
MAY: ZÖLD LANG.
ARMON: HÉT LÁNYOM VOLT (francia film).
EN-DOR: Vasárnap, hétfő: SIEGE AT RED RIVER (szines).
Kedd, szerda, csütörtök: SENSUALITA.
PEER (tel. 2232): Izraeli bemutató: MAGANUGY (magyar feliratok).

Magas kölcsönt folyósít minden értéktárgyra
LOUVRE ZALOGHAZ
HAIFA, HERZL-U. 38 az udvarban

LABAPOLOSZALON PEDKÜR-MASSZAZS
Dán Klára (ARAD) HAIFA, Arlozoroff u. 47., KIVÁN vendégeink, barátainak és ismerőseink
שנה טובה ותחמו

MOSE SENDER BAT-GALIM
MINDEN VEVŐJENEK ÉS BARÁTJÁNAK
שנה טובה ותחמו

Wizo Karmelhegy
TANULJON IVRITUL kis osztályokban!
Ulpán kezdőknek, hetenként ötször 2 óra., délelőtt.
Intenzív tanfolyam haladókknak, hetenként 3-szor és 2-szer 2 óra, délelőtt.
Tanfolyamok minden fokon heti 2-szer egy óra, délután, vagy este.
Vezető: **Dr. J. LITMANN.**
Jelentkezés: **WIZO-iroda** (9-12), Sosánát Hákarmel 4. - Telefon: 81525 és dr. Littmannál, Sosánát Hákarmel 10. szám.

Rokonainknak, barátainknak **BOLDOG UJÉVET KIVÁNNAK**
Felsenburg Kató „DUBI” GYERMEKRUHA SZALON HAIFA, NORDAU U. 16.

Butorhuzatok nagy választékban az új üzletben:
Willy Nachman HAIFA, NORDAU-U. 14. (udvarban).

ÖNÁLLÓ, MERLEGEKÉPES könyvelőt **KERES** NAGYVALLALAT. IVRITUDÁS FELTÉTEL.
Ajánlatok: HAIFA, P. O. B. 1366. „20” jellegre.

Szabász(nő) elsőrendű szakembert **KERESÜNK**, akinek gyakorlata van A NŐI KONFEKCIÓBAN.
Írásbeli ajánlatok életleírással:
Splendid Modell Ltd. HAIFA, POB. 1766.

OZERETET FŐZNI TUDÓT KERES gyermektelen házaspár.
Bemutakozni: **Schleissner** fehérnemű-üzlet, Haifa, Nordau 17.

BOLDOG UJÉVET KIVÁN ÜZLETFELEINEK ÉS BARÁTAINAK
שנה טובה
HENTES ES MÉSÁROS HAIFA HECHALUC TEL: 6359 9.

Az Izraeli rádió magyar adása este 9 órakor: Hírek. - Az adások a 407 és 460 m. közép-, a 33.3 és 43.9 méteres rövidhullámhosszon hallható.

PÉNTEK
6: A haifai rádió adása, 6.30: Műsora, 6.35: Torna, 6.45: zenés óra, 7: hírek, 7.15: hangnemek, 12: déli zene, 12.30: koncertzenekarok, 12.50: a körhírek kívánásműsora, 13.30: hírek, 13.45: hangnemek, 16: kábbit sabbát műsor, 16.30: ifjúsági műsor, 17: klasszikus zene kívánásműsora (Bach: Toccata és fuga, d-moll, orgonára; Berlioz: Fantasztikus szimfónia), 18: hírek, 18.15: hírek könnyű héber nyelven, 20.30: hírek, 20.45: péntek esti hangverseny (Weber: „Abu Hassan” nyitány; - Beethoven: Zongoraverseny, c-moll); - Schubert: 9. sz. szimfónia, e-dur), - 22.30: Izraeli dalok, 23: hírszefoglalás.

A hadsereg rádiója:
18.40: Péntek esti hangverseny (Paganiini: Heggedűverseny, f-moll; Dvorcsák: Szimfonikus költemény) 19.40: Avraham Vilkomirski ének, 20.45: Mendelssohn: „Elijáhu” oratórium.
SZOMBAT
7.30: Adon olám és hangnemek, 8.30: hírek, 8.40: Izraeli dalok, 9: szombatdelelőtti hangverseny (Chanooh Jakobi: Cantate; Mendelssohn: Aria az „Elijáhu” c. oratóriumból; Dvorcsák: Két dal; Sternberg: „Sabtaj Jiszraél”; Stravinsky: Szimfónia), 10.45: (Bach: Brandenburgi versenysz. 4. darab; Gardini: Heggedűverseny; Mozart: Ejjell szerenád, 11.30: „A függöny felgördül”, 12.51: hangnemek, 12.30: héber dalok kívánásműsora, 13: Izraeli szerzők művelői, 13.30: hírek, 13.45: cházánadalok, 16: operaszíndarok, 18: hírek, 18.15: hírek könnyű héber nyelven, 19.20: énekkarok, 19.50: Ünnepest műsor, 20.30: hírek, 21: ünnepesti hangverseny (Mozart: Szerenád; Chopin: Zongoraverseny f-moll; Bizet: Szimfónia, 22.30: Izraeli dalok, 23: hírszefoglalás.

A hadsereg rádiója
18.40: Ünnepesti hangverseny: Paul Ben Ghálim: „A 24-es magasztal nem válassz” című film zenéjéből; Glasunov: Évszakok, 19.40: Heggedűszámok, 20.45: Mendelssohn: „Elijáhu” c. oratórium.
VASÁRNAP
7.30: Adon olám, 8.30: hírek, 8.40: Izraeli dalok, 9: Honegger: „Dávid király”, 10.55: közzene, 11: (Bach: Szvit No. 1. - K. Solomón: „A 12 testvér” (Ros-hásánát naptár); - Moussorgsky: Két részlet „Saul” és „Jehosua”-ból; Schlegel: 1. - sz. szimfónia), 12.30: héber dalok kívánásműsora, 13: Ros-hásánát műsor, 13.30: hírek, 13.45: cházánadalok, 16: Haydn: Évszakok - oratórium, 17.25: közzene, 17.30: hangnemek, 18: hírek, 18.15: hírek könnyű héber nyelven, 19: balettszere, 20.15: Tűz- és vízjáték (Kroniák II. 1-2.), 20.30: hírek, 20.45: Izraeli zeneszerzők művelői, 22.05: énekszámok, 22.30: könnyű klasszikus zene, 23: hírszefoglalás.

A Hitachdut Oléj Hungaria közleményei:
* **EDDIG NÉGYEZREN** tanultak meg héberül a tel-avivi H. O. H. tanfolyamán. **Kendzszeres tanulás a megtanulás biztos záloga.**
Gross Eliezer tanár vezetővel újabb megkezdődött a tel-avivi H. O. H. héber tanfolyama. - Fiatalok és öregek egyaránt megtalálják helyüket a különböző osztályokon. Állandóan folynak az előadások, úgy a délelőtti mint a délutáni órákban.
* **Hozzájárás:** Gross tanárnál a Hásáchar-u. 2. sz. alatti iskolában, minden nap este 6-9 óráig. **Sohaem boldogság, ha héberül nem tanulsz!**
* **HAIFA** Ivrít kurzusok
Közülük tagjainkkal és a magyarázókkal, hogy október hó 9-én dr. László László vezetésével megkezdjük szokásos ivritkurzusainkat kezdők és haladók részére. Beiratkozások és felvilágosítások irrodánkban minden délután 5-7 óra között és kedden délelőtt 11-1 óra között Haifa, Rech. Arlozoroff 3a eszközszobákban és kaphatók.
* **Kultúrrelőadások**
Kultúrrelőadásunk vezetője széleskörű tevékenységbe kezdett és átfogó kultúrprogramot dolgozott ki. Rendszeres kultúrrelőadásaink az ünnepek lezajlása után kezdődnek. Figyeljétek errevonatkozó hirdelményeinket.

APRÓHIRDETÉSEK

DÉLBEN CSAK RAER!
KOZMETIKA - PEDIKUR
T. A., Allenby (udvarban)
87. Eckmann mellett.

ADAS - VÉTEL

SINGER VARROGEPET VESZELAD: Ing. Hirschensohn, Jaffa, Buzstrasz-u. 12., tel. 82563.

ÓRA - ÉKSZER
Védel - JAVITAS - Ékszer
VADNAI ÉKSZERESZ
T. A., Allenby 83. (udvar)

Háromnegyedes HEGETUD, cselekedő állapotban, vonást, azonnal. „Hegetud” jellegre a kiadóba.

ATADÓ CIFOCZLET. Biztos megérett. - Érdéklő: Rámát-Gán, Bialik-u. 65.

PIANINÓT VENNEK jó állapotban. Cím a kiadóba.

KERESEK jó állapotban levő TOPOLINÓT. Ajánlatok: „Sürgős 1618” jellegre a kiadóba.

Jó bevezetett, konkurenciateljes KÁRPITOSZEM Tel-Aviv közepén, munkamester általános és speciális részre bízott megérett. Érdéklő: Stecki, Tel-Aviv, Achnat Bajit 6. Telefon: 3404.

AMERIKAI RUHAK nagy választékban, különösen jutányosan, eladó. Spieker, Tel-Aviv, Gordon-utca 9. (udvarban).

FÜSZER - ZÖLDSEGGZET betegségek miatt eladó. Mahler, Jeruzsálem, Cáfon Talpiot 8.

Levelzés - házasság

FIATALEMBER jellel és lakással, keresi szép, nem magas lány ismeretséget 26-ig, házasság céljából. Anyagiak nem fontosak. Választ: Tel-Aviv, P. O. B. 60., „E. A.” részre kér.

IPARRAL RENDELKEZŐ, 44 éves férfi keres egyedülálló nőt, aktív lakása, vagy üzleti helyisége van, házasság céljából. „Házasság” jellegre, Tel-Aviv, POB 4227.

20 ÉVES, lakással és jó állással rendelkező rokonon részre, házasság céljából keres magyar származású, vallásos lányt 26-ig. „Orth.” jellegre a kiadóba.

ROMÁNIAI szimpatikus, csinos asszony, jó családból, kitűnő háziasszony, lakással, keresi hozzáillő, 45-50 éves, gyermektelen férfi ismeretséget házasság céljából. - Román, vagy németnyelvű válaszokat „1616/55” jellegre a kiadóba kér.

EGYEDÜLLŐ ÖZVEGY, vendéglős, megismerkedne házasság céljából hozzáillő úrnővel. „Vendéglős” jellegre, Hotel „Zion”, Luzz-u., Jeruzsálem.

KERESÉSEK

107/314 MUNKASSZABADELI volt bajtársaimat és a BALASSAGYARMATI GETTOBOL elhurcoltak keresek IGAZOLÁS végzet. - Fränk Ferenc (Szága), Rechnov, Goshin-u. 4.

FOPPER SANDOR volt budapesti, majd zirci lakost Judovics megkísérlelt keresem. Hoffmann Alexander, Kirját Stand.

AUSCHWITZ, STUTTHOF és Torn lágerből, KRONE-ben szabadult társaimmel keresem kölcsönös igazolást végzet. Friedmann Erzsike, Kisvárdáról. Most: Tevlovics Bracha, Gedera.

DEUTSCH MORDEHAJNAK - utolsó címe Náhál volt - (anya: D e u t s c h Eliza, Kolozsvár), levele van Grünfeldnél, Rámát-Gán, Margos-u. 22.

Ki tud közelebbi ROSENBAUM BELARÓL (Kolozsvár), aki Ausztriában volt munkatársam? - Ertesítés: Abrahamson Joel, Jeruzsálem, Ben Jehuda 19.

ALLÁS FOGLALKOZÁS

KARPITOS - DEKORÁTOR keres kombinációt. Helyiséggel és nagy utcai kirakattal rendelkezem. „ILAN”, T. A., Littenblum 38., 10-1-ig.

GNALLO, perfekt szabásnő keres legfontosabb konfekciószerkező, cselleg főnappal. „JONA-DRESS”, Tel-Aviv, Kallischer-u. 23. (udvar)

Könyvek - Könyvtárak

JÓ ES ÚJ KÖNYVEK olvasni a Jámber Eliseva kölcsönkönyvtárából. Tel-Aviv, Allenby 84. udvarban. Könyveket a legmagasabb áron veszek.

Jeruzsálemi muzik műsora

EDISON: BERLINBEN TÖRTENT. Jane Mason Claire Cloon

STUDIO: INTERMEZZO Leslie Howard Ingrid Bergmann

KÜLÖNFELE

HASKO MERNOK ULANOV oltoson, garanciával szét, polonkát. Tel-Aviv, Hamelech Kores u. 16. Jehuda Hálévi-Sheinkin saroknál. Telefon délelőtti 11.30-ig: 24387.

NEM CSÚSZIK A ZOKNIJA!
BESZÓJUK LASZTEK-SZEL

MÜSTOPPOLÁS INGGALLÉROZÁS
MINT AZ ÚJ

VADNAI, TEL-AVIV, ALLENBY 83. (UDVAR)

KOZMETIKA, SZÖRTELENÍTÉS! Legújabb amerikai típusú rövid-ullam-géppel kiváras náhas meggyek. Davidovits-Daniel, Gav-Jam G., Sikun Teber 323, Haifa mellett.

ELADOK HÁRSNYASZEMFELSZEDŐGÉPEKET. Állandó kursusok. Rípotos, Haifa, Herzl-u. 38., III. em., Ozenberg, T. A., Rámát-u. 24.

LAKAS-BÉRLET

LAKASAT, ÜZLETHELYISÉGET bérendajuk, eladjuk gyorsan. Forduljon bizalommal a „Hámekláder” irodához, Tel-Aviv, Merkás Báb Meléha-u. 12. Telefon: 23884 (10-1, 4-7-ig).

VAN-E LAKAS, PARNASZAGONDJA? Blechner Jenő megoldja! Jeruzsálem, Hotel Zion, telefon 2367. Fogad: 10-12, 4-6.

LAKASAT bérendajuk, eladjuk gyorsan és kedvezően Münz Elenberg és Isa útján, Tel Aviv, Javne 34. Telefon: 62814.

PENSION SEMADAR, Jeruzsálem, Mosáv Germánit, telefon: 3753. Teljes ellátás. - Kiváló magyar konyha. - Mérsékelt árak.

EGYSZOBAS SIKUN-LAKAS Tel-Avivól 15 percrenyre eladó. - Rámát Amidar 94/8. - 60-as autóbussz végállomásánál.

Nagyon szép 1-2-3-SZOBAS LAKASOK jutányosan. Szolid kiszolgálás. Haberfeld-Kepecs, d. u. 5-7-ig a Frank kávéházban, Tel-Aviv, Dizengoff 131.

Ha Jeruzsálemben akar LAKASAT BÉRENDEI, vagy KIADNI, egy forduljon az EMUNA-hoz, amely eredményesen és sikeresen közvetít. „Emuna”, Princess Mary 14. Tel. 3158.

Atadó Tel-Aviv környéki villásos mosóház NEGYSZOBAS LAKAS 3 dunám földdel. Cím: Tel-Aviv, POB. 2833.

LAKASAT, ÜZLETET ELADNI, bérendajuk, párnaszák 2-3-5000 fontól. - Blechner Jenő útján, Jeruzsálem, Hotel Zion, telefon 2367. Fogad 10-12, 4-6.

HAIFAI apróhirdetések

MEGTAKARITJA az autóbussz-költséget, mert elfizetettének lakásán cserél: LASZLO kölcsönkönyvtár, Haifa, Allenby 79.

ZONGORAT (Blüthner, Bösendorfer) jutányosan, részletre is Götteszmannál, Haifa, Nordau u. 5. Telefon: 67122.

EGYSZOBAS LAKAS mellékkel, székkel, azonnal beköltözhető, Sédrot Wingate, - 1/2 SZOBAS Akiba utcán, azonnal beköltözhető, eladó. - Lakások, üzletek nagy választékban. - „ARMON” lakásközvetítő, Haifa, Herzl-u. 2. Tel. 68779.

Kényelmes KANADAI KAROSZÉK eladó. Haifa, Jeruzsálem-u. 10. földst. 1. d. u. 6-7-ig.

Bevezetett NOI-FODRASZALON azonnal kiadó (havibérelt). Haifa, Abbas 38.

Francia „BUSE” rádió és rádió-asztali eladó. Zuckermann, Haifa, Shapira-u. 1. udvarban.

KURZUSOK és szemfélszedőgépek GAL-nál, Haifa, Bialik-u. 7.

Az Új Kelet szept. 9-iki keresztretjvényének megfajtése:

Vizsintes: 1. Entente. 7. Ortopéd. 25. Szabre. 35. Hetente. 41. Megugat. 52. Pacific. 68. Gordius. 69. Orgánium.

Függőleges: 1. Erasmus. 2. Nimolé. 11. Prior. 12. Descek. 15. Problematikus. 21. Zsinagoga. 23. Pernambuco. 40a. A suskus. 44. Markáns. 46. Julian. 49. Urania.

Sport

Az év rövid sportfilmje

Haraggal kezdődött! A két „sport nagyhatalom”, a Hápoel és a Makkabi öszezükölköböztek egymással és megszakták az érintkezés közzöttük a futballban. Több hónap után folytat a tárgyalások a béke helyreállítására, míg végre dr. Lamm törvényszéki bíró, akit döntöknek kérték fel, elismította az ellentéteket és a bajnokjást többhavi késés után megkezdődött. Az addigi 12 csapat helyett ez évben 14 került az első osztályba.

Köszben négy telavivi csapat lejátszotta egymás között a Shapira-vándorjasa kétfordulós körmérkőzést, majd az Elnöki-díj mérkőzését rendezték meg. A Makkabi Tel Aviv Angliában játszott három mérkőzést, de nem sok örömet szerzett szereplésével híveinek. A ciprusi vendégcsapatok itteni játékaik kivül a szofiai Udarnik három győzelmének voltak a szemtanú, majd a kitűnő játékerőt képviselő brazil „Atletiko-Rio” nagyszerű játékaiban gyönyörködhetett az izraeli futballőrökkel tábor. A brazil labdaművészek háromszor játszottak, háromszor győztek és 11:0 gólaránnyal igazolták jóhírüket.

A bajnokjást ez évben szokatlanul változatosan alakult. A vezetőhely több csapatot látott az év folyamán egymásután. Jelenleg a Makkabi Tel Aviv vezet a Hápoel és Tichva előtt egy ponttal. Mind két csapatnak még négy mérkőzés van hátra; a Hápoelnak úgy szólna csupa könnyű ellenfele, míg a Makkabinak több kemény diót kell még feltörnne. A végső kiírelést igen kockázatos megjósolni. Az Izraeli-kupa már a negyedik öntöltő jutott el.

A sirlamas képet nyújtó atlétikában némi vigaszt hozott David Kusnir nagymértékű javulása látványában. Varsói negyedik helyezésre, de még inkább 716 cm-es teljesítménye az egyetlen olyan atlétikai eredmény az évnek, amely nemzetközili mértéket is elbír. Bronstein és Szalame rekordjai a rövidebb hosszúságokon, még nem bírják el ezt a szigorú mértéket. Elzátó a fiatal Weirneker rövid távú női rekordja. Hiányzanak atlétikában a tömegek, amelyből a szelektio lehetősége volna.

Konárbiadásaink az év dícséretes szerepléssel kezdtek. Brazília rendezte a világ bajnokjást és csapatunk bejutott a nyolcas öbötbe. A nyolcadik hely ilyen versenyeken is jól megállított helyezés és ha nem is bizonyultak a legjobbak, kétségtelenül komoly szerepet töltek be.

Kézilabdásportunk nagy lépést tett előre a bajnokjást megrendezésével. A résztvevő tíz csapat között a Makkabi Rehovot messzire kimagaslott a mezőnyből és veretlenül nyerte meg a bajnokjást. A helyezéseket heves harc dult, ami a játék színvonalának nagyfokú emelkedésére vezetett.

Sok dícséret illeti öszoínkat, akik a csopakra öszoév ellenére is jelentős javulást mutattak. Snapper, Mandelbolm, Rozin, Neszt, Euk, Sosanna Ribner igen sport-szerű küzdelmeket faragtak le számos másodpercet szinte valamennyi országos rekordból és nem rajtuk múlik, hogy a külföldi „nagyvotól” még eredményesebben legyen lemaradnak. Említett kell tenni Joav Raananról, aki egy-maga képviseli műnőri sportunkat és már egyhány tisztos helyezés sel szerzett megbecsülést az országának és önmagának a külföldön is.

Röplabdásaink a bolgár vendégcsapatól tanultak sokat - de még nem elegendő ahhoz, hogy megelégedettek lehessenek mai tudásukkal. - Célhözök, tornászok és fiúk, teniszösök, kérekpárosok, vívők csendben gyakoroltak az év folyamán, de annál nagyobb siker kísérte a délafrikai körútnán győzedelmes ping-pongözö válogatot csapat szereplését, melyben már fiatal játékos is helyet kapott.

Összegezve az év sportját: Izraelben nincs még sport a szó külföldi értelmezésében. Csak szorványos jelek annak, hogy megindult a sportélet. A most induló év hozzon ezen a vonalon elhatározó változást, kedvező fordulatot!

A Szovjetunió 450 atléta küld az olimpiára

San Francisco, (UP). - Lewis Luxton, az 1956 évi olimpia szervező bizottságának alelnöke elmondotta, hogy a Szovjetunió 450 atlétaval vesz részt a melbourne olimpián, tehát száz atlétaval többet küld ki, mint az 1952-ben megrendezett helsinki olimpiásra. A jövő évi olimpia egyébként rekordot jelent a résztvevő államok száma tekintetében, mert a meghívott 81 állam közül 62 már is lejelentette részvételét. Melbourneban 660 lakásegység épül a várt 5000 atléta befogadására. Az olimpia pályán 80 ezer ember számára van hely, de rövidesen további 43 ezer férőhelyt akarják bővíteni.

O H E L
Tel-Aviv, IX. 18., vasárnap 7 és 9.15 órákor ELDORADO

A szellem övetelte tőle az embervért

Johannesburg, (UP). - A johannesburgi törvényszék megkezdte Alipasz Matomi 45 éves néger gyilkossági perének tárgyalását, aki 15 hónap alatt 15 nőt és gyermeket ölt meg. Az előzetes vizsgálóbírói tárgyaláson Matomi azzal védekezett, hogy a gyilkosságokban egy Topolusa nevű szellem a bűnös. A szellem, amely állandóan kíséri őt, lát de nem látható, és mindig embervért követel tőle. A vért üvegekbe gyűjtötte a szellem számára.

Grotewohl ma érkezik Moszkvába

Adenauer látogatásának ellensúlyozására

Moszkva, (UP). A keletnémet kormány küldöttsége Otto Grotewohl miniszterelnök vezetésével ma pénteken Moszkvába érkezik, ami megdöbbentette a nyugati diplomáciai köröket. A keletnémet kormány ilyen magasrangú küldöttségének a szovjetkormányval megkezdődő tárgyalásai az elképzelhető leggyorsabb megnyilatkozás volt Adenauer kancellár azon állításának megcáfolására, hogy egész Németország nevében beszél.

Felhúzták a kék-fehér lobogót a tizezer tonnás „Izrael”-re

Október hatodikán fut be az új gőzös Haifára

Haifa (Az Új Kelet tudósítójától). Tegnap délután húzták fel az Északi-tengeren az izraeli lobogót a Zim társaság legnagyobb és legmodernebb vegyeshajójára, a 10.000 tonnás „Izrael”-re. A 152 méter hosszú, 20 mé-

ter széles, 19 csomó sebességű utramodern felszerelésű és berendezésű hajó 313 utas, 135 főnyi személyzetet és 5000 tonna teherárú szállítására alkalmas. A hajó parancsnoka W. Freudenberg kapitány.

A német jóvátételi egyezmény keretében épített hajó izraeli mérnökök tervezték és izraeli művészek dekorálták. Különös gondot helyeztek a gyors árukezelésre, amely gépesített rakodással (óránként 1000 tonna) történik. Léghűtéses éttermek és kabinok, telefonösszeköttetés a világ minden részével, automatikus kormány, iránybeállító és pozíciójelző készülék és számos más luxusbereendezés gondoskodik az utas és a személyzet kényelméről.

Az ünnepélyes felavatószerződés szeptember 27-én lesz az angliai Southampton kikötőben, ahonnan a hajó Gibraltáron át október 6-án érkezik Haifára. Innen hat-hetenként minden péntek délelőtt indul majd az észak-amerikai útjára, ahol a new-yorki baltimorei és philadelphiai kikötőkben vet horgonyt. Az út a napolyi tartózkodással 12 és fél napig fog tartani. Egy amerikai út ára, egyirányban, 235 dollár (8 személyes kabin) és 550 dollár (első osztályú luxuskabin) között váltakozik, ami 10 százalékkal magasabb, mint a „Jeruzsálem” hajó tarifái.

Verzéses darált hus van forgalomban

Jeruzsálem, (Az Új Kelet tudósítójától). A Hálévi, a kereskedelmi minisztérium élelmiszerosztályának igazgatója tegnap a sajtó útján figyelmeztetéssel fordult a fogyasztóközönséghez, hogy tartózkodjék az Incoda cég hamisított vignetájával ellátott, vagy egyáltalán címe nélküli, darált húst tartalmazó konzervek vásárlásától, mert az hulladékból készült és nem alkalmas ember fogyasztásra. Az ellenőrző hatóságok a napokban nyomára jöttek egy Kfar Szaba melletti fekete húsfeldolgozó üzemnek, amely állattenyésztési célokra való húslisztet gyárt és értéktelen hulladékhúst hozott forgalomba az Incoda cég hamisított vignetájával.

Terroristákat keresnek Ciprusban

Nicosia, (UP). Az angol csapatok tegnap körülvettek négy falut Famagusza mellett és kutatást tartottak bennük terroristák után. Az akcióban az angol kommandóegységek 1200 katonája vett részt. A katonák házról-házra jártak és igazoltatták a lakosokat. Hivatalosan nem indokolták meg a hadműveletet, azt hiszik azonban, hogy a szomszédos rendőrségi épület ellen két héttel ezelőtt intézett támadás tetteseit keresik.

Mérsékelt görög körökben remélik, hogy Jugoszlávia, vagy az Egyesült Államok közvetíteni fog a ciprusi viaszlyaban, amely a londoni hármaskonferencia kudarcát után egyre jobban elmérgesedik. A görögországi nacionalisták kedre gyásznapot rendeltek el a Törökországban rendezett görögellenes tüntetések és a konferencia csődje miatt.

Lévi Eskol hazajött

Az amerikai zsidóság 110 millió dollárt vállalt 1956 végéig

Truman volt elnök nyitja meg az új kölcsönkötvény-akciót

Lévi Eskol pénzügyminiszter, aki a múlt héten részt vett a Washintonban megtartott kölcsönakció konferenciáján, csütörtök hajnalban hazaérkezett. A luddi repülőtéren elmondta, hogy a konferencia határozata szerint az 1955-ös év végéig 35 millió dollár értékű kötvényt fognak elhelyezni, míg a következő évben 75 millió dollár értékű kötvényt.

A pénzügyminiszter szerint a konferencia, amelyen több, mint ezer delegátus vett részt, a legnagyobb siker jegyében zajlott le. Ez alkalommal új erők kapcsolódtak be a munkába, akik különböző okok miatt távollattartottak magukat az akciótól. Sokan közülük jó példával jártak elől és személyesen is nagy összegeket vásároltak kötvényeket. Eskol megnevezte M. Rosenwaldot, aki 200.000 dollárért vásárolt kötvényt.

A pénzügyminiszter ezután arról beszélt, hogy különböző okok miatt, a marokkói zsidók tragédiája még nem hatolt be az amerikai zsidóság tudatába és szívébe. Az amerikai lapok innak ugyan az északafrikai eseményekről, ezek a hírek azonban igen tartózkodóak, óvatosság és különböző szemszögből világítják meg a dolgokat. Az amerikai zsidó a saját keresztül nem szerez igazán tudomást arról a súlyos veszélyről, amely az északafrikai zsidóságot fenyegeti.

Boston (UP). Az izraeli kölcsönkötvény terjesztési akciójának megnyitóján Harry Truman, az Egyesült Államok volt elnöke fogja tartani az ünnepi beszédet. A konferenciát október 6-án tartják meg. Reméljük, hogy Bostonban öt és félmillió dollár értékben helyeznek majd el izraeli kötvényeket az év végéig.

Megválasztották a négy telavivi alpolgármestert

A telavivi városi tanács koalíciós partnerei között megegyezés jött létre és ennek következtében a csütörtök esti ülésen megválasztották az új alpolgármestereket. A négy alpolgármester Sosani (klálcionista), Ichilov (Chérut), Baier rabbi (Mizráchi) és Abrámovics rabbi (Agudá).

Mint jelentették, a városi tanács első ülésén - a polgármester megválasztása után - az Agudá képviselője szünetet kért és ekkor kijelentette, hogy csak abban az esetben szavaz a koalíciós alpolgármesterekre, ha négy állást kreálnak és a negyediket neki adják. Minthogy a Mizráchi képviselő ellenezte a dolgot, majdnem felborult a koalíciós egyezmény és nem került sor az alpolgármesterek megválasztására. Az elmúlt hét alatt a Mizráchi revideálta álláspontját és hozzájárult az agudista alpolgármester megválasztásához.

A városi tanács csak szűk körű ünnepi fogást fog újra összeülni, de közben kinevezik a különböző munkabizottságokat és megállapítják az új alpolgármesterek hatáskörét.

ZIM

ISRAEL NAVIGATION COMPANY

1955 IX 16 Új Kelet 19

Egy mondatban

Az arab-ázsiai államblokk az UNO központjában ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy az északafrikai kérdést egyelőre nem terjesztik az UNO közgyűlése elé.

A török külügyminisztérium közlése szerint a kormány megítélte a lépéseket, hogy a múlt heti görög-ellenes zavargásokban megrongált üzleteknek és intézményeknek, valamint magánembereknek kártérítést fizessenek.

Az egyiptomi kormány kereskedelmi megbízottat nevezett ki Pekingbe és hozzájárult, hogy a kommunista Kína képviselőlet létesítsen Kairóban.

Mahmud Fauzi egyiptomi külügyminiszter tegnap reggel Rómán keresztül ellátott New-Yorkba, ahol az egyiptomi UNO-küldöttséget fogja vezetni az őszi közgyűlésen.

Philadelphiában négy kontinens legjobb sebészorvosai végignézték egy televíziós filmet, amely ezúttal első alkalommal teljes és pontos részletességgel ad vissza egy operációt.

Paassikivi finn köztársasági elnök tegnap ezúttal hatodszor Moszkvába indult, hogy közös problémákról megbeszéléseket folytasson a szovjet vezetőkkel.

Robert Turthon, az angol külügyminisztérium parlamenti titkára tegnap reggel a közelkeletre indult és este megérkezett Beirutba.

Szaudia királya levelet intézett Nasser egyiptomi miniszterelnökéhez, amelyben támogatásáról biztosítja az Izráellel való viszáltyában.

A newyorki kikötőben lévő úgynevezett New Jersey-rakpart, amely New Jersey város tulajdonát képezi, tegnap leégett és a hajókat más rakpartra kellett irányítani.

A Scotland Yard szakértői megállapították, hogy a londoni betörők szorgosan tanulmányozzák a televízió műsorát és akkor követik el betöréseiket, amikor érdekes programok kötik le a kiválasztott ház lakóinak figyelmét.

A szudáni lázadók tartatják a behódolást

Chartumból jelentik: Tegnap további 54 délszudáni katonai adta meg magát a kormányerőknek. A behódolt felkelők száma elérte a 264-et. A lázadás okainak kivizsgálásával megbízott kormánybizottság szombaton tartja meg első ülését Khartumban.

Eisenhower elnök és Nixon alelnök újévi üdvözlője az amerikai zsidósághoz

Washington (STA). Eisenhower elnök a Zsidó Távirati Iroda útján a következő üdvözlő üzenetet küldte az Egyesült Államok zsidóságának:

„A zsidó újév alkalmából üdvözlőmet küldöm az összes zsidóvallású amerikai polgároknak. Remélem, hogy a tradíciók tiszteltbentartása minden amerikai zsidó állampolgárban megújítja a béke iránti hűségét és azt az eltökélt szándékot, hogy embertársainak boldogulását, vallása szelemi és erkölcsi utasításainak jegyében mozdítsa elő. Ezek a parancsok minden világnézethez tartozó embert az igazság világának megteremtésére ösztönöznek, hogy jóakarattal uralkodjék a népek között és hogy mindenkinek, férfiaknak, nőknek és gyermekeknek jobb életük legyen az egész világon.”

Richard Nixon, az Egyesült Államok alelnöke a következő üdvözlő üzenetet küldte:

„Amikor az 5716 év küszöbén üdvözlőmet küldöm, biztatást nyerek abból a tudatból, hogy időben és kultúrában oly régi idők óta fogva létezik a folytonosság. Szilárd következetesség és mély vallásos hit kellett ehhez. Erősítse meg ez az év azt a reményt, hogy az egész

világon megszündül a megértés, a testvériség és a béke.”

Butler, a demokrata párt elnöke a következő üdvözlő üzenetet küldte:

„Ros-hásáná alkalmával ki akarom említeni, hogy az Egyesült Államok zsidóvallású polgárai milyen nagy mértékben járultak hozzá a nemzet célkitűzéseinkhez egy erősebb és jobb Amerika felépítéséhez. Ez a nap újabb alkalmat ad nekünk azon törekvésünknek kifejezésére, hogy a követ-

kező évben ismét előrehaladjunk egy olyan korszak felé, amelyben az összes vallásokhoz tartozó emberek békében és nyugalomban élhetnek, amelyben elhallgatnak a fegyverek és minden zavar nélkül folytatni lehet az új zsidó haza felépítését. Reméljük, hogy államainkban csökkenni fog a gyanakvás és az ellenségeskedés szelleme és nagyobb lesz a megértés a szabadság iránt, mert a nép szabadsága az ember szabadságától függ.”

Bezártak az összes mozik Tel-Avivban és Haifán

Válaszul az alkalmazottak bérmozgalmára

Jelentették, hogy a mozi alkalmazottak országos bérmozgalmat indítottak, amelyet a Hiszdrut támogat. A konfliktus következtében csütörtökön a telavivi Jaron mozi alkalmazottai szüntették be a munkát, ugyanakkor közölték, hogy az ünnep kimenetelekről a sztrájkot ki fogják terjesztetni a Chén-mozira is. Ugyanez a helyzet Haifán is, ahol négy moziban akarják leállítani a munkát.

A mozitulajdonosok szövetsége csütörtök délután ülést tartott, amelyen ki-

mondták, hogy szolidaritás jeléül bezárják Tel Aviv és Jaffa mind a 24 moziáját. Az egyesület felhívással fordult a kormányhoz, a városokhoz és kérte intervenciójukat. A mozitulajdonosok hajlandók alválni magukat a munkaügyi minisztérium döntésének és az alkalmazottak fizetését havi 10 fonttal felemelni, csupán az a kikötésük, hogy a fizetés-emelést nem alkalmazzák visszamenő hatállyal 1955 január elsejétől.

A munkaügyi minisztérium közölte, hogy hajlandó közvetíteni a felek között és ma reggelikéig választ a mozitulajdonosoktól, valamint az alkalmazottaktól. A minisztérium közbejárása azonban már nem tudta megakadályozni a sztrájkot, illetőleg a munkásikázásokat. Tegnap délután, amikor a telavivi munkástanács közölte, hogy hajlandó lemondani a Jaron moziban meghirdetett sztrájkot, a mozitulajdonosok azt követelték, hogy Haifán is tegyék lehetővé a csütörtöki előadások megtartását. Miután a haifai munkástanács nem volt hajlandó a sztrájkutasítás visszavonására, a mozitulajdonosok szövetsége úgy rendelkezett, hogy mind Tel Avivban mind Haifán egyetlen mozi se tartson előadásokat.

Az éjláti blokádnak kérdése

(Folyt. az 1. oldalról) Macmillan külügyminiszterrel az éjláti öbölre vonatkozó legutóbbi egyiptomi intézkedésekről. A megbeszélés az izráeli nagykövét kivánságára jött létre.

Hivatalos körök tegnap azt közölték, hogy pillanatnyilag nem tettek lépéseket az Éjlát és Akaba elleni egyiptomi zárlat megakadályozására. Anglia most tanulmányozza a legutóbbi egyiptomi rendeleteket és sem a külügyminisztérium, sem pedig a tengerészeti minisztérium nem jutott még valamely következtetésre az ügyben. Az angol szakértők még nem döntöttek afelől, hogy az egyiptomi rendelet szerint Egyiptom azt a jogot tartja-e fenn magának, hogy „engedélyt adjon” az öbölbe való beutazásra, vagy pedig csak azt követeli, hogy idegen hajók előzetesen bejelentésük érkezésüket. E körök szerint lehetséges, hogy Anglia hozzájárul a hajók érkezésének előzetes közléséhez. Ha tehát az új egyiptomi rendelet csak előzetes bejelentésre kötelezi az idegen zászlóalatt futó hajókat, Anglia nem fog ez ellen tiltakozni.

New-York (STA). — A New-York Herald Tribune megállapítja, hogy mivel az akabai-öböl egyaránt határos Egyiptommal, Izráellel, Transjordániával és Szaudiával, egyetlen államnak

sincs joga megakadályozni a közlekedést az öbölben. Ez volt Izráel álláspontja egész idő alatt és ezt meg erősítette az angol külügyminisztérium nyilatkozata is, amely szerint az akabai-öböl nemzetközi közlekedési út és nyitva kell, hogy legyen minden állam számára. A nemzetközi törvény szempontjából kétségtelen, hogy Egyiptom igazságtalan vonalakat követ. Nem fér hozzá kétség, hogy a legközelebbi jövőben Izráel érvényesíteni akarja összes nemzetközi jogait. Ugy látszik, hogy az akabai-öböl egyike lesz azon veszedelmes pontoknak, amelyekre árgus-szemmel kell figyelni — írja a lap.

Megegyezés a marokkói reformok ügyében

Páris (UP). Edgar Faure kormányának tegnap sikerült áthidalnia a miniszterei között kitört ellentéteket és a minisztertanács elfogadta a miniszterelnök marokkói kompromisszumos tervét. A marokkói reformokról szóló intézkedéseket teljes részletességgel 48 óra belül nyilvánosságra hozzák.

A megegyezést nagy izgalom előzték meg, miután Pierre König hadügyminisz-

ter és Pinay külügyminiszter akik a marokkói francia lakosságot képviselik, az utolsó percben nyilvánosan dezavualták a kormányt. Köning és Pinay tegnap közölték, hogy hozzájárulnak a Faure-tervhez. Ennek értelmében Ben Arafa szultán lemond, régensstanács veszi át a hatalmat, amely koalíciós marokkói kormányt alakít és széleskörű autonómiát biztosítanak az országnak. A terv részletesen foglalkozik Marokkó és Franciaország jövőbeni kapcsolataival is.

Zsidó miniszter az új tuniszi kormányban?

Tunisz, (STA). — Tahar ben Amar volt tuniszi miniszterelnök, akit az új kormány megalakításával megbíztak, tegnap megbeszélést folytatott zsidó vezető személyiségekkel. Politikai körökben azt hiszik, hogy az új kormányban tényleg akar felajánlani egy zsidónak. Tahar ben Amar, aki lemondása után 24 órával kapott újabb megbízást kormányalakításra, a bejell együtt szeretne baráti kapcsolatokat fenntartani a zsidókkal. Mindketten már a múltban ígéretet tettek arra, hogy az új kormányban egy zsidónak is helyet adnak, de az utóbbi időben nacionalista körök erős nyomást gyakoroltak rájuk, hogy ne teljesítsék ígéretüket.

A tuniszi zsidók közül 80 ezer bennszülött, a többi 120 ezer pedig francia állampolgár.

Az oroszok fegyvert szállítanak Ausztriába

Bécs (AFP). A Szovjetunió kormánya igenlően válaszolt az osztrák kormány kérésére és közölte, hogy hajlandó résztvenni az osztrák hadsereg felfegyverzésében. Az osztrák kancellári hivatal hivatalos közlése szerint ezt az ígéretet a Szovjetunió bécsi nagykövete tette Julius Raab kancellárnak, sőt részletezte előtte azokat a fegyvereket, amelyeket a Szovjetunió Ausztriának adni akar. Az osztrák hadsereg gyorsuló pisztolyokat, mozsárágyúkat, tankokat, repülőgépeket, műnációt, valamint alkatrészeket kap a Szovjetuniótól. Az osztrák kancellár felkérte Hilacsev nagykövetet, továbbítsa a szovjetkormányának köszönetét a felajánlott segítségért.

5715 Elul 29., péntek 1955 szeptember 16. Gyertyagyújtás ideje:	
Jeruzsálem	5.00
Tel-Aviv	5.26
Haifa	5.17
5716 Tisri 1., szombat (Ros-Hásáná 1. napja) 1955 szeptember 17.	
5716 Tisri 2., vasárnap (Ros-Hásáná 2. napja) 1955 szeptember 18.	
Ünnep kimenetele:	
Jeruzsálem	6.21
Tel-Aviv	6.18
Haifa	6.22

Megszűnt az amerikai kikötősztrájk. New-Yorkból jelentik: Az Egyesült Államok keleti partvidékén a kikötőkben ismét elkezdődött a munka, miután a kikötőmunkások szervezete megegyezésre jutott a munkaadókkal és a nyolcnapos sztrájk megszűnt. A sztrájkban tízezer kikötőmunkás vett részt. A sztrájk miatt okozott kárt nyolc millió dollárra teszik.

Kellemes ünnepeket szerex magának és családjának egy üveg Molnár-Moser kölnivel! Kapható minden jobb illatszertárban.

Szabadlábba helyezték Halperint is. Negyvenhét napos vizsgálati fogság után Zeligsohn telavivi járásbíró utasítására, csütörtökön 15 ezer font óvadék ellenében szabadlábba helyezték Avrahám Halperint, akit azzal gyanúsítanak, hogy egy nagystíli valutacsempész-társaság élén állt. A bíró elrendelte, hogy Halperin a következő húsz napon át Gederán lakjon és kétszer naponta jelentkezzék a rendőrségen. Ugyancsak kötelezték, hogy útlevelet helyezze letétre.

Csak tudni kell hol! „Hadasah”-nál vannak a legjobb könyvek! — „Hadasah” költészkönyvtár. Könyvesbolt. Tel-Aviv. Hájárkon-utca ötvenkilenc.

Lilly Schleiter Párisból visszaérkezett. — Tel-Aviv, Chovevé Cion-u. 23. — Telefon: 23649.

Utazás az „ISTCO” Ltd. utazási irodával, Tel-Aviv, Montefiore-utca 25. Hajó-és repülőjegyek hivatalos áron, Ausztráliába, U. S. A., Brazília, Uruguay, Venezuela, Paraguayba. — Tel. 66-062. Az igazgatóság magyarul beszél.

Meghalt Jozsef Járkoni. Tibériásból jelentik: Hosszú szenvedés után e héten halt meg Tibériáson Jozsef Járkoni. Az elhunyt az első világháború idején, az amerikai zsidó légióval jött az országba, Tibériáson telepedett le, ahol könyv- és papírkereskedést nyitott, lapterjesztéssel foglalkozott és komoly szerepet játszott a város társadalmi és kulturális életében. 62 éves volt. Nagy részvét mellett temették el a kinereti temetőbe. Halálát nagykiterjedésű rokonsága gyászolja.

„Hásáret”
HAZ-ÉS IRODA-TAKARITÓ VALLALAT
שנה טובה
KIVAN ÜZLETFELEINEK ÉS JOBARÁTAINAK:
Mózes Dezső

Vendégeinknek, rokonainknak és barátainknak kívánunk

שנה טובה
LEBOVITS
ETTEREM
T. A., Sálom Aléchem 10.

Nem akar férfi-orvos előtt sor alá állani. M. Lévi jeruzsálemi járásbíró csütörtökön 60 font pénzbüntetésre és további 150 font kaució letételére ítélte a 21 éves Cháná Kohént, aki annakidején nem jelentkezett sorozáson. A lány azzal érvelt, hogy vallási okok miatt nem akar a sorozóbizottság előtt megjelenni. A lány apja hajlandóan nyilatkozott a bíró előtt arra, hogy a lánya orvosi vizsgálatra menjen, de csak abban az esetben, ha orvosná fogja megvizsgálni, nempedig férfiorvos. A lánynak már három évvel ezelőtt kellett volna a sorozáson megjelennie.

Gerő Oesterer díjtalanul ad felvilágosítást, elintézi európai és amerikai utazások minden formalitását — Tevel-nél. Tel-Aviv. Lillienblum 42. Telefon 67551.

Fáj a lába? Forduljon bizalommal Samir (Szmuk) ortopéd cipészhez, Tel-Aviv, Ibn Gabirol-u. 7. Tel. 20606.

A nagy ködben nekliment egy autóbussznak. Milánóból jelentik: Tegnap 60 ember sebesült meg egy közlekedési szerencsétlenségnél, amelyet öt autóbussz, egy teherautó és egy magánautó összeütközése okozott. A szerencsétlenséget egy katolikus pap idézte elő, aki a Milánóból északra vezető autószerződés utazott kocsiján és a nagy köd miatt összeütközött egy autóbusszal. Négy további autóbussz és egy teherautó, amely a pap kocsiját követte, szintén összeütközött, mert a sűrű ködben nem lehetett észrevenni a forgalmi akadályt.

Izraeli „kámaké” fojtak el Egyiptomban

Ismailia (UP). — Az egyiptomi kémelhárító letartóztatott két arabot, akiket Izráel javára folytatott kémkedéssel vádolnak. Állítólag két katonai térképét találtak náruk, amelyek közzül az egyik a Szuezi-csatorna katonai berendezését, a másik pedig az ismailiai katonai vezérkar helyét ábrázolja.

Hír szerint a kémek szabotázsakcióra is készültek, ezt azonban hivatalosan nem erősítették meg.

Drága férjem, apánk, nagyapánk, apósunk,
WEISZ SIMON ז"ל
SIRKÓAVATÁSA szeptember 19-én, hétfőn délután 4 órakor lesz a Khatav-beach-i temetőben. A család.

Szeretett feleségem, édesanyánk,
GENIZI (Günsberger) **IRÉN** ז"ל
(szül. Friedmann)
SIRKÓAVATÁSA
szept. 21-én, szerdán d. u. 1/2-5-kor lesz a kirját-saui temetőben. Autóbussz indul 3 óra 45 perckor Tel-Aviv, Hamagid-u. 4. sz. ez 4 órakor Tel-Aviv, Basei-u. 37. sz. alól.

Hitvesem, anyánk és nagyanyánk,
DISHON ESZTER פּוֹרַבִּינֶה ז"ל
SIRKÓAVATÁSA
tisri 5-én (szept. 21.) délután 3 órakor lesz a givát-saui temetőben. — Külön autóbussz indul d. u. 2.30-kor a jeruzsálemi „Eged” udvarából.
Dr. Dishon (Deutsch) Aron,
Jeruzsálem (Brassó)
gyermekei és unokái.

„KINERET”
KOZMETIKAI KÉSZÍTMÉNYEK
(nagyban)
HAIFA, SIRKIN U. 27. SZ.
a „SHULAMIT” és „HELENE CURTIS”
GYÁRAK KÉPVISELŐJE
KIVAN VEVŐINEK ÉS BARÁTAINAK
שנה טובה

HOTEL EDEN, Jeruzsálem
IGAZGATÓSÁGA
KIVAN IZRAELI ÉS KÜLFÖLDI VENDEGEINEK,
TOVÁBBA BARÁTAINAK
שנה טובה
A. LIFSHITZ ÉS CSALÁDJA